II 38.944

Proprietatea Bibliotecii
Universit... Iaşi
II - 38.944

COTA 32.303 FORMAT II
R.G.C. 27.824 (IV) DULAP 16.
DEPOZIT a. RAFT 3.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

vol 2

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

S



ILIE I. MIREA
INVĂȚĂTOR-BRĂILA

MANUALUL SERBĂRILOR ȘCOLARE

VOL. II

CUPRINZÂND:

CONFERINTE - TEATRU - MUZICĂ - DANSURI - RECITĂRI

Pentru cinci serbări școlare complete:

I. SERBAREA PAȘTILOR (Primăverii)
II. SERBAREA SĂDIRII POMILOR
III. SERBAREA INDEPENDENȚEI (Zece Mai)
IV. SERBAREA DE ZIUA EROILOR
V. SERBAREA INCHEIERII ANULUI ȘCOLAR

Cu o prefață de

I. SIMIONESCU
Profesor Universitar — Membru al Academiei Române

EDIȚIA II

EDITURA „CUGETAREA“
P. C. GEORGESCU-DELAFRAS
BUCUREȘTI, IV. — Str. Popa Nan, 21

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY


672064
B.C.U. IASI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ILIE I. MIREA
INVĂŢĂTOR-BRĂILA



MANUALUL SERBĂRILOR ȘCOLARE

VOL. II

CUPRINZÂND:

CONFERINTE - TEATRU - MUZICĂ - DANSURI - RECITĂRI

Pentru cinci serbări şcolare complete:

I. SERBAREA PAŞTILOR (Primăverii)
II. SERBAREA SĂDIRII POMILOR
III. SERBAREA INDEPENDENŢEI (Zece Mai)
IV. SERBAREA DE ZIUA EROILOR
V. SERBAREA INCHEIERII ANULUI ŞCOLAR

Cu o prefaţă de

I. SIMIONESCU
Profesor Universitar — Membru al Academiei Române

EDIŢIA II

229

EDITURA „CUGETAREA"
P. C. GEORGESCU - DELAFRAS
BUCUREŞTI, IV. — Str. Popa Nan, 21

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

D R

Cărţi ap TAREA"

000 68.500

1. **MANUALUL SI** Vol. I, Ediţia II-a
Cu o elogi Universitar
ION SIMIONESCU (Membru al Academiei Române)

Cuprinde:

CONFERINŢE, TEATRU, MUZICĂ, DANSURI şi RECITĂRI
potrivite pentru bări şcolare şi anume:

I. *Serbarea începerii anului şcolar*
II. *Serbarea Crăciunului*
III. *Serbarea Unirii (24 Ianuarie)*

Lei 42.—

2. **MANUALUL SERBĂRILOR ŞCOLARE** — Vol. II, Ediţia II-a
Cu o frumoasă prefaţă scrisă de d-l Prof. Univ. ION SIMIONESCU

Cuprinde:

CONFERINŢE, TEATRU, MUZICĂ, DANSURI şi RECITĂRI
potrivite pentru 5 serbări şcolare complete şi anume:

I. *Serbarea Paştilor (Primăverii)*
II. *Serbarea sădirii pomilor*
III. *Serbarea Independenţii (10 Mai)*
IV. *Serbarea de Ziua Eroilor*
V. *Serbarea încheerii anului şcolar* Lei 50.—

3. **COMOARA COPIILOR** Lei 65.—
4. **COLECŢIE DE CÂNTECE ŞCOLARE ŞI POPULARE** Lei 40.—
5. **TEATRU ŞCOLAR ŞI POPULAR**, Vol. I Lei 35.—
6. **LEGENDELE PĂSĂRILOR, ANIMALELOR**, etc.
7. **NOUA METODĂ PRACTICĂ DE ÎNVĂŢAT NUMĂRĂRILE ŞI CELE 4 OPERAŢIUNI**

VOR APARE IN CURÂND:

VIAŢA ŞI OPERA LUI PANAIT ISTRATI (2 vol.)
ORA DE ŞEZĂTOARE CU COPIII
TEATRU ŞCOLAR (moral şi patriotic) vol. II

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



MAJESTATEA SA REGELE CAROL al II-lea

REGELE CULTURII ŞI AL CONSOLIDĂRII
NEAMULUI ŞI ROMÂNIEI INTREGITE

O M A G I U *Domnului Profesor Universitar*

ION SIMIONESCU

Membru al Academiei Române

In semn de nesfârşită dragoste, profundă admiraţie şi neştearsă recunoştinţă.

ILIE I. MIREA

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PREFAȚA LA EDIȚIA I-a

DREPT ÎNDEMN

Imi pare bine că nu m'am înșelat asupra necesităților unor îndrumări chibzuite pentru serbările școlare.

Primirea făcută de către învățători primei ediții din partea întâia a „Manualului Serbărilor școlare" a d-lui Ilie I. Mirea, arată nu numai că a umplut un gol, dar a fost alcătuită potrivit scopului serbărilor.

Partea II-a continuă pe cealaltă; va găsi, sunt sigur, aceeași bună primire.

In acest chip, d-l Ilie I. Mirea a săvârșit o faptă bună, dând putința colegilor săi, ca, la serbările școlare, să facă un program metodic și prin aceasta atractiv, deci de folos pentru mulțime.

Din parte-mi, nu pot decât felicita, cu toată sinceritatea, pe autor, dorind cât mai largă răspândire, bine meritată, lucrărilor sale.

ION SIMIONESCU
Profesor Universitar
Membru al Academiei Române

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

LA EDIȚIA II-a

In cuvintele frumoase și măgulitoare, pentru mine, cu care m'a onorat și mi-a prezentat volumul I, ediția I-a și a II-a precum și volumul II din MANUALUL SERBĂRILOR ȘCOLARE, *veneratul meu îndrumător, D-l Profesor Universitar* ION SIMIONESCU, Membru al Academiei Române, *spunea cu vizionară prevedere că* aceste lucrări nu numai că au umplut un gol *în acest domeniu al organizării serbărilor școlare,* dar că au fost alcătuite potrivit acestui scop, aducând un mare serviciu colegilor, școalei primare ca și culturii satelor în genere etc., *și că și* **volumul II va găsi aceeași bună primire.**

Prevederile afirmate de d-l Profesor Ion Simionescu *s'au realizat, după scurt timp, întocmai. Iar dovada cea mai temeinică e că azi, avem plăcutul prilej să scoatem acest volum* **în a doua ediție.**

Mă gândesc întotdeauna la d-l Prof. Ion Simionescu, *cu nesfârșită dragoste, cu venerație, nu numai pentru ce a făcut pentru mine, dar chiar pentru tot ce d-sa a dat Țării și neamului românesc.*

De aceea nu știu cum i-aș putea arăta mai bine simțămintele mele alese și curate, decât muncind permanent pe linia sfintelor d-sale îndemnuri și să-i închin acest volum ca omagiu în semn de profundă admirație și neștearsă recunoștință.

Mulțumesc călduros tuturor persoanelor din presă și colegilor, care ocupându-se de lucrările mele, prin ziare și reviste, le-au apreciat foloasele, — precum și acelor inimoși colegi, care mi-au scris personal, cuvinte simțite și entuziaste.

Mărturisesc sincer, că buna primire, ce-au avut modestele mele lucrări, din partea colegilor, mi-a mărit bucuria și elanul de muncă, văzând că truda mea nu-i zadarnică.

ILIE I. MIREA
Invățător
Directorul școalei primare de băieți
din Com. Pisc - Brăilița, Jud. Brăila

Pisc, 20 Decembrie 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

IMPORTANȚA SERBĂRILOR ŞCOLARE

Multe sunt mijloacele ce le putem utiliza pentru răspândirea, culturii în popor: cartea, revista, ziarul, teatrul cinematograful şi în cele din urma radiofonia, însă mai toate aceste mijloace ne lipsesc, din pricini destul de cunoscute, de-a le avea la îndemâna şi în slujba celor mulţi, în scopul arătat, şi de aceea, *pentru lumea satelor vor rămâne multă vreme cele mai bune şi eficace mijloace de culturalizare:* **Serbările şcolare.**

Organizarea de serbări şcolare poate avea 2 scopuri: unul de ordin moral şi altul de ordin material, însă cel dintâi va trebui să rămână întotdeauna pe planul prim. Scopul moral la rândul său se poate diviza astfel: instructiv, cultural şi educativ, atât pentru masa poporului, cât chiar şi pentru micile vlăstare, copilaşii, din mijlocul cărora recrutăm personalul „artistic" şi de execuţie al serbărilor.

Asupra rostului şi însemnătăţii serbărilor şcolare în activitatea extraşcolară nu insist, fiindcă îmi pare superfluu. E prea cunoscut faptul că o şcoală adevărată nu trebue să se mărginească numai a învăţa pe copii, ci şi pe cei maturi care trebuesc ţinuţi într'un permanent contract cu şcoala, şi sub o continuă şi plăcută influenţă spre binele lor şi spre progresul şi prosperitatea societăţii.

Poate că la aceasta s'o fi gândit şi legiuitorul care a prevăzut în legile şcolare obligaţiunea de a se organiza anumite serbări şcolare cum sunt de pildă: Serbarea Unirii (24 Ianuarie), Serbarea Indepedenţei (10 Mai), Serbarea sădirii pomilor, Serbarea Eroilor, Serbarea de fine de an, etc...

Toate aceste date nu constituesc decât frumoase prilejuri de reculegere sufletească, de renaştere de sentimente nobile, alese, de preamărirea virtuţilor neamului;

dar şi tot atâtea clipe de înaltă şcoală de transmitere a acestòr virtuţi generaţiilor viitoare.

* * *

O serbare şcolară bine organizată, cu un program potrivit ales, cu iscusinţă întocmit şi cu maximum de posibilităţi executat, poate să aibă o influenţă covârşitoare asupra publicului asistent. Şi pe drept cuvânt când învăţăturile şi exemplele ce se desprind din programul desfăşurat, auditorul şi le alege, şi le însuşeşte pe nesimţite şi nesilit — „*distrându-se*“!

La o serbare şcolară se pot asculta recitări patriotice sau populare care înalţă sufletul, şi sporeşte iubirea de neam şi de tradiţie. Se pot asculta îndemnuri de combaterea moravurilor rele, poezii glumeţe care înveselesc inima şi îmbogăţesc mintea, melodii duioase care innobilează simţurile, într'un cuvânt tot ceea ce trebue pentru cultivarea, armonizarea şi unificarea sufletească a neamului întreg. (Şi ce deosebită mulţumire sufletească aş simţi, dacă la acest lucru aş contribui cât de modest cu lucrarea de faţă).

Am menţionat mai sus că serbările şcolare au o deosebită însemnatate pentru educaţia copiilor.

Da, este o latură oarecum nouă a serbărilor şi de aceea merită să se bucure de o mai largă consideraţie, mai cu seamă dacă ne gândim că datoria educatorului de mase, în speţă învăţătorul, e dator să folosească, să speculeze dacă se poate, orice împrejurare pentru ajungerea sublimului scop: *educaţia*. Care coleg n'a observat dorinţa nestăpânită şi arzătoare cu care se îmbulzesc copiii să fie aleşi a participa cu recitări, piese, dansuri, etc. la o serbare?!... Şi cine nu ştie cât preţ pune copilul pe faptul că „Domnul“ sau „Doamna“ l-a ales sau l-a respins dela serbare?!... Câţi nu rămân mâhniţi şi răniţi în suflet multă vreme că „n'au spus“ sau „a spus“ cutare poezii la serbare şi ei nu... etc... etc.

Şi poate că aci ar fi ceva de adăogat. Am observat că se persistă într'o greşeală şi anume aceea că se dă poezii de recitat şi roluri în piese, de obiceiu numai acelor elevi care sunt mai silitori, sau care cântă mai bine, în care timp cei „nesilitori“ sunt lăsaţi într'o completă părăsire.

BCU UNIVERSITY LIBRARY

De aceea părerea mea este că ar fi bine să se dea tuturor copiilor câte o contribuţie la serbare, însă după puterea lor. — Iar dacă la o serbare nu pot participa toţi copiii, atunci li se poate da roluri succesive la celelalte serbări de peste an, în aşa fel în cât să poată contribui toţi. Sau mai bine să se dea serbări pe clase întregi, care deşi cer o muncă mai încordată, rezultatul va fi mai satisfăcător — din toate punctele de vedere. — Plus că astfel nu numai că mulţumim pe toţi copiii deopotrivă, desfiinţând categoria „putincioşilor" şi „neputincioşilor", dar stimulentul de muncă va fi mai puternic, mai eficace şi mai rodnic în bune rezultate. — Procedeul va satisface cu îndestulare orgoliul şi bucuria părinţilor, apropiindu-i astfel mai mult de şcoală şi făcându-i să aprecize cu mai multă înţelegere foloasele ei. Iar copiilor le va creşte încrederea în ei — în puterile lor, că şi ei sunt buni de ceva în lumea asta.

Iată dar cum organizarea de serbări şcolare, ne deschide o nouă cale şi ne pune la îndemână un nou prilej de a face ca educaţia să-şi aibă maximul de randament, chiar şi dela cei cu care Dumnezeu şi natura au fost mai puţin darnici.

Şi atunci mi-am pus întrebarea : nu cumva se poate folosi astfel de prilejuri pentru a stimula, a promova meritele şi desvolta şi încuraja aptitudinile? Desigur că da! Iată deci cum, pentru educatorul atent şi priceput, *serbările şcolare formează un minunat prilej pentru descoperirea şi cultivarea individualităţii copiilor.*

* * *

Serbările au dat în totdeauna roade frumoase, şi *morale, şi materiale.*

Şi aceste roade sunt deopotrivă gustate de toţi acei care participă la asemenea festivităţi culturale. Atât de elevul drăgălaş care recită sugrumat de emoţie, dar mândru de sine, cât şi de „Domnul" care conduce şi munceşte ridicându-se în faţa satului, precum şi de publicul care a trăit clipe de frumuseţe ideală, plecând satisfăcut de cele ce-a văzut şi ascultat.

Iată dar câteva din multiplele şi neîntrecutele foloase ce obţinem organizând serbări şcolare — la care, dacă

mai adăogăm şi oarecari beneficii materiale, cele câteve sute de lei ce s'ar putea strânge, fie de a pune cele câteva geamuri sparte dela şcoală, fie de a procura un număr de cărţi pentru biblioteca satului sau a bucura câţiva nevoiaşi căzuţi in sărăcie şi mizerie, mulţumirea sufletească va fi şi mai mare.

Să organizăm deci serbări şcolare căci sunt absolut necesare pentru prosperitatea morală, culturală şi materială a naţiei.

Serbările şcolare apropie şi leagă poporul de şcoală şi biserică mai spornic decât oricare îndemn sau constrângere.

Serbările şcolare sunt şi vor rămâne un integral şi temeinic factor de cultură, educaţie şi civilizaţie.

Serbările şcolare au rol covârşitor pentru unitatea sufletească şi naţională a românismului, pentru păstrarea credinţei şi datinilor strămoşeşti.

Serbările şcolare alcătuesc mijlocul cel mai potrivit prin care putem asigura un viitor mai strălucit naţiei şi patriei — ridicând-o pe culmile gloriei şi fericirii.

Călăuzit de acest gând şi sub imboldul necesităţilor vremii am pregătit lucrarea de faţă spre a uşura cât de puţin sarcina grelei misiuni a colegilor presăraţi pe întinsul României Mari. Am închegat această modestă lucrare, cunoscându-i lipsa şi mai ales necesitatea.

Se ştie că pentru a organiza o serbare avem nevoie de „material“, care trebue adunat, cules *de prin cărţi — reviste, etc. Ori, pentru strângerea* materialului ne trebueşte **timp pentru cercetare** şi **alegere**, **şi mai cu seamă cărţi**. Trebuesc cărţi cu poezii patriotice, cu anecdote, cu cântece, dansuri naţionale, piese, dialoguri, etc. Intrebarea ce se pune acum este: *Câte din şcoalele satelor noastre au biblioteci cu asemenea cărţi?!* Răspunsul e sigur şi precis: Foarte puţine! *Cu împrumut nu se prea* găsesc, iar învăţătorul cu salariul său de mizerie este pus în imposibilitate să-şi mai procure cărţi chiar pentru cultura sa profesională, dar ca să-şi astâmpere setea sublimului şi a frumosului? Cu ce? Cu ce, vorba lui Tănase, când in calea lui învăţătorul nu găseşte decât intuneric, suferinţă, nedreptate şi *n'are muniţia necesară pentru înfrângerea inamicului* care se numeşte *„greul vieţii“*,

ignoranța, disprețul tuturor și tot convoiul sinistru al amărăciunilor.

Fiindcă cunosc, știu și trăesc aceste neajunsuri, am muncit atâta timp, fără preget, ca să pun la dispoziția colegilor această lucrare, care am credința că *va ajuta mult la ușurarea sarcinii și la îndeplinirea misiunii sfinte: ridicarea culturală și materială a poporului.* Am cercetat, am strâns, din multe cărți, din nenumărate reviste și gazete ca să scutesc pe colegi de o muncă grea, să le economisesc timpul acolo unde s'ar putea economisi și *să înlocuesc cu această carte biblioteca acolo unde nu e.* Numai și numai să putem asigura un pas înainte școalei naționale.

ILIE I. MIREA
Invățător. - Com. Pisc
Jud. Brăila



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CONDIŢIILE CE TREBUESC RESPECTATE PENTRU CA REUŞITA UNEI SERBĂRI SĂ FIE CÂT MAI DEPLINĂ. *)

I. **Durata serbării.** Durata unei serbări să nu fie mai mică de o oră, dar nici mai mare de 2 ore, maximum 2 ore jum., fiindcă devine obositoare.

II. **Intreţinerea sălii.** Sala trebue să fie aerisită în permanenţă şi potrivit — deoarece aglomeraţia din sală viciază aerul, făcându-l nesănătos.

In cazul când în sală căldura creşte peste măsură, devenind insuportabilă, să se aibă grijă ca să nu se deschidă ferestre opuse, sau o uşă cu o fereastră opusă, fiindcă se pot produce curenţi de aer puternici, care expun publicul şi pe copii la răceală mai ales când aceştia sunt transpiraţi.

Pentru a impresiona plăcut, se recomandă, când este posibil, ca sala de festivitate să fie decorată cu ramuri verzi, fie de brad, de stejar sau altceva *ce poate permite regiunea sau sezonul.*

III. **Alcătuirea programului.** La alcătuirea programului, trebue să se ţină seamă de următoarele consideraţiuni:

a) *Consideraţiuni,* să zicem, *de ordin „tehnic"* şi
b) *Consideraţiuni de ordin* moral şi psihologic.

a) Consideraţiunile de ordin tehnic.

1) Scena să fie trainică şi construită la locul şi înălţimea la care se poate vedea fără greutate din toată sala.

2) Cortina să funcţioneze uşor. Pentru aceasta e bine ca ea să alunece pe o sârmă bine întinsă dela un capăt

---

*] Recomand aceste reguli, dacă le pot numi aşa, cu gândul că nu vor supăra pe nimeni, ci dimpotrivă vor fi spre folosul şi îmbogăţirea cu mai multe precauţiuni, a colegilor mai tineri şi cu mai puţină experienţă în această materie.

la altul al scenii. „Cearşaful-cortina“ [1]) ca să poată circula lesne pe sârmă, să fie prins de aceasta cu belciuge mici de sârme sau cu ace de siguranţă.

3) Scena cu decorul şi materialul cuprins în program să fie pe cât posibil armonizate.

4) Să se evite pauzele prea dese şi prea mari, fiindcă măresc durata serbării pe lângă că devin plicticoase.

5) Să se evite urcări şi scoborîri dese şi sgomotoase de pe scenă — precum şi tragerea prea des a cortinei.

Iar ca să se respecte punctele 4 şi 5, se recomandă următorul procedeu: Să presupunem că festivitatea se deschide cu un **cor**, după care urmează **o scurtă cuvântare** şi apoi **recitări**. In acest caz, elevii care au de recitat stau între corişti pe scenă, tot timpul cât durează cuvântarea — şi apoi încep recitările după care iar se pot executa coruri. — Astfel se poate executa o bună parte din program fără să se producă perturbări pe scenă.

Alt caz. Să admitem că după recitări urmează o piesă care are nevoie de oarecare pregătire de scenă. Nu e bine să aşteptăm să se termine recitările, ca apoi să se pregătească elevii şi scena pentru piesă, fiindcă aşa am prilejui o pauză lungă, plictisitoare, ci să se tragă cortina, iar în timp ce în faţa cortinei recitările continuă (de preferinţă recitări producătoase de ilaritate, anecdote, etc.) pe scenă, în linişte, se pregăteşte totul pentru reprezentarea piesei; — astfel timpul nu se pierde, ba chiar se poate folosi sgomotele produse de ilaritatea publicului, pentru acoperirea sgomotelor ce s'ar auzi când s'ar face aranjarea unei mese sau mutarea unui scaun pe scenă, etc.

In fine, sunt multe procedee care mai de care mai potrivite şi mai ingenioase de care organizatorul poate uza pentru a asigura succesul total al serbării.

Totul depinde de spiritul de iniţiativă şi inventivitate al organizatorului serbării.

b) Consideraţiunile de ordin moral şi pshihologic.

1) Să nu se recite poezii sau piese, etc., care n'ar

---

1) Mă refer la şcoalele care *n'au* sală specială pentru spectacole cu scenă construită anume.

fi potrivite cu mentalitatea şi puterea de înţelere a auditorului sau contrar spiritului serbării.

2) De asemenea să se excludă din program puncte care ar cuprinde aprecieri jignitoare la adresa vreunei categorii de slujbaşi (cum sunt unele anecdote de Th. Speranţia care se referă la preoţi, etc.) la adresa credinţei, şi naţionalităţii cuiva, etc...

In programele serbărilor ce urmează aci, se găsesc anecdote ai căror eroi sunt evrei, ţigani, unguri, etc... însă nu conţin aprecieri jignitoare ci numai nişte simple ironii glumeţe, brodate pe marginea unor defecte personale, sau chiar deadreptul întâmplări anecdotice hazlii — cum se poate vedea de pildă punctul 52 din Serbarea Paştelui anecdota „Struna ţiganului" — sau la punctele 15, 47, etc. din Serbarea de finele anului şcolar.

3) *Să se recite poezii şi piese, pe cât e posibil potrivite cu sezonul*, adică recitări a căror acţiune să corespundă în timp cu epoca în care are loc serbarea.

De pildă, nu-i nimerit ca la miezul iernii să se audă recitându-se anecdote ca: „Ţiganul la pepeni" sau poezii de toamnă recitate vara ori primăvara.

4) *Programul să nu fie prea încărcat* *) *ci pe cât e cu putinţă* **variat** *şi cu o înşirare logică*, bine înţeles cu aproximaţie.

Când zic *variat*, vreau să se înţeleagă să cuprindă poezii patriotice, glumeţe, cântece populare şi naţionale, dansuri piese, dialoguri, gimnastică, etc.

Variaţia să fie cât mai iscusit coordonată şi anume: după un număr de recitări, să urmeze un cor, un dans, în fine ceva care să învioreze publicul, ţinându-l atent şi interesat în permanenţă.

Să avem totdeauna grija ca, după o piesă cu oarecare doză de moralitae, după o cuvântare care să presupunem că a obosit pe auditor, să introducem, câte un monolog vesel, hazliu, sau o anecdotă care să desmorţească publicul. Să procedăm astfel încât serbarea să fie o lecţie lunguliţă, dar interesantă, plăcută, instructivă şi amuzantă.

---

*) Programele serbărilor grupate aci *nu sunt obligatorii*. Ele pot fi reduse sau adăogate după libera dispoziţie a colegilor, fiindcă intenţionat au fost lăsate aşa încărcate — ca să aibă colegii posibilitatea de a extrage material şi pentru alte serbări şcolare ocazionale sau pentru cercuri culturale.

O pildă de coordonare aproximativ logică, a materialului se poate desprinde din toate programele serbărilor cuprinse aci, bine înţeles, poate, cu mici excepţii. Şi aceasta nu pentru a păstra neştirbită variaţia, cât mai ales din necesitatea de-a împleti şirul evenimentelor caracteristice ale serbării cu natura în care se petrec ele, şi anume:

Invierea Domnului, — care-i motivul esenţial al Serbării Paştilor, ca sărbătoare religioasă e fixată primăvara. — Pentru acest motiv e necesar ca sărbătorirea Invierii lui Hristos să fie desfăşurată pe decorul verde şi înflorit al vieţii de primăvară. De aceea, în Serbarea Paştilor, nu ne vom mărgini a cânta şi a preaslăvi numai faptul în sine al Invierii Domnului, ci şi învierea întregei naturi.

Vom cânta: „Cântecul pământului“, vom cânta florile, cerul, păsărelele, luncile, izvoarele, „Casa părintească“, Patria şi toate frumuseţile şi comorile din „Ţara mea“. Vom cânta şi preaslăvi: munca câmpului în „La plug“, „Aratul“, „Boii“, etc.

Dar portul de sărbătorile Paştilor, când fetele şi flăcăii ies la horă, ce fel să fie?! Ne spune piesa „Portul românesc“. Ori acest port cine-l lucrează?!.. „Romånca ţesătoare“... „Fetele casnice“, etc. Iar cei sau cele care se înstreinează de obiceiurile, de portul şi datinele frumoase lăsate de părinţii şi înaintaşii noştri, vor primi o usturătoare morală prin satira „Lume nouă“.

Dar nu-i de ajuns atât, pe lângă glumele, cântecele şi anecdotele presărate pe ici pe colo — natura trebue privită în tot ansamblul ei — chiar şi în cele mai neînsemnate, dar simpatice întâmplări, cum ar fi de pildă „Bobocul“, care ieşind din ou pleacă să-şi trăiască şi el viaţa — în timp ce într'o ogradă vecină, putem asista la doi cocoşi care sunt ocupaţi cu „Un duel“, — etc.

Ajungând astfel la concluzia finală, concretizată în versurile „Românaşul“, din care se desprinde dragostea de natură a Românului.

Să merg oare cu analiza şi la celelalte programe?

N'o fac, convins fiind că, deşi în mod sumar am expus motivele de care trebue să se ţină seamă la întocmirea unei serbări, s'a înţeles cu uşurinţă şi cu prisosinţă re-

gulele care, păstrate şi respectate, vor aduce reuşita sigură a serbărilor.

Iată dar că în chipul acesta, se poate ajunge prin muncă, răbdare şi chibzuinţă la rezultate din ce în ce mai frumoase şi mai satisfăcătoare, în acest domeniu al organizării serbărilor şcolare, unde, după cum se poate vedea, îmi pun modestele mele puteri şi tot sufletul în slujba şcoalei şi a culturii poporului — pentru a vedea Naţia mea, Patria mea, urcând încă şi încă mereu câte o treaptă pe scara binelui şi a progresului moral, cultural, economic şi naţional.

Autorul

5 Martie, 1935



BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I. SERBAREA PAŞTILOR[1)]

Fraţi creştini,

Odată cu această veselă şi frumoasă primăvară, când totul în natură înviază şi se bucură de razele luminoase şi binefăcătoare ale soarelui, întreaga creştinătate preamăreşte sărbătoarea între sărbători, Ziua Invierii Domnului, sau sfintele Paşti, cum obişnuim să-i mai zicem după datinile bătrâneşti şi creştineşti.

Vă amintiţi, iubiţi creştini, ceea ce v'a spus părintele în predicile sale la sfânta biserică şi ceea ce v'am spus şi eu cu prilejul serbării ce-am avut aci de Crăciun, că Dumnezeu-Tatăl a făgăduit lumii un Mântuitor şi împlinindu-şi făgăduinţa L-a trimis.

Şi astfel a venit Domnul Iisus Hristos în lume, pentru ca să îndrepte omenirea călăuzind-o spre calea pocăinţei, a dreptăţii, a adevărului, într'un cuvânt, pentru ca să dobândească mântuirea şi viaţa cerească şi veşnică.

Pentru acest scop — Dumnezeu-Fiul s'a întrupat din Fecioara Maria şi a venit în chip de om pe pământ, ca să trăiască şi să propovăduiască în mijlocul oamenilor învăţăturile Sale dumnezeieşti. El ne-a arătat cum să ne purtăm şi se trebue să facem ca să fim pe placul lui Dumnezeu şi de folos oamenilor, ca să putem moşteni Impărăţia cerurilor — şi viaţa cea frumoasă de acolo.

Cu neîntrecută răbdare şi dumnezeiască bunătate a învăţat pe oameni cum să birue păcatul şi ispita, cum să înfrângă nedreptăţile, cum să dispreţuiască minciuna şi desfătările deşarte, cum să se ferească de ură, de mânie, de intrigi şi de toate deşertăciunile vieţii lumeşti — unde mişună şi clocotesc atâtea rele şi întinări. — A propovăduit pacea, iubirea şi buna înţele-

---

1) De obiceiu această serbare se face a doua sau a treia zi de Paşti.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

gere între oameni; a propovăduit adevărul, cinstea și smerenia; a propovăduit înfrânarea poftelor și fără-delegilor combătând: mândia, trufia, lăcomia și râvna de măriri vremelnice și *nemeritate*.

Domnul Iisus Hristos a umblat din loc în loc și a răspândit lumina învățăturilor bune, curățitoare și întăritoare de suflete. A învățat și a combătut cu vorba și cu fapta toate nevredniciile pământești. Mai mult: Mântuitorul lumii, pentru a asigura izbânda binelui asupra răului, — a suferit el însuși cu trupul bătăi, bârfeli și chinuri, ba chiar și moartea cea mai grozavă: răstignirea pe cruce, numai și numai să poată arăta omenirii marea și neîntrecuta Sa dragoste de a izbăvi neamul omenesc, din blestemul greu al păcatului și al morții veșnice.

A îndurat moartea ca să arate lumii tăria credinței și puterea jertfei. S'a jertfit în lupta cu răutățile și nemerniciile pământești și lumești, ca să ne dea nouă înaltă pildă de rezistență. A băut paharul amar al morții și-a înviat a treia zi după cum au spus proorocii și Sfânta Scriptură, și chiar după cum a proorocit însuși Domnul nostru Iisus Hristos ucenicilor, când le-a zis: „Voiu învia!“

Și a înviat pentru a arăta puterea Dumnezeului cel Atotputernic. A înviat ca să dovedească lumii că întotdeauna binele este biruitor împotriva răului, dacă se luptă cu credință tare până la sfârșit. A înviat ca să arate triumful vieții asupra morții. Iată dar, cum Invierea lui Iisus a schimbat fața lumii, reînnoindu-i viața, dându-i puteri și speranțe noui și întăritoare de suflete. Iată ce a câștigat neamul omenesc în schimbul jertfei Mântuitorului. Iată pentru ce trebue ca toată suflarea creștinească să tresalte azi de bucurie și de fericire cântând osanele de preaslăvire Domnului — care ne-a arătat că prin prețul chinurilor și morții vremelnice putem dobândi viața cea veșnică din Impărăția Cerească.

Din această supremă pildă de sacrificiu și martiriu, învățăm că nicio faptă nu rămâne fără răsplată, că prin pătimire vom ajunge la fericire, și dela vițiu putem trece la virtute, dela moarte la viață și dela pieire la nemurire.

De aceea, frați creștini, să ne învrednicim cu toții întru a binecuvânta această zi a Invierii Domnului, care ne

însufleţeşte speranţa în învierea noastră viitoare, de vom urma întocmai, cu credinţă şi sinceritate căile Domnului. — Să lăsăm dar deoparte gândurile rele, vrăjmăşiile şi poftele de măriri şi desfătări deşarte şi să ne apropiem cu inima curată de Acela care a urcat, bătut şi chinuit, muntele Golgotei — suferind moartea pentru noi — şi pentru mântuirea noastră. Să respectăm această sfântă şi mare zi de rugăciuni şi cântece de bucurie şi laudă lui Dumnezeu — strigând cu toată inima şi cu toată însufleţirea credinţei noastre, tuturor fraţilor creştini: „Hristos a înviat!“ Să ciocnim ouă roşii care simbolizează răspândirea creştinismului pe tot pământul, şi, în loc de altă salutare sau bună ziua, să zicem: „Hristos a înviat!“ iar fratele întru credinţă să ne răspundă plin de veselie: „Adevărat a înviat!“

ILIE I. MIREA



BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

HRISTOS A ÎNVIAT ! *)

Moderato — Muzica de Podoleanu

Chris- tos a în- vi- iat din morți Cu
moar-tea pre moar te căl- când. Și ce lor din mor-
mân- turi vi- ia- ță dă-ru in- du- le-

3. SLĂVIT SĂ FIE DOMNUL

Slăvit să fie Domnul
In cer și pre pământ,
De îngeri și de oameni
Căci El e Domnul sfânt.

Slăvit să fie Domnul
Din zori și până 'n noapte,
Aceasta e cântarea
Nu vorbele deșarte.

Slăvit să fie Domnul
Căci el ne-a liberat
Din mâna lui Satana,
Vrăjmașul cel spurcat.

Slăvit să fie Domnul
Căci mult a suferit,
Dar a făcut aceasta
Fiindcă ne-a iubit.

Slăvit să fie Domnul
Căci Trupul Său ne-a dat.
Cu sângele său scump
Păcatul ne-a spălat.

Slăvit să fie
Căci iadul a
Și sângele Său scump
Pe toți ne-a mântuit.

Slăvit să fie Domnul
Căci El ne-a împăcat
Cu Tatăl Cel ceresc
Al nostru împărat.

Slăvit să fie Domnul
Să cânte ori și cine
Slăvit, slăvit să fie,
Să fie și de mine.

* * *

---

*) Se cântă de trei ori.

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

4. RĂSTIGNITULUI

De-ai suferit ca nimenea pe lume
Amarurile cele mai amare,
Stropind cu sânge-a Golgothei cărare
Murind pe crucea celor fără nume,

In noi trăești, Iisuse blând și mare,
Căci ochii tăi, ca două mări în spume,
Ce-au fost străpunși cu-atâtea aspre glume,
Au sfărâmat a iadului hotare.

S'or naște lumi întregi dintr'un cuvânt
Și iar se vor preface în pământ
Și anii vor sbura necontenit

S'or prăbuși și munții de granit
Și soarele pe cer va 'nmărmuri
Dar Tu, în veci de veci nu vei muri.

A. Gurgu

5. ÎN NOAPTEA ÎNVIERII

Bisericuța-i plină de miros de tămâe,
De fum de lumânări și de credință...
Iisus, din ea, pe toți ne 'mbie
Ca să intrăm, cu dor de pocăință!...

E miezul nopții... Au cântat cocoșii...
— „Hristos a Inviat!“... se zice din altar.
— „Adevărat!“, răspund drept-credincioșii.
„Asupră-ne să cadă al Său har!“...

— „Mâine vom fi mai buni!“ ne zicem fiecare —
„Și vom ierta pe cei ce ne-au greșit, —
„Așa cum Hrist, în mila Lui cea mare,
„Iertat-a celor ce l-au răstignit!...

„Mâine ciocni-vom ouă roșii, și vom ierta
„Pe răi și cei dușmani,
„Așa cum Hrist iertă invidioșii,
„In seara din grădina Ghetsemani!...“

Romeo Drăghici

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

6. CLOPOTELE DE PAŞTI

Miezul nopţii, i-o tăcere, peste tot oraşul, sfântă...
Dar deodată glas de clopot tot văzduhul îl frământă!

Dă semnalul, ca un tunet, primul, clopotul cel mare,
Grav, măreţ vuind în noapte, – o războinică chemare,—
Răspândind talaz de sunet ca talazurile mării,
Tot mai grav, tot mai departe, în adâncurile zării.

Deşteptat din somn, răspunde clopotul cel mijlociu,
Cam dogit, bătrânul clopot, dar sfătos, cucernic, viu...

In sfârşit, cu ritmul vesel, clopotele mici şi ele
Bat sonor în noaptea clară sub albastrul plin de stele,
Iar metalicele note revărsate val cu val
Par o grindină de aur pe-o cupolă de cristal.

De departe în lungi ecouri, mii de sunete de clopot
Işi amestecă-armonia în acest feeric ropot.

— „Primăvară“ lung răsună prin văzduhuri, cadenţat,
Iar ecoul blând răspunde: „Adevărat a 'nviat!“...
Şi când templele sfinţite deschid vechile lor porţi
E 'ntr'un gând întreg pământul: „A 'nviat Hristos din morţi!“...

Fraţilor, când voci de clopot spun minunea lui Iisus,
Ridicaţi-vă din ţărnă, vă 'nălţaţi mai sus, mai sus!

Deşteptaţi-vă şi-aprindeţi iarăşi candela vegherii;
Salutaţi în mândre cânturi sărbătoarea primăverii;
Uniţi glasurile voastre cu al clopotelor cor;
Innoiţi-vă viaţa la al vieţii sfânt izvor!...

C. Z. Buzdugan

(„Cântări de luptă şi de biruinţă“)

7. CÂNTĂ CLOPOTUL

Cână clopotul departe
La biserica din sat,
Vestind lumii că din moarte
Domnul nostru a 'nviat...
Sună clopotul, tot sună, —
Este noaptea Sfintei Vineri, —
Şi pornesc cu voie bună
Cei bătrâni ca şi cei tineri,
Spre biserica bătrână.

Din tot locul, rând pe rând,
Vin cu lumânări în mână
Şi evlavie la gând.

Bate clopotul, tot bate,
C'a 'nviat Mântuitorul,
Şi 'n biserică plecat e
Cu smerenie poporul...

Preotul a prins din Carte,
Osanale să-I citească
Celui ce-a 'nviat din moarte
Prin puterea Lui cerească,

Au sătenii chipuri blânde, —
Sunt de bucurie plini,
Toţi cu lumânări arzânde,
Toţi în mână cu lumini...

Cântă clopotul, tot cântă —
A 'nviat Mântuitorul! —
Şi cântarea lui cea sfântă
Infioară tot poporul...

Cântă clopotul, tot cântă!

Nicolae Mihăescu

8. ÎNVIEREA

Un dangăt de clopot s'aude în noapte,
Ce sgudue întreaga tăcere...
Vin credincioşii la rugă, în şoapte,
Vin la înviere.

Cu capul plecat; păşesc înainte
Spre sfântul locaş preaslăvit;
Vin să se 'nchine cu rugă fierbinte
Celui Mărit.

Părintele apare cu facla aprinsă;
E mijlocul nopţii, cocoşu-a cântat;
Intreaga mulţime repetă pioasă:
„Hristos a 'nviat".

Locot. A Pascali

9. LA PAŞTI

Prin poeni e ciripit şi cânt,
Văzduhu-i plin de-un roşu soare
Şi sălciile 'n albă floare. —
E pace 'n cer şi pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele 'nvierii.

Şi cât e de frumos în sat!
Creştinii vin tăcuţi din vale
Şi doi de se 'ntâlnesc in cale
Işi zic: Hristos a înviat!
Şi râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.

E linişte. Şi din altar
Cântarea 'n stihuri repetate
Departe până 'n văi străbate
Şi clopotele cântă rar.
Ah! Doamne! Să le-auzi din vale
Cum râd a drag şi plâng a jale!

Biserica pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că 'ntreaga lume este plină —
De-acelaşi gând din cer adus:
In fapta noastră ne e soarta
Şi viaţa este tot, nu e moartea.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Pe deal se sue 'ncetişor
Neveste tinere şi fete,
Bătrâni cu iarna veţii 'n plete;
Şi 'ncet, în urma tuturor,
Vezi şovăind câte-o bătrână
Cu micul ei nepot de mână...

Ah, iar în minte mi-ai venit
Tu, mama micilor copile!
Eu ştiu că şi 'n aceste zile
Tu plângi pe-al tău copil dorit!
La zâmbet cerul azi ne cheamă
Sânt Paştile! Nu plânge, mamă!

Gh. Coşbuc

10. SOLUL GOLGOTEI

Iisus veni şi 'n casa mea 'ntr'o seară:
Era 'ntr'un tainic şi suav apus...
Şi-am stat în casă singur cu Iisus...
Şi-afară era blândă primăvară.

Atunci mi-a spus cu vocea lui cea clară
Că oamenii sunt buni, deşi l-au dus
Să-l bată 'n cue pe Golgota, sus,
Fiindcă i-a iubit din cale-afară.

Şi mi-a mai spus că poate fi iertat
Chiar Iuda ce-L vându c'un sărutat,
Ca să-şi sporească cu treizeci, arginţii.

Apoi, plecând, din prag mi-a spus aşa:
Comoara sufletului ca şi-a minţii
E să iubeşti pentru-a putea ierta.

Mihail Codreanu

(„Cântecul Deşertăciunii")



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11. CÂNTEC DE PRIMĂVARĂ

Versuri de *Șt. O. Iosif* Muzica de *T. Popovici*

Repejor

În- flo resc gră- di- ni- le. Ce- ru-i ca o glin- da.
Prin li- vezi al- bi- ne le Și au por-nit co- lin- da,
Cân-tă cio-câr- li- i- le Imn de ve- se li- e,
Flu- tu-rii cu mi- i- le Joa- că pe câm- pi- e.
Joa-că fe-te și bă- eți Hora'n bă- tă-
tu- ră. Ah! de ce n'am ze-ce vieți
Să- te cânt na- tu- ră-





BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

12. ÎN ZIUA DE PAŞTI

Toţi copiii azi se 'mbracă,
Cu ce au ei mai frumos
Şi părinţilor le cântă
Invierea lui Hristos.

Şi la masă ciocnesc astăzi
Toţi copiii cei cuminţi
Ouă roşii şi pestriţe
Cu iubiţii lor părinţi.

Toţi copiii azi sunt darnici,
Căci ei ştiu că lui Hristos
Ii sunt dragi numai copiii
Cei cu sufletul milos.

Şi copiii buni la suflet
Azi cu bucurie dau
Cozonaci şi ouă roşii
La copiii, care n'au.

E. Farago

13. OUĂ DE PAŞTI

De Paşti, copil cu ochiul clar,
Trei ouă, iată-ţi dau în dar:

Intâiul este de culoare
Albastră — floare de cicoare —
Albastru blând de farmec plin
Al viselor sub cer senin.

Al doilea-i *galben* ca o rază
Din soarele ce scânteiază
Şi creşte grâul pân' la brâu, —
O, blondul spicelor de grâu!

Al treilea-i *roşu.* El răsfrânge
Culoarea nobilului sânge
Ce-a curs în lupte pentru ţară
Când duşmanii ne-ameninţară.

Pe-albastru-am scris: „*Victorie!*"
Pe galben scris-am: „*Glorie!*"
Pe oul roşu: „*Vitejia*"
Şi pe tustrele: „*România!*"

De Paşti, copil cu ochiul clar,
Trei ouă, iată ţi dau în dar.

Localizare după Jacques Normand
C. Z. Buzdugan

(„Cântări de luptă şi de biruinţă").

14. CEASUL

— MONOLOG —

O să stăm acum o clipă — şi cu toţi de-aci din sală,
Vom desbate lucruri multe şi vom scoate la iveală
Filosofice răspunsuri, adevăruri cunoscute,
Ce se-aud mai pretutindeni, însă nu de toţi ştiute.

Intrebatu-v'aţi vreodată, onorată asistenţă,
Cât de important e ceasul? Deci, cu multă insistenţă,
Voiu expune dumneavoastră subiectul anunţat: „Ceasul".
Eh! Acum făceţi tăcere şi-ascultaţi-mi, vă rog, glasul!

Dela naştere la moarte, ceasul vieţii 'ntr'una bate
Ne 'ncetat tic-tacul sună, la oraş, ca şi la sate.
„Cât e ceasul?" E 'ntrebarea, ce o puneţi fiecare,
Cum din somn deschideţi ochii, până seara la culcare.

Eşti şcolar, copile dragă, şi de cum te-ai îmbrăcat:
— „Cât e ceasul, mămiţico?" o intrebi imediat.
Eşti slujbaş la sat, amice, sau birou particular,
Ziua 'ntreagă cauţi ceasul, scotocind prin buzunar.

Şi la teatru, ca 'n tot locul, după ceas, bătu-l-ar vina,
Vine publicul în sală şi se trage sus cortina...
Negustori din magazine, după ceas trageţi oblonul,
Şi 'n cazarmă, pretutindeni, tot cu ceasul stă plantonul...

Ceas cu ceas ne toarcem viaţa şi ne-apropiem de groapă!...
La un ceas canalul curge, să ne dea puţină apă.
Telegramă vrei la poştă să trimiţi, cumva, departe,
Iţi percepe taxa dublă, ceasul arătându-i noapte!...

Ginere, mireasă, care vă 'ndreptaţi spre cununie,
După ceas judecaţi timpul, aşteptând popa să vie.
Şi hotelul de oriunde, tot cu „ceasul" inchiriază,
Meseriaş de orice breaslă, după ceas astăzi lucrează.

Dacă vrei să pleci vreodată, cu vaporul sau cu trenul,
Tot cu ceasu'-ţi faci bagajul, repetând mereu refrenul
Ceasului. Iar în gară de soseşti, după ce trenu' a plecat,
Păi tot ceasul e acela, care-i veşnic blestemat...

Cu ceasornicul in mână, pulsul medicul îţi cată...
Intr'un ceas, la orice crâşmă, câtă lume nu se 'mbată?!
Mai la ori şi ce reţetă farmacistul ne prescrie:
— „La un ceas, o linguriţă, a se lua din doctorie!"

Cum vedeţi deci dumneavoastră toate după ceas se fac:
Intr'un ceas devii bogat, intr'un ceas rămâi sărac...
Şi v'aş spune încă multe fiindcă tare-mi este glasul,
Dar vedeţi, şi eu, aicea am venit doar, tot cu ceasul...

Locot. A. [illegible]

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

15. VÂNTULEȚ DE PRIMĂVARĂ

Lento Muzică populară

1. Vân-tu-leț de pri-mă-va-ră Ce-ai ve-nit să-ne mai spui
Vrei să-mi spui ce fa-ce ța-ra - Să pun ca-păt do-ru-lui
Am ve-nit să-ți spun măi fra-te Cum șop-tesc is-voa-re-le.
Cum prin lun-ca în-ver-zi-tă.
Se'n-trec cân-tă-toa-re — le — .

2. Sus, dați mâna, frați de sânge!
Știți voi bine gândul meu.
Țara vrea să fie 'n pace
Și-apoi ce-o vrea Dumnezeu!

Refren. Am veni să-ți spun, etc...



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

16. PRIMĂVARA

— IDILĂ —

Se bucură pomii de floare...
E cald şi senin...
Şi berzele vin...
Şi prispa e plină de soare.

Sub straşina veche şi 'naltă
Sunt cuiburi — şi 'n ele
S' ascund rândunele...
Şi vântul aleargă pe baltă...

Un farmec te 'mbată de-aiurea
E vânt aromit
De câmp înflorit...
Şi sună de glasuri pădurea...

Molatic la vale se duce
O turmă de oi; —
Un viers de cimpoiu
Uitatele doruri ţi-aduce...

Tr. Demetrescu

17. LA PLUG

Suntem în primăvară.
Pământul s'a svântat
Şi colţul dă afară:
E timpul de arat.

La plug, la plug, măi fraţi!
Nădejdea e la voi:
Cu plugul vindecaţi
O lume de nevoi.

Din vremuri vechi, păgâne
Avem un meşteşug:
Să ţinem mâna bine
Pe coarnele de plug.

La plug, la plug, măi fraţi!
Scăparea e în plug:
Cu el voi ţării daţi
Mâncare din belşug.

Sământă puneţi bună,
Aleasă şi curată.
Aşa doar se adună
Cea roadă 'mbelşugată.

La plug, la plug, măi fraţi!
Să deie Domnul Sfânt:
Belşug unde araţi
Şi pace pe pământ!

* *
*

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

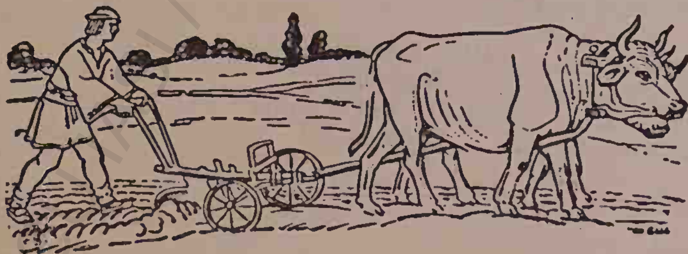
18. ARĂTURA

Colo 'n zare, la dumbravă, de cu ziuă până 'n seară,
Pe o coastă ţălinoasă, adânc plugurile ară;
Flăcăoanii voinici, tineri, îmbrăcaţi în cămeşoi
Plugul, unii, ţin de coarne; alţii merg pe lângă boi.

Fierul taie brazda felii, şi, pe câmpul ce 'nverzeşte,
Dunga lucie şi neagră ce un şarpe se lungeşte;
Boii, fraţi de plugărie, trag, se opintesc în jug,
Şi oticul dă afară lutul grămădit în plug.

Un bătrân, cu barbă albă şi cu spete corogite
Care târâe pe cârjă nişte zile învechite,
Intâlnind semănătorii, se s'apropie de hat,
Se opreşte şi le zice: „Noroc bun la semănat!"

N. Beldiceanu



BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

19. FRUNZĂ VERDE DE TREI FOI

Voios

1. Frun-ză ver-de de trei foiu ba-deo dra- gă
Când treci sea-ra pe la noi — Ba-deo dra-gă. Pă-d
ri cea-i ver-de mândra'n poar-ta se-de Ba-d
pe drum trece —— Cu ochi-i pe-tre-ce —

Pune clopote la boi, —
Bade dragă,
Să te-aud dela război,
Bade dragă!

Refren: Păduricea-i verde...
etc...

Şi-ţi fă biciul de mătasă,
Bade dragă,
Să te-aud, bade, din cas
Bade dragă!

Refren: Păduricea-i verd
etc...

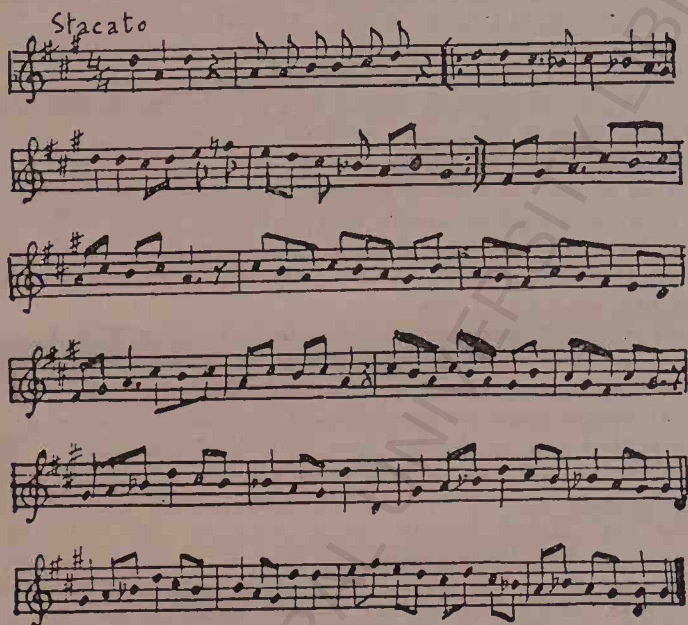
Să ies, badeo, la portiţă,
Bade dragă,
Să-ţi dau apă şi guriţă,
Bade dragă!

Refren: Păduricea-i verde...
etc...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

20. CÂMPEANCA

— DANS NAŢIONAL —



Jocul. Câmpeanca este un dans naţional. Se joacă în grupuri de câte 8 sau 16 eleve dintre care jumătate fete, jumătate băieţi Fata stă în dreapta şi băiatul în stânga. Melodia are trei părţi.

Fig. I-a. Intrarea sau figura I-a se face cu introducerea melodiei. Toţi jucătorii (băieţi şi fete) sunt aşezaţi în fundul scenei cu mâinile în şolduri pe 4 rânduri de câte 4. Cu începerea melodiei se ridică pe vârfuri de 2 ori. Iar la sfârşit fac încheierea cu piciorul drept peste cel stâng sprijinit în vârf. La 2 îl ducem lateral spre dreapta săltând în acelaşi timp pe piciorul stâng şi la 3 îl ducem la loc. Apoi fac un pas simplu, începând cu stângul şi unul cu dreptul, apoi fac trei paşi mici pe loc săltaţi, iar la urmă se încheie cu dreptul. Această figură se repetă de două ori cu partea întâia a melodiei. La ultima încheiere pun mâinile la piept gata pentru figura II-a.

Fig. II-a. Se joacă cu partea a doua a melodi i. Cum am

rămas dela figura I-a se întorc imediat la dreapta şi fac 2 paşi simpli, unul cu piciorul drept, altul cu stângul, iar la urmă fac un pas cu dreptul de trei ori înapoi. Pe urmă se întorc spre stânga făcând un pas simplu cu stângul; iar cu dreptul fac îandarea şi apoi încheerea cu dreptul în faţă. Aceasta se repetă de 2 ori. După ultima încheere se aşează cu mâinile drepte deasupra capului fetei, iar mâinile stângi gata, lanţ, pentru figura a treia.

Fig. III-a. Se joacă cu partea III-a a melodiei, cu mâinile lanţ deasupra capului fetei. Cum sunt, cu mâinile fac un pas de horă spre dreapta, apoi un pas cu stângul, adus prin faţă spre stânga şi la fel se face cu dreptul, iar după aceasta fac un pas de horă, apoi iar paşii legănaţi. Aceşti paşi se fac de 2 ori numai că la urmă în loc de paşi legănaţi se face încheerea.

Fig. IV-a. Se joacă cu partea intâia a melodiei, aşa cum sunt dela fig. III-a, punând mâinile în şold amândoi, în timp ce fetele încep să se învârtească pe sub mâinile băieţilor făcând 2 paşi simpli şi apoi 3 paşi mărunţi săltaţi cu spatele la public. Apoi fac aceiaşi paşi pe la spatele băiatului până ajung de unde au plecat, făcând amândoi încheierea cu dreptul. In urmă şi băiatul face aceiaşi paşi ca şi fata, apoi amândoi fac încheierea. Cu o jumătate a melodiei se învârteşte fata, iar cu cealaltă băiatu. După aceasta duc mâinile la piept, gata pentru figura a cincea

Fig. V-a. Zisă şi învârtită într'un picior se joacă cu partea a doua a melodiei. Aşa cu mâinile la piept se învârtesc cu piciorul drept spre dreapta cu o lovitură de picior în pământ şi bat odată din palme, revenind la loc fac 3 paşi săltaţi pe loc. Pe urmă fac aceeaşi învârtire spre stânga lovind ca piciorul stâng în pă mânt. Apoi se aşeză cu mâinile lanţ gata pentru figura VI-a.

Fig. VI-a. Se joacă cu partea III-a a melodiei şi este la fel cu. fig. III-a.

Fig. VII-a. Se joacă cu partea I-a a melodiei, cu mâinile drepte deasupra capului fetei iar mâinile stângi în şold. Se face cu paşi-de horă spre dreapta începând cu dreptul, iar pe stângul îl ştergem pe pământ, ducându-l spre spate, şi tot aşa-l ducem şi 'n faţă. Se face iar aceiaşi paşi şi spre stânga începând cu stângul şi pasul şters cu dreptul. Aceasta se repetă de 2 ori; iar la urmă se face încheierea cu dreptul.

Fig. VIII-a. E la fel cu fig. II-a. Se joacă cu partea a II-a a melodiei. După ce facem încheierea ne aşezăm faţă 'n faţă cu perechea noastră cu mâinile în şolduri gata pentru fig. IX.

Fig. IX-a. Această figură se joacă cu partea I-a a melodiei. Se fac 8 paşi spre dreapta, apoi se face încheierea. Apoi 8 paşi spre stânga şi iar se face încheierea. Pasul se face astfel: când

merg spre dreapta au piciorul drept ridicat și sărind pe stângul fac pași laterali; iar cu dreptul se lovește pământul. Iar după terminarea celor 8 pași se face incheierea. Se face de 2 ori dreapta și de 2 ori stânga. Apoi duc mâinile la piept și fac figura zecea.

Fig. X-a. Se joacă cu partea a doua a melodiei. Se face pirueta ca la Fig. V-a cu singura deosebire, că în loc să mai facem cu doi pași pe loc se face tot incheierea.

Fig. XI-a. Se joacă cu partea a III-a a melodiei. Băiatul se întoarce cu fața spre public cu mâinile în șolduri, iar fata rămâne tot cu fața spre rând. Acum fata înconjoară băiatul, începând prin fața lui cu pașii dela intrare. Când ajunge în fața băiatului face 3 pași pe loc, iar băiatul stă — și când ajunge la locul lui fac amândoi încheierea. Apoi ajunge în spate și face 3 pași pe loc, iar când ajunge la locul lui dă mâna dreaptă cu a băiatului și se învârtește pe sub mână în timp ce băiatul face încheierea Se întoarce băiatul cu fața la fată și fata cu fața la public făcând fig. XII-a.

Fig. XII-a. Este la fel cu fig. XI și se joacă cu partea a I-a a melodiei. Băiatul înconjoară fata; iar la urmă pun mâinile la piept gata pentru fig. XIII-a care se joacă cu partea a III-a a melodiei. E la fel cu fig. II-a.

Fig. XIV-a. Se joacă cu partea a III-a melodiei. E la fel cu figura III-a; apoi se face *ieșirea.*

Ieșirea. Pun mâinile toate la piept și fac iarăși pași la fel ca la intrare, cu deosebire că se fac înspre spate în loc să se facă înspre față. Ieșirea se face cu partea I-a a melodiei și, dacă scena este, mare se poate cânta și partea II-a a melodiei, și când intrarea se face numai cu partea I-a a melodiei, deoarece cu partea II-a este știut că se face figura II-a.

21. LA MUNTE

Așternut-a primăvara, pe câmpie vesel raiu,
Turma urcă sus la munte anevoie 'naltul plaiu.
Cu saricile 'n toiege merg în urma ei păstorii,
Din înseninata zare se întorc în șir cocorii.

In răsunetul tălăngii, ce se pierde tot mai rar,
Un păstor cu negre plete scoate trișca din șerpar;
Zice o bătrânească doină că și codrul se apleacă.
Și izvoarele la vale mai nu vor ca să mai treacă.

Au ajuns pe vârf de munte unde turma s'a oprit.
Dintr'un muşchiu bătrân, păstorii paturi moi şi-au făurit,
Şi sub vreascurile-aprinse stă ciaunul cu făină
Iar un copilaş aleargă c'un ulcior de apă lină.

Şi 'n amurgul inserării, de miresme îmbătat,
Un moşneag le povesteşte dintr'un timp îndepărtat.
Până ce îi prinde somnul în ascunsa lui visare
Pe când luna se înalţă printre cetinile rare.

A. Naum

22. BĂTRÂNUL LA HORĂ

Dragii moşului... noroc! —
Daţi-mi mâna, faceţi loc —
Zi, ţigane, zi — să joc,
Că s'a 'ncins în mine-un foc!

Iac' aşa, mă!... zi, băiete,
Mişcă din arcuş cu sete!...
Daţi mai zor, flăcăi şi fete
Nu cătaţi că's alb la plete!

Dragi mi-au fost de mic băiat
Munţii, câmpul semănat,
Lumea, horele din sat,
Cântul, jocul înfocat!

Drag — Tăicuţule Ceresc,
Drag mi-a fost ca să trăiesc!
Jale mi-e când mă gândesc
Că mult n'am, că'mbătrânesc!...

Hop, ca'n zi de sărbătoare,
Bateţi veseli, frăţioare,
Bateţi iarba sub picioare,
Să s'audă pân' la soare!

Lăutare, nu sta 'n loc, —
Da-ţi-ar Dumnezeu noroc! —
Zi 'nainte, zi, să joc,
Pân' mai simt în vine foc!

Zi, să joc 'nainte, zi,
Până când oiu obosi
Că 'n pământ — când oiu muri —
Doar destul m'oiu odihni!

Petre Dulfu

23. ŢIGANUL LA LĂSAT DE SEC

Intr'o zi, cum multă lume
  Povestea c'a petrecut
D'un lăsat de sec odată,
  C'au mâncat şi c'au băut.
Un ţigan, de colo, haide,
  Ţop la vorbă:

    — D'apoi noi,
Noi cu tetea amândoi,
Ce lăsat de sec, măi frate,
Ce mai vin şi ce bucate
Ce-am mai stat şi-am mai cinstit
Şi mai ce ne-am chefuit:
Chiar ne-am lasă-săcuit.

— Da. Dar voi la cine-aţi fost
Il întreabă-un oarecare.
— Noi la naşul, zice el,
La lăsat de postul mare...
Ce-a mai fost, zău, şi la naşul!
Cald în casă, vin, plăcinte...
Nu-mi mai iese, zău, din minte!

— Ei, şi voi?
    — Şi noi, şi noi!...
Cum vedem că face naşul
Tot aşa făceam şi noi!
El sta 'n casă 'n capul mesei
Unde sticlele se trag,
Şi noi stam în capul tinzei,
Cam în partea dinspre prag!...

— Şi-aţi băut ceva, mâncat-aţi
Voi prin tindă cât aţi stat?
— Se 'nţelege, zice dânsul,
Ca şi naşul... am mâncat:
El colo, pui de găină
Şi piftie de cocoş;
Noi cu tetea, după uşă,
Pui de ceapă, dintr'un coş;
Şi el vin colo, trăgea,
Iară noi trăgeam lulea!

Th. D. Speranţia

24. POSTUL LUI PĂCALĂ

Stând de vorbă cu Păcală
    Baba zice:

-- „Fătul meu,
„Mult mai rabdă Dumnezeu!
„Uit'te patru-zeci de zile
„Lucru chiar de negândit...
„Hristoşelul maicăi, bietul,
„El pe toate le-a postit,
„Şi-a postit, răbdat,
„Căci din patru-zeci de zile
„Nici într'una n'a mâncat!"

—„Ce tot spui!... Păcală zice
„Parcă-i lucru-aşa de greu!
„Dacă voiu, postesc şi eu".
—„Cum? Nu-i greu. atâtea zile?
„Nici într'una, nici de fel
„Să nu iai nimic în gură?!..."
—„Apoi nu", răspunde el.

—„Ce spui tu? Vorbeşti cu oameni
„Ori spui basme la copii?
„Tu gândeşti la viclenii...
„Dar de-ar fi să te păzească?
—„Mă puteţi păzi cu toţii:
„Că eu doar nu mănânc ziua,
„Eu mănânc în vremea nopţii".

Th. D. Speranţia

—

25. PRIMĂVARĂ

Dulce timp de primăvară,
Ce te 'ntrece 'n frumuseţe?
Iarba, florile 'ncep iară
Să 'ncolţească; Ce mândreţe!

Păsărelele 'n frunzişuri
Ciripesc într'o livadă;
Soarele de primăvară
Moae ultima zăpadă.

Micul pârâiaş se pierde,
Murmurând in drum spre vale;
Iar pe ţarina cea verde,
Două berze merg agale.

Prin tufişuri şi răzoare
Se aude-un pitpalac;
O albină, de pe-o floare,
A sburat... iat-o, pe-un mac!

Soarele aruncă aur
Peste-a lacului oglindă,
Prin văzduh un sbor de graur,
Patru vrăbii stau pe-o grindă

Pretutindenea te'mbată
Cântece de ciocârlie;
Prin pădure mierla cată,
Cu-al ei cânt, să te îmbie.

Cucul şi privighetoarea
Vor veni cât de curând;
Stoluri mari, cât ţine zarea,
Se vor scurge rând pe rând.

Strigăte de bucurie
Se înalţă maestos:
Dulce timp de primăvară,
Ce-i ca tine mai frumos!

Tradusă de *G. Budu*

după *H. Seidel*

26. CÂNTECUL PĂMÂNTULUI

Pământule rodnic, pământule sfânt,
Tu care mi-eşti leagăn, cămin şi mormânt
Ridică spre focul aceleiaşi stele
Credinţele tale, credinţele mele.

Evlavie ţie, pământule bun!
In sânul tău doarme trecutul străbun.
Păstrând pietre scumpe, din vremile-acele
Comorile tale, comorile mele.

Când gemi sub copite de cai frământat
De graniţi duşmane adânc sfâşiat,
Se bat in furtuna mâniilor grele
Durerile tale, durerile mele.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Involbură 'n mine viteze puteri!
Iar când voiu fi vrednic ţărâna să-mi ceri,
Pe groapa-mi uitată să creşti viorele
Iubirile tale, iubirile mele.

Din clocotul inimei strânse să-mi faci
Umbroase coroane de falnici copaci,
Prin mândrele vârfuri să urci către stele
Nădejdile tale, nădejdile mele.

Nichifor Crainic

27. Locul cel mai frumos

ADAPTARE după o lectură dintr'un manual de citire vechiu de * * *
de ILIE I. MIREA

PERSOANELE: *Mircea*, *Florin* — şcolari; *Un domn*

Florin. — Ehei, Mirceo, aşa-i că în oraş la noi sunt case frumoase, iar nu ca în sat la voi.

Mircea. — Da, dar la noi în sat sunt grădini mari şi aer curat, nu ca la oraşe unde sunt curţi mici, strâmte şi fără arbori.

Florin. — Iată oraşul, dragă Mircea, are străzi drepte, curate şi pavate cu piatră. Aici nu te orbeşte praful şi nici nu te împotmoleşte noroiul, pe vreme de ploae, ca pe drumurile dela sat.

Mircea. — D'apoi la sat sunt câmpii întinse şi livezi frumoase cu verdeaţă, cu flori şi iarbă moale.

Florin. — Degeaba, Mirceo, sătenii sunt nevoiţi să cumpere dela oraş: sare, fier, bumbac, petrol şi tot ce le trebue.

Mircea. — Şi orăşenii cumpără dela noi: unt, grâu, brânză, păsări şi altele.

Florin. — Ei, dar la noi la oraş sunt muzici care cântă frumos.

Mircea. — Şi în sat cântă neîntrecut mii de păsărele.

Florin. — O fi, dar la oraş sunt bomboane multe, prăjituri, ciocolată şi alte bunătăţi...

Mircea. — Şi la noi, Florine, sunt căpşune, cireşe, caise şi o mulţime de poame gustoase.

Florin. — Să-ţi spun drept, mie îmi place mai mult oraşul meu decât satul vostru!

Mircea. — Şi eu ţin mai mult la satul nostru decât la oraşul tău!

Un domn (care se opreşte şi-i întreabă). — Ce este cu voi, de vă tot certaţi?

Florin. — Ce să fie, îi spun lui Mircea că oraşul nostru e mai frumos decât satul lui!...

Mircea. (nerăbdător) — Ba, să ştii, că satul nostru e mult mai frumos şi mai plăcut decât oraşul vostru...

Florin. — Nu este adevărat! Oraşul...

Un domn. — Staţi şi nu vă mai certaţi degeaba. Şi în sat ca şi în oraş sunt lucruri frumoase. Dar unora le place oraşul mai mult, fiindcă s'au născut şi-au crescut acolo; iar altora satul, fiindcă s'au născut şi s'au deprins în el. Fiecare îşi iubeşte mai mult locul de naştere.

Florin şi Mircea (deodată). — Se poate să fie aşa.

Un domn. — Ei, acum aţi priceput de ce unul din voi iubiţi mai mult oraşul şi celălalt satul?

Florin şi Mircea (deodată). — Da!...

Un domn. — Ei, de-acum cred că n'aveţi să vă mai certaţi?

Florin şi Mircea. — Nu.

Un domn. — Atunci mergeţi cu bine.

Florin şi Mircea. — Bună ziua! (Cortina şi ies).



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

28. FOAIE VERDE, FOI DE NUC

Notat de Ilie I. Mirea
dela Aurel Spătaru, înv.

1. Foa-ie ver-de foi de nuc-rar.

Repejor

Toți co-le-gii mei se duc Sub um-bra de nuc. Sub umbra de nuc —

2. Numai eu nu mai mă duc,
Numai eu nu mai mă duc
Sub umbra de nuc,
Sub umbra de nuc.

3. Căci măicuța nu mă lasă] bis
Ca să plec de-acasă.] bis

4. Căci 'e teamă căci m'oi pierde] bis
Prin pădurea verde.] bis

5. Și de aceea nu mă lasă] bis
Ca să plec de-acasă.] bis

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

29. UN DUEL

Eroii mei sunt doi cocoşi
De rasă — pintenaţi, frumoşi
Ca ofiţerii la paradă.
Doi cavaleri aristrocaţi,
Dintr'o privire ofensaţi,
Incep duelul fără spadă.
Au martori, puii speriaţi,
Teren: o parte din ogradă, —
Dar n'au motiv de sfadă,
Că nu se ştie-a cui e vina.
Misteru 'nvălue pricina, —
Deci... căutaţi găina!
. . . . , .
Din amândouă părţile
Se 'ncep ostilităţile.
Ei stau o clipă faţă 'n faţă
Cu ciocurile la pământ, —
Apoi deodată-şi iau avânt —
Şi lupta 'ncepe, săltăreaţă.
Sar deodată,
Dau cu ciocul.
Cad alături.
Schimbă locul.
Bat din aripi,
Dau din ghiare.
Unul cade,
Altul sare...
Iar s'atacă
Iar se pişcă...
Dar deodată nu mai mişcă...
Faţă 'n faţă, multă vreme,
Stau aşa ca două gheme
Neclintite
Şi sburlite —
Până când pe nesimţite,
Unul părăseşte sfada, —
Intorcându-se cu coada...
Atunci ieşi de sub şopron
Un filosof — clapon, —
Urit
Ş'atâta de bătrân încât
A dat în mintea puilor...
El s'a oprit în faţa lor
Cotcodăcind sonor:
„Eu desaprob acest conflict.
E o ruşine, un delict
Nedemn de vremi civilizate.
Dar aşteptăm un viitor
Când, mândri de chemarea lor,
Cocoşii nu se vor mai bate...
Voi vă certaţi pentr'o găină —
Dar nu vedeţi? E curtea plină!
Ba treceţi gardul la vecini
Că şi p'acolo sunt găini...
De ce vă puneţi ghiara 'n gât?...
Să lase unul, cât de cât,
Să dea şi celălalt ceva, —
Fu cât de cât, socot c'o da...

G. Topârceanu

Din vol. „Parodii originale"

30. E BUN PEŞTELE

Un anume, nu ştiu care,
Intr'un sat, venind călare
Şi intrând la altu 'n casă
Il găseşte drept la masă!
— Bună masă, bade-ori-nene,
Spune cel care-a venit.
— Vin' cu noi răspunde gazda,
Cum era obişnuit.

Dar celalt o ia de-a bine
Şi pe loc la masă vine.
Şi cu multă 'ndemânare
Mi s'aşează la mâncare.

De mâncat era la masă,
Cum se spune, borş cu peşte,
Şi mâncau de-odată borşul,
Cum la noi se-obişnueşte.
Celalt însă, lasă borşul,
Şi pe dată ne 'ntrebat
Trage talerul cu peşte
Şi s'apucă de 'mbucat.

La 'nceput, când vede gazda,
Ce să facă omul, tace,
Dar la urmă se 'nţelege,
N'are bietul ce mai face:
— Dar poftim şi borş îi zice
Cam cu jumătat' de gură;
Iar celalt răspunde 'ndată,
Căci de peşte nu se 'ndură:

— Mulţumescu-ţi de'ndemnare
Dară lasă, ce să-ţi spun
Că mănânc eu numai peşte
Că şi peştele e bun.
— Bun, bun, bun, răspunse
gazda,
Dreaptă-i vorba dumitale,
D'apoi costă şi parale!!!...

— Se înţelege, celalt zice,
Cum înghite el şi tace,
Las să coste că şi face!

Cel de gazdă ce să facă?
Celalt peşte nu-i mai lasă:
Se gândeşte cum s'o 'ntoarcă
Doar să-l scoată dela masă.
— Uit' te — uit' te, zice omul
Spre fereşti privind pripit,
Uit' te calul dumitale
Rupt-a pana şi-a fugit!
— Ptru, ptru, ptru...celălalt face

Talerul cu peşte-l ia
Şi spre uşă-apucă 'n fugă
Către cal strigând să stea.
— Dar ce faci? întreabă gazda,
Lasă peştele, jupâne!
— L'aş lăsa răspunde celalt,
Dar, pân' viu eu mai rămâne?
— Hei jupâne, cât te văd eu,

La obraz eşti cam subţire!
— De... zăcui de nişte friguri,
Că eu sunt mai gros din fire.
— De obraz eşti gros jupâne,
Zice gazda, — nu cum crezi!...
— Ce sunt eu, răspunde celalt,
Dar pe frate-meu să-l vezi!..
(Cortina)

Th. D. Speranţia

---

31. Portul Românesc

— Piesă intr'un act —

după *Maria Drăgan*

PERSOANELE:	*Ileana* *Floarea*	de 30—40 ani
	Catrina *Maria*	de 14 ani

(Ileana și Floarea, poartă pe umăr câte o traistă cu tort; iar Maria și Catrina merg înaintea lor cu câte o traistă goală în mână. Cele dintâiu, ajungându-le din urmă, începe următoarea convorbire :)

Ileana. — Bun ajuns, fetelor!

Catrina. — Mulţumim d-voastră. Dar ce, aţi obosit?

Floarea. — Iacă vorbă, ce întrebare și la tine? Când vei fi și tu babă ca noi, și te vei sili s'ajungi fete de 14 ani, atunci vei vedea ce ușoare sunt bătrâneţele de purtat!

Maria. — Apoi de, mătușă, să fim bune de picioare barem acum, destul vom merge greu când vom fi babe ca d-voastră.

Ileana. — Fetelor! Dacă vreţi să mergem toate, apoi, să nu mergem așa iute, ca să ne putem ţine de voi, căci cu multă vorbă, mai ușor și mai scurt ni se va părea drumul.

Catrina. — După cum văd nici d-voastră nu duceţi nimic de vândut, ca și noi; atunci hai să ne mai odihnim puţin (se așează jos) ca să vă mai treacă osteneala. Dar cu ce treabă mergeţi la oraș?

Ileana — Noi mergem la boiangiu cu niște tort pentru ciucuri... Dacă nici voi nu vă grăbiţi, să mai stăm puţintel să mai odihnim (așezându-se *Ileana* și *Floarea*).

Floarea — Să stăm zău, că-mi simt picioarele aşa de grele de parcă-mi sunt legate pietre de ele, aşa mă trag bătrâneţele înapoi. Când eram şi eu în anii voştri, mi se părea drumul până la târg ca o jucărie. Dar acum, parcă n'o să mai mă văd ajunsă acolo. Bată-vă focul, bătrâneţe, că iute aţi venit. Dar voi cu ce ispravă la târg?

Catrina. — Nu ştiu, zău, să vă spunem ori să tăcem că d-voastră cele bătrâne ghiciţi cam multe. Ştiu eu doară că am acasă o babă după cuptor care mă ceartă mereu, când de una când de alta.

Floarea, — Dacă vreţi să faceţi vreun lucru de „Doamne-ajută" n'am avea de zis nicio vorbă de împotrivire, că tot nu suntem aşa rele ca babele, care stau numai după cuptor; iar de n'aţi pus la cale vreun lucru bun, vom cerca să vă sfătuim, dacă vreţi să ascultaţi.

Catrina. — (Tace şi pune capul în pământ).

Maria. — Să vă spun eu, că după câte văd Catrinei îi vine a tăcea. Eu şi aşa sunt mai slobodă la gură, că şi doamna învăţătoare îmi zicea când eram la şcoală, că mie nu mi-a tors mama pe limbă

Ileana. — Dar la lecţie îţi era limba slobodă?

Maria. — De unde, naiba, mă împiedicam aşa de rău, că nu puteam scoate o vorbă. Ştiam şi eu doar atât „o...i" — „oi" şi nimic mai mult.

Floarea. — Poate acum aţi scăpat dela şcoală?

Catrina. — Ba, n'am scăpat, dar nu ne mai ducem.

Ileana. — Păcat că doamna învăţătoare nu vă băga găluşte de hârtie, pe gât, de deştepte ce eraţi!

Maria. — Ei, asta n'ar fi fost nimic pentru noi, dar altele, ne-au fost în cale.

Floarea. — Ce lucru aşa mare a putut să vă facă să părăsiţi voi şcoala?

Maria. — Să vă spun tot eu, că sunt mai bună de gură. Credeţi că am îndrăsni noi să mergem la târg dacă am fi la şcoală? Ha! ha! Doamne fereşte! Şi încă dacă ar şti doamna învăţătoare ce ne cumpărăm, aş putea pune rămăşag că ar prinde-o frigurile, că tare se mânie iute pe cine nu-i ascultă sfaturile.

Ileana. — Spune-ne şi nouă ce vă cumpăraţi, căci noi nu vă spunem la doamna învăţătoare.

Maria. — (către Catrina): Să le spun?...

Catrina. — Spune!

Maria. — Apoi să vă spun. Gherghina lui Dănilă a văzut la târgul mare la o Bocşancă, o rochie de atlas şi o bluză de mătase, de-ţi fugeau ochii de pe ele. Ea şi-a cumpărat atlas şi şi-a făcut aşa. Noi am rugat pe doamna învăţătoare să ne lase să ne facem şi noi. Dar atât a fost, şi ea a sărit cu gura pe noi, dojenindu-ne, că nu ne va fi ruşine să ne schimonosim portul şi câte toate.. Ba a spus că ne spune şi preotului ca să nu ne mai lase în biserică

Catrina. — Ei! dacă ar fi biserica lui! Ha! ha!...

Floarea. — Biserica nu-i a lui dar are tot dreptul să facă cu voi aşa, când vă lăsaţi voi portul vostru cel românesc, care e mai mândru decât toate porturile din lume.

Maria. — Dar de ce nu străluceşte şi pânza noastră aşa cum străluceşte atlasul?

Ileana. — „Umblând după strălucire şi-a ars fluturele aripile...!“ Nu ştiţi voi povestea aceasta dela şcoală?

Catrina. — Decând am văzut la Gherghina lui Dănilă, rochia aceea de atlas, nici nu mai gândeam la ce ne spune doamna învăţătoare la şcoală. Nouă ne era în cap, atlas şi iar atlas... Dar, dacă vrei d-ta să ne-o spui, noi te ascultăm, că tot mai avem vreme.

Ileana. — Se, zice că un fluture a intrat în casa unui sărac, unde erau mulţi păianjeni, iar lumină era puţină. Ei! ce gândi fluturele? Nu sunt eu silit să stau unde nu străluce tare. Şi zicând aşa, se duse în casa unui bogat, unde strălucea casa de lumină ca atlasul vostru. Acolo îi plăcu fluturelui. De bucurie se apropie prea tare de lumină, aripile îi luară foc, el căzu în flacără şi muri. Strălucirea îi aduse moarte

Maria. — De, asta-i numai poveste. Noi nu păţim aşa!

Floarea. — (către Ileana): Nu vorbi unde nu sunt urechi.

Ileana. — Aşa zău, Floare! In zadar aprinzi lumină, că orbul tot n'o vede.

Catrina. — Noi avem urechi şi ochi, dar mă tem că-i altă gâscă.

Floarea. — De ce gâşte vorbeşti tu?...

Catrina. — Lasă că ştiu eu câte ceasuri bat, nu sunt eu aşa de proastă, ca să nu pricep. Doamna învăţătoare a aflat gândurile noastre şi ne urmăreşte

peste tot. Ea a simţit unde ne ducem noi şi v'a trimis pe d-voastră, să ne ajungeţi şi să ne mustraţi. Dar cu asta n'a mai nimerit-o de loc. Ha ! ha !...

Ileana. — „După râs cunoşti pe prost"... Noi nu ne-am întâlnit cu ea de Duminecă, dar vedem că nu-i bine ce faceţi. Vă lăsaţi voi portul cel frumos şi vă îmbrăcaţi cu sdrenţe bălţate şi şubrede de târg, pentrucă aşa aţi văzut la Gherghina lui Dănilă. Nici nu m'aş fi mirat atât de mult, să fi văzut la altă femeie mai de „Doamne-ajută"...

Floarea. — (către Ileana): Ori nu ştii că „o oaie râioasă umple turma toată?"...

Maria. — Hei, mătuşă Floare! De-ai fi şi d-ta în mintea noastră n'ai zice aşa, ci binişor ai face ca noi. Să nu-ţi fie ciudă că-ţi zic: Vorbeşti drept ca funia în sac.

Floarea. — Bravo Mario! că frumos mai ştii să vorbeşti cu femeile bătrâne. Se vede că învăţăturile dela şcoală s'au prins de tine, ca „apa de gâscă"...

Ileana. — Ba îi stau în cap ca „apa în ciur"...

Catrina. — (către Maria) : Haide, Mario, să mergem unde am plecat, că vezi tu bine, că numai îşi bat joc de noi, ca şi când cine ştie ce rău facem, dacă vrem să ne purtăm şi noi luxos. Hei, câte femei bogate nu se poartă luxos, şi noi să ne lăsăm mai pe jos fiindcă suntem mai sărace ! ? Asta niciodată.

Ileana. — Săracul care se întrece cu bogatul în cumpărături, face ca broasca care a vrut să fie cât boul. Să ne întindem numai atât cât ne-ajunge plapoma, „căci altfel ne rămân picioarele afară".

Maria. — (făcându-şi cruce): Ei, sărac de noi, Doamne! „Am fugit de ploaie şi am căzut în apă". Fugirăm de predicile doamnei învăţătoare şi am dat acuma peste două, din cale-afară. Ce mai calea-valea, zadarnic mai cercaţi să ne dăscăliţi, căci noi suntem dascăli pe capul nostru.

Ileana. — „Cine vrea să-şi fie lui singur învăţător, are prost şcolar".

Catrina. — (supărată): Apoi, bine, bine, pentru ce suntem noi proaste?

Floarea. — Pentrucă spuneţi că nu vă trebue dascăli. Apoi cum vă lăsaţi voi portul vostru atât de frumos şi trainic lăsat din moşi strămoşi şi vă luaţi după una

care n'are nici după ce să bea apă? Voi nu vedeţi că perceptorul vă ia lăzile cu haine pentru impozit, şi că risipiţi banii pe atlasuri şi pe alte lucruri fără folos? Sunt alte lucruri mai mari de împlinit, nu rochii şi catrinţe de mătase proastă dela târg.

Maria. — Eu nu vreau să ştiu de perceptor şi nici n'am să-i port de grijă, că el doară nu cere impozit dela mine. Asta e grija tatei, căci pe el îl priveşte.

Floarea. — Aşa, dragă! vorba ceea: „Ţara piere şi baba se piaptănă".

Maria. — Măi, măi! că multe mai ştiţi d-voastră. Mă mir de unde aţi prins atâtea în urechi.

Ileana. — Noi le ştim de când învăţăm la şcoală, fiindcă nouă nu ne umbla mintea după rochii de atlas, ca vouă.

Catrina. — Acuma, fie ce-o fi, noi ne-am apucat de asta, ne ţinem de ea şi pace. Ne facem aşa cum ne place, măcar să se surpe lumea asta cu totul.

Ileana. — Lumea nu se surpă pentru atlasul şi mătasea voastră, ci biata pungă a părinţilor voştri. Să nu credeţi că nu vă vor râde şi câinii când vă vor vedea că v'aţi părăsit portul, îmbrăcând batjocura târgurilor (se întoarce către Catrina). Vezi Catrino, tu îţi iei acum rochie de atlas, dar nu vei şti să ţi-o faci singură; trebue să plăteşti la croitoreasă. Apoi dacă vrei să fii făloasă, să ţi-o faci singură, căci vorba cântecului:

„Lesne i mândri-a fi făloasă,
„Când altul hainele-i coasă,
„Mai bine podul ţi-i goli,
„Decât tu te-i necăji,
„Mai bine-i a răbda de foame
„Dar să porţi rochii de doamne".

Catrina. — Hei, mătuşo! Eşti bătrână şi tot de cântece te ţii. Dar şi eu ştiu unul:

„Bine-i stă mândrii îmbrăcată
„Cu rochiţă cumpărată
„In tot felul colorată...

Floarea. — De ce nu spui mai departe, că mai este?

Catrina. — Eu nu ştiu mai departe.
Floarea. — Ei, tu ştii numai cât îţi place ţie, dar îţi spun eu mai departe:

„Dar mai bine i-ar şedea
„Dacă şi-ar cosea-o ea...“

Catrina. — Eu văd bine, că d-voastră nu vă place să ne purtăm cu rochie de atlas. Apoi cum să ne purtăm ?...
Floarea. — Aşa cum s'a purtat părinţii, bunicii şi străbunicii noştri, adică cu cămaşa cusută frumos cu arniciu, cu catrinţă ţesută în război, că acestea sunt mai mândre şi mai bune decât putreziciunile dela oraşe. Imi aduc şi acum aminte cum cântam la şcoală:

„Cu cămaşa cea brodată,
„Şi de mâna mea lucrată,
„Mie-mi stă cu mult mai bine
„Decât cu haine străine,
„Că acelea nu-s de mine“...

Maria. — D'apoi nouă ne place aşa!
Ileana. — Nu vă place, pentrucă nu ştiţi ce este bun, trainic şi frumos. Voi nu ştiţi că haina şi limba arată pe om de care neam este? Cum se zice: „Ori te poartă cum ţi-e limba, ori vorbeşte cum ţi-e portul“. Iacă răul apucăturilor voastre, că nu mai ştie omul care este româncă, care este nemţoaică şi care-i unguroaică, fiindcă femeile noastre au lăsat războiul şi cusăturile noastre româneşti, cum e cântecul:

„Femeile dela noi
„Nu mai ştiu ţese 'n război.
„De ţesut tot ar mai şti,
„Dar nu mai ştiu a 'mpistri“.

Nu ştiţi că podoabele scumpe aduc pe om în sapă de lemn. Dacă de-acum începeţi voi cu fala şi cu luxul, apoi unde-o să ajungeţi peste vreo 3-4 ani? Luxul şi fala costă bani, banii sunt rotunzi şi numaidecât se duc. Şi atunci „când nu-s bani, nu-s nici colaci“.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Maria. — Dacă n'avem bani, luăm împrumut și tot ne cumpărăm ce ne place; să vedem ce ne-o face părintele și doamna învățătoare, că știu că ei v'au îndemnat să ne batjocoriți.

Floarea. — Părintele și d-na învățătoare nu vă fac nimic, răul vi-l faceți voi singure. Veți vedea voi că atunci când vă veți frige cu zeamă fierbinte, veți sufla și în lapte acru! Ba încă mai zici că dacă n'ai bani, iei cu împrumut? Tot nu știți că „a cumpăra pe datorie lucruri care nu trebuesc, este cea mai mare nebunie“... Ce gândești tu, Catrino dragă, că văd că taci?...

Catrina — Nu știu, zău, ce să mai zic? Mie mi-a pocnit devla (arată la cap) și acum nu-mi este necaz nici pe popă nici pe d-na învățătoare ci pe prostia de-aici (își arată fruntea). Acum îmi aduc aminte de proverbul: „Mierea e moartea muștelor“...

Maria. — Tu ori ai de gând să te lași fără rochie de atlas?...

Cătrina. — Știi ce gândesc! că decât să mă fac de rușine, mai bine să-mi port portul meu românesc. Tu, dacă vrei să fii ca nimeni în sat, poți să te duci să-ți cumperi atlas, dar eu, să mă ferească Dumnezeu sfântul (își face cruce), nu mai merg la târg pentru așa ceva..

Maria. — Eu îmi cumpăr, că pe banii mei nu-i nimeni stăpân.

Floarea. — (către Maria): Tu gândești că ești mai frumoasă cu rochie de atlas decât cu cămașă brodată? Ia bine seama, că dacă-ți cumperi rochie de atlas, îți trebue mai multe lucruri care să se potrivească. Iți trebue papuci turcești, că doar n'o să porți rochie de mătase, încălțată cu opinci de porc. Apoi bagă bine de seamă ce te mai întreb. Văzut-ai tu vreo unguroaică sau nemțoaică luând peste hainele lor vreo haină de-a noastră românească?

Maria. — N'am văzut așa ceva niciodată!

Floarea. — Ei bine! De ce să luăm noi haine de-ale lor, peste ale noastre. Noi să ne mândrim cu hainele ce știm că sunt făcute de mâinile noastre și după obiceiul nostru. Portul nostru este neîntrecut în frumusețe și trăinicie. Cu el ne șade bine. Iar vouă v'ar sta cu rochia de atlas, tot așa de bine, cum îi

stă unui câine cu oala în cap, sau cum stă şeaua pe vacă. Ce gândeşti, am dreptate ori nu ?...

Maria. — N'am ce să zic, de asta cam aşa e!... Că bine zici d-ta. La ce să-mi schimonosesc oare portul meu românesc cu alte batjocuri streine. Mai bine să-mi caut de treabă şi să alung din minte gândurile nechibzuite care m'ar fi dus la pagubă şi ruşine.

Ileana. — Ei, ce gândiţi, vă lăsaţi de ceea ce aţi hotărît ?..

Catrina. — Lăsăm la para focului şi atlas şi tot, când noi avem destulă pânză bună în ladă.

Ileana. — Imi pare bine, fetelor, că ne-aţi priceput sfaturile ce vi-le-am dat... Dar acum să vă mai spun ceva...

Maria. — Spune-ne, mătuşă dragă, că ascultăm cu băgare de seamă.

Ileana. — Intoarceţi-vă acasă. Păstraţi-vă banii pentru alte lucruri ce vă pot fi de trebuinţă şi vă duceţi la şcoală. Băgaţi de seamă la învăţăturile ce le primiţi în biserică şi în şcoală, că acelea, dragele mele, sunt spre binele vostru. Numai biserica şi şcoala ne pot scăpa de suferinţe şi necazuri ; ele ne duc la lumină şi ne arată calea spre fericire, calea ce trebue s'o urmăm ca să fim buni creştini şi buni români.

Catrina. — Vă făgăduim că aşa vom face. Nu vom mai fugi de şcoală şi la biserică vom merge să ne rugăm.

Floarea : — „Să rugăm pe Dumnezeu.
„Să verse cu darul său,
„Dragoste din cer la noi
„Pentru furcă şi războiu.
„Portul nostru să-l purtăm,
„Neamul să ni-l onorăm,
„Româneşte să vorbim,
„Creştineşte să trăim,
„Biserica şi şcoala
„Să le iubim pururea...“

Catrina. — Amin! Să ne ajute Dumnezeu !

Floarea. — Intorceţi-vă cu Dumnezeu acasă şi ţineţi minte, ce vă mai spun : Pentru lege, limbă, port şi datine strămoşeşti să ne dăm şi viaţa, păstrându-le.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Maria. — Să trăiască portul românesc, să trăiască furca și războiul de țesut.

Catrina. — Din partea mea poate să putrezească atlasul prin prăvăliile târgurilor că mie nu-mi trebue.

Maria. — Nici mie.

„Portul meu îl voiu iubi,
„Cămașa voiu impistri [1]),
„Sdrențe nu mi-or trebui “.



1) Impistri = broda

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

32. SUNT ROMÂNCĂ ȚESĂTOARE

Sunt română țesătoare
Şi de furcă iubitoare.
Cu furca şi-al meu războiu
Nu voiu rămânea 'napoi.

Cât in lume voi trăi,
De furcă nu m'oiu lipsi.
Şi cât în lume voiu sta
De războiu nu m'oiu lăsa.

Cu cămaşa cea brodată
Şi de mâna mea țesută,
Imi place cu mult mai bine
Decât cu haine streine.

Haideți dară, surioare,
Să ne-apucăm cu ardoare
Să toarcem bărbăteşte
Şi să țesem româneşte.

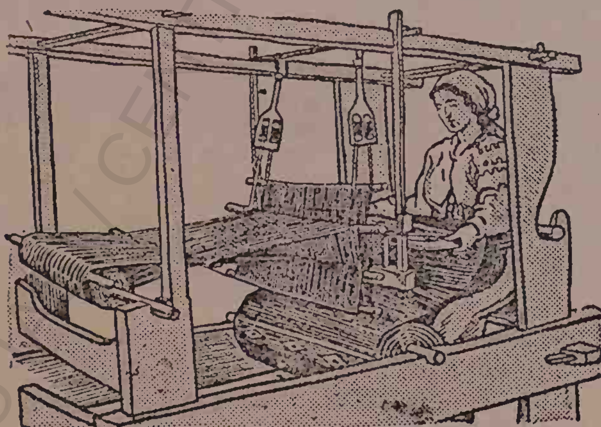
Să purtăm cămăşi curate,
De-ale noastre mâini gătate
Că şi străinii iubesc
Portul mândru românesc.

Să rugăm pe Dumnezeu,
Să verse cu darul său,
Dragostea din cer la noi
Pentru furcă şi războiu.

Portul nostru să-l purtăm,
Neamul să ni-l onorăm,
Româneşte să vorbim,
Creştineşte să trăim.

Şcoala şi biserica
Să le iubim pururea.

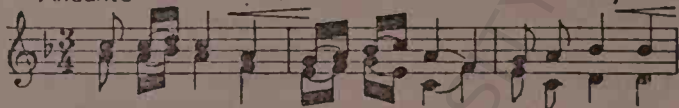
Maria Drăgan



BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

33. FETELE CASNICE

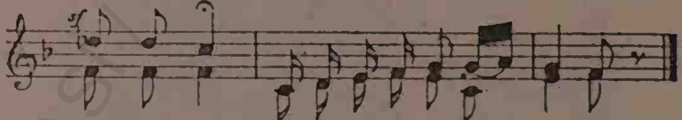
Poezia de *N. Rădulescu-Niger*











BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

34. LUME NOUĂ

Când eram şi eu flăcău,
Nu erau în sat „cucoane";
Nu purtau pantofi de lac
Fetele, şi nici „cordoane"!

Mândra mea era „Anica",
Nu „Nineta" sau „Monica"!
Nu dansam „foxtrot" cu sora
Ci 'nvârteam pe iarbă hora!...

Nu pupam mândruţei mâna,
Nici „bonjur" nu ştiam ce-i...
Nu cântam, ca azi, „romanţe",
Ci „doineam" de dragul „ei".

Nu purtam pantofi la modă
Ci opincă, cu nojiţă!...
Cu parfum dădeau pe haine
Doar boierii cei de viţă!

Fetele purtau catrinţe
Şi cu flori la cingătoare;
La suman şi 'n pălărie
Ne prindeam cu drag o floare!

La fereastră-şi creştea fata,
Cercelică şi muşcată,
Nu perdele cu dantelă,
Dela târguri cumpărată!

Când îşi căta omul soaţă,
Se uita de-i gospodină,
Nu să ştie ca să cânte
La pian sau mandolină!...

O căta omul să ştie,
Vaca, oaia, cum se mulge —
Şi să aibă, nu „trusouri",
Ci doi boi la car să 'njuge.

Erau toţi flăcăi ca brazii
Cu mustaţa cum e spicul;
Nu-şi rădeau podoaba feţei,
Nu ştiau ce-i cosmeticul!

Nu erau ambiţii, certuri;
Nu umblai prin judecăţi —
Şi nici omul, beat pe uliţi,
Nu-l vedeai în alte dăţi!...

Nu era pe la comune,
Bancă pentru împrumut;
De-ţi dădea chiar mii vecinul,
Poliţi nu ţi-ar fi cerut.

Era cinste, omenie!...
Erau oameni şi drↄptate!...
Azi, în orice colţ al ţării,
Toate astea sunt uitate!

Ştefan Giuvelic-Brăila

35. RUGĂCIUNEA NOASTRĂ

Stăpâne, Impărate! La tronul Tău ceresc
Işi pleacă azi genunchii, Poporul Românesc.
Când valul ne-ameninţă, la Tine alergăm,
Când vine vântuirea, pe Tin' te lăudăm.

Pe lume 'ntre popoare, de când ne-am pomenit,
Noi n'am mai avut pace, aici în Răsărit.
Acuşi ne-a fost moşia călcată de păgâni,
Acuşi robită limba şi legea din bătrâni.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Sudoarea feţii noastre pe alţii i-a 'ndulcit
— Noi n'avem decât cerul şi doina de jelit...
Am dus în umilinţă viaţă de martiri:
Săraci şi b'ânzi cu duhul — cum scrie'n „Fericiri".

Şi iată, că din visul martirilor de ieri,
Răsare România, dar iarăşi — în dureri.
Războiul ne-a stors ţara şi 'n lipsuri ne-a lăsat,
Iar lupii stau la pândă, cu gândul blăstămat...

Părinte! Dă-ne nouă ne 'nvinsa arma Ta,
Credinţa, care face minuni în vreme grea!
Ajută-ne să frângem cu sufletul senin
Săgeţile duşmane aprinse de venin!

Dă inimilor noastre tărie în dureri
Şi mângâe pe fraţii rămaşi în alte ţări.
In vremile-astea grele şi pline de nevoi
Alungă neunirea şi vrajba dintre noi!

Incheagă-ne 'ntr'un cuget prin duhul tău cel sfânt,
S'aflăm odată pacea în vechiul nost' pământ.
Precum ne-ai fost pân' astăzi Părinte 'ndurător
Indreaptă paşii noştri şi 'n veacul viitor.

G. B.

(in Revista „Catedra". Martie, 1930)

36. RUGĂCIUNE

Doamne, 'mi spune fiecare,
Că şi-acuma sunt tot mică.
Văd şi eu că bunicuţa
Doar c'o mână mă ridică.

Fă-mă, Doamne, mare... mare.
Uite, aşa, cât uşa aia.
Să pot şi eu să dau „huţa"
Pe Petruş şi pe mamaia.

Te mai rog de vrei matale
Cumpără-mi o casă 'ntreagă
De păpuşi şi de bomboane.
Eu ţi-aş lua icoană dragă,

Dar tu ştii că n'am parale.
Pe Petruş să-l laşi în pace,
Tata-i cumpără bomboane
Şi soldaţi, şi tot ce-i place.

Ţine-mi sănătoşi părinţii,
Dă-le viaţă, minte multă
Şi... să-ţi spun ceva... ori... lasă
Adică, să-ţi spun... ascultă!

Eşti mai mare ca toţi sfinţii
Ia-l pe sfântul Nicolae
Şi mai du-l în altă casă
Că... prea des mănânc bătae!

Sanda Iacobsohn

37. PATRIEI MELE

Frumos te-a mai împodobit
Părintele ceresc,
O patrie, pământ iubit,
Scump leagăn părintesc!

Mănoase câmpuri, mândre văi
In sânu-ți a întins;
C'un falnic brâu de munți stâncoși
Măreț mi te-a încins.

In miezul tău de preț nespus
Ascuns-a mii comori;
Cu codri — munții ți-a 'mbrăcat
Și-a tăle văi cu flori.

Și râuri limpezi, viu cristal,
Din sânu-ți a pornit
Și 'ntr'ale lumei patru părți
Ca dar le-a împărțit.

Să fii în lume, a voit,
Un cuib de fericiri,
Dovadă vie pe pământ
De-a lui cerești iubiri!

Tresaltă vesel sânul meu
La numele tău sfânt,
Căci leagăn dulce tu mi-ai fost
Și tu-mi vei fi mormânt!

Și orișicând voi fi chemat
Spre apărarea ta,
Voios spre a te mântui
Viața mi-o voi da!

A. Bârseanu

38. ȚARA MEA

Versuri de *O. Goga* — Muzică de *D. G. Chiriac*

mf. Allegretto

Ța- ra mea a- re câm-pii mă- noa- se Dea- luri în-
Ța ra mea a- re oș- teni de frun- te În- nalți ca
La, la, la, la, la, la, la, la, la la, la, la, la,

nal-te cu mân-dre flori Is-voa-re lim- pezi și ră- co-
bra-zii voi- nici băr- bați, Co- pii de se- suri flă-căi de
la, la, la, la, la, la, La, la, la, la, la, la, la, la,

roa- se Un cer al- bas- tru prea rar cu nori
mun- te Ah, eu sunt mân- dru de ța- ra
la, la, La, la, la, la, la, la,

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

29. MERIN LA BUCUREŞTI

Stau în juru-i toţi juveţii
Ascultând ca nătăfleţii,
Iar Merin le povesteşte
La oraş cum se trăeşte
Că a colindat prin ţară
Şi pe iarnă şi pe vară.

„Muică, trinul cum mă dusă
„Toamna'n Bucureşti mă pusă.
„Ce să vezi, mă nea Ilie?!
„Gara aia, crez să hie...
„Cât Parângul!... ori mai 'naltă...
„Şi era plină de gloată!

„Ş'apoi cum ieşii afară...
„Frumuseţea ochii-mi luară.
„*Moftomobile*, faitoane,
„Numai boieri şi cocoane.
„Şi ce zarvă! Zău mai tare
„Ca'n Novaci la bâlciul mare.

„D'apoi căşile, fârtate!...
„Nu le vezi vârful la toate,
„Că-s acolo căşi pe căşi
„Şi d'asupra alte căşi".
—„Ce tot spui tu, mă Merine!
„Văz't-ai aşa minuni tu ghine?!

Zise Anica lui Tărâţă.
Dar Merin mai rău s'aţâţă.
—„Nu mă crezi tu, fa Anică?!...
„Dar ce spusei nu-i nimică!...

. . . .

„Şi să vezi pe „bulivare"
„Noaptea ce lumină tare.
„Şi boieri, cocoane, fete —
„Poartă iarna ghete 'n ghete.
„Lumea sbârnie ca'n stup
„Şi bea apă din şurup.

„D'apoi nişte helea, Oane,
„Cică le zice traivane!
„Is de trin niste crâmpee
„Şi fug!... dracu să le iee
„Mai dihai cum fuge trinu
„Pă mirişti la Stan Vecinu.

„Dar femeile, fârtate
„Să-le vezi cum umblă, toate
„Dantelate, decoltate
„Impudrate şi luxate.
„Iar la gură's roşi-cireşi
„Pare'ar fi mâncat la Ieşi.

. . . .

„Ş'o minune şi mai mare,
„Zău, că n'o să-mi daţi cre-
[zare...
„Avea unul o lădiţă...
„Ş'o invârtea de-o codiţă
„Ş'unde incepe a cânta,
„De părea că-i dracu 'n ea!

„Ba văzui intr'un perete
„Un vrăbete, mare, verde
„Ce vorbea ca şi Românu,
„Cam pe nas ca Ghiţă Spânu
„Da să vezi boierii mari,
„Au pe cap de helea tari,
„Cât o cofă şi lucioase,
„Dar nu ştiu de-s găunoase!

„Şi cucoanele mai toate
„Duc pe gât, lupi, mâţe moarte.
. . . .
„De aş tot spune până mâine
„Şi 'ncă multe-mi mai rămâne.
„Mi se usucă gâtul, muică,
„Hai mai bine, bem vreo ţuică'

„Vă mai spun eu ş'altă dată
„Ce-am văzut prin lumea toată.
. . . .
„Şi de-acuma, muică şi vere,
„Eu vă zic: La *livedere!*

* * *

40. N'AI MÂNCA CEVA?

Dus pe gânduri e ţiganul
Că-i bolnav un puradel
Şi, ca tată, ce să facă,
Şeade bietul lângă el.
— N'ai mânca ceva, l-întreabă.
— Valeu, teteo, b'aş mânca
Nişte pui cu ciulama.
— N'are tetea că ţi-ar da.
— Dară brânză cu smântână,
Doamne, teteo, tare-mi place!
— D'apoi mie, puradică;
Dară n'am, de, n'am ce-ţi face.
N'am de astea, dragul tatei,
Că ţi-aş da şi prea ţi-aş da
Ian. mai spune şi altceva.
— Valeu, teteo, dă-mi atunci
Pâine caldă şi cu miere.
— Vai, băiete, nu mai cere,
Eu nici pâine n'am, săracul,
Dară miere d'unde dracul!
— Lasă, teteo, dă-mi atunci
O bucată de friptură.
Parc'aş trage-aşa ferbinte
O bucată, ştii, prin gură.
— Hei, şi tetea că ţi-ar da.
Spune-un altfel de mâncare,
Numai d'aste să nu fie
Iţi dă tetea 'n data mare.
— Dă-mi atunci dar, tetica,
Să mănânc nişte plăcinte...
— Bune-s, dragă, Doamne [Sfinte,
Dar degeaba mi-ai mai spus,
Că nici d'aste, dragă, nu-s.

— Dă-mi atuncea dar căpşune!
— Valeu, dragă, ş'astea-s bune.
Dar prin luna lui Răpciune
Dracu-a mai văzut căpşune?...
— Cum, mă-i tetea, asta nu e,
D'astelalte zici că n'ai,
Eu capşune voi să-mi dai
De nu-mi dai atuncea mor,
Na, să ştii, de dorul lor!
— Aoleu, ţiganul zice,
Cum să mori cu doru'n tine?!
Taci, băiete, taci, mai bine!
Ţine-i, Doamne, boala 'n oase
Pân ce-ar fi căpşuni frumoase.

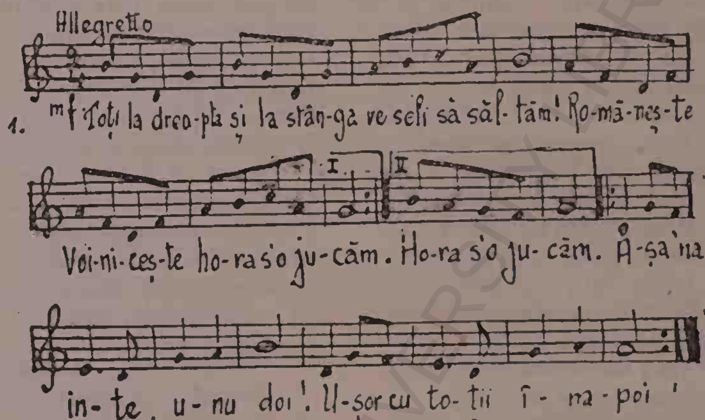


41. TĂRĂŞELUL

— DANS NAŢIONAL —

Versuri de * * *

Muzica populară



2. Hai ca fraţii mână 'n mână
Hora s'o 'nvârtim!
Bateţi bine şi pământul,
La joc să-l trezim! } bis.

Refren: Aşa 'nainte, etc.

3. Drag mi-e jocul nostru, Doamne,
Drag, măi, mi-a fost el
Când il joc aşa imi pare
Că nu-s mititel. } bis

Refren: Aşa 'nainte,...

Jocul *) Copii joacă in cerc inchis, ţinându-se cu mâinile de umerii vecinilor, ca pentru sârbă. Când cântă primele două versuri din strofa I-a, fac paşi de marş pe loc, incepând cu piciorul drept. Ei duc piciorul drept inainte (in forma de semicerc sau nu) şi-l aduc apoi la loc; apoi duc stângul inainte şi-l aduc la loc. Această mişcare a picioarelor o execută de trei ori, şi sfârşesc cu o bătae dată odată din piciorul drept. Când se cântă ultimile două versuri din strofa I-a, copiii repetă mişcările de mai sus, incepând insă cu piciorul stâng, cu care bat odată la sfârşitul ultimului vers. La cuvintele „Aşa 'nainte", fac cu piciorul drept un pas către centrul cercului, in timp ce stângul se leagănă, şi apoi vine la loc. La „unu, doi" ei fac doi paşi in spre centru. La cuvintele „Uşor cu toţii" fac un pas inapoi (in afară) şi vin la loc; la „inapoi", fac doi paşi in afară, ca să ajungă la locul de unde au plecat. Când se cântă celelalte strofe, copii joacă la fel ca la strofa I.

---

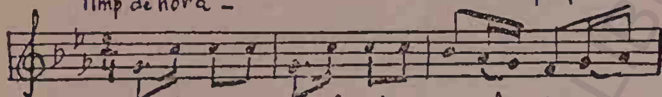
*) După Grigore Teodosiu „*Ciripit de păsărele*", vol. I.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

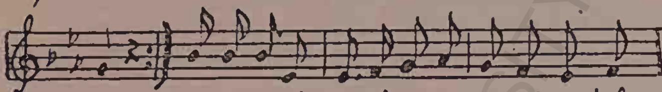
42. FOAIE VERDE IARBĂ DEASĂ *)

(Horă) —

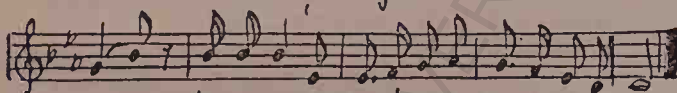
Timp de horă — Cântec popular.



1) Foa-e ver-de iar-bă dea-să iar-bă din ză-



voi— Ni-ci-o via-ţă nu-i fru-moa-să ca în sat la-



noi — Ni-ci-o via-ţă nu-i frumoasă ca în sat la noi —

2) Ară plugul sus pe creastă —
Plugul cu doi boi. } bis

Frumos cântă cucu'n creastă,
Cucu din zăvoiu! } bis

3) Vine vara cea frumoasă —
Lanului de grâu. } bis

Fetele retează spice 'nalte pân' la brâu —
Şi băeţii după ele leagă snopi de grâu. } bis

4) Vine toamna cea bogată —
La cules de vii. } bis

Cine-i harnic şi munceşte are tot ce vrea
Si nu-i pasă de nimica când îi iarna grea. } bis

*) Hora aceasta este o horă simplă — care se poate dansa după vioară, când împrejurările permit — sau elevii (elevele) o dansează cântându-şi singuri melodia.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

34. CASA PĂRINTEASCĂ

Acolo 'n fund, spre marginea de sat,
La roata care-a prins să se 'nvârtească,
Zăreşti o colibioară printre pomi:
Acolo-i casa mea cea părintească.

Acolo, două inimi, prea curate,
Bat pentru mine, că le sunt prea drag,
Sunt două inimi calde: — mama, tata
Ce-adesea ies, de mă aşteaptă 'n prag.

Acolo-mi este leagănul pruncieі
Şi locul rugii mele către Domnul;
Acolo am simţit plăcerea vieţii
Şi visul dulce, cum era şi somnul.

Şi dacă nu dau azi coliba asta,
Să-mi dea castelul cel mai cu renume,
N'o dau, căci casa asta părintească
E numai una singură pe lume!

G. Budu

44. COPILUL ŞI MAMA

„Taci!“ şopteşte juna mamă
Copilaşului ce plânge,
Şi c'un deget ridicat
Spre fereastră 'a arătat:

„Vezi, acum e noapte neagră,
„Glasuri tainice şoptesc.
„Şi pe-afară umblă smei
„După copilaşii răi.

„Pe cei buni îi lasă 'n pace,
„De ei nu se pot lega;
„Căci pe dânşii îi pazesc
„Ingerii, cari-i iubesc.

„Dar' de tine, zău, mi-i teamă,
„C'or veni şi te-or lua;
„Căci acum, de când eşti rău,
„S'a dus ıngeraşul tău.

„De-ai vedea tu smeii, dragă,
„Cât sunt ei de spăimântoşi,
„Cu dinţi lungi, cu ochi de foc,
„Tu te-ai face bun pe loc!...“

Copilul ascultă, tace,
Lângă sân capu-şi ascunde,
Şi încet apoi şopteşte:
„Ingerul iar' mă păzeşte?...“

„Da, copile, lângă tine
„Dragostea mamei veghează,
„Nu e păzitor mai sfânt,
„Decât dânsa pe pământ!“

Matilda P. Poni

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

45. MAMA

Primii din partea mamei o scrisoare:
„N'ai mai venit de mult, mi-e dor de tine
„Imbătrânesc și sufletul mă doare,

„Când știu că dragul mamei nu mai vine.
„E-așa pustiu în juru-mi! Ce să-ți cer,
„De cât să vii... Și, totuși, vai, știu bine

„Că'n lumea'n care ești stingher
„Te mai gândești o clipă și la mine...
„Te-aștept. Fii binecuvântat de Cer".

Am strâns în piept năvala de suspine
Și i-am răspuns curând: „Cum n'aș veni
„Când nu știi, mamă, cât mi-e dor de tine!

„Dar vremurile-s grele... Și de-aci
„E cale pân'la tine... De-oiu putea,
„Făgăduesc că'n toamnă voiu veni".

Dar, cum m'a prins curând o jale grea
Și-un dor nestăpânit, am și pornit
Cu suflet plin de dragoste spre ea.

Și 'ntr'un amurg tăcut și liniștit,
Când străjuiau pe culmi cireși'n floare,
Am stat pe gânduri mult și m'am oprit

La gardul de nuele 'ntre răzoare.
Cătam uimit cu ochii spre bătrână:
In patul vechiu, la umbră și răcoare

Dormea'n pridvor cu scrisorica' mână.

de *Al. Iacobescu*

46. VRAJBA

Copila noastră ne 'nvrăjbeşte:
Mai mult cu mă-sa face haz...
Că nu-i de vină, ştiu? Ştiu. Fireşte!
Dar mie, totuşi, mi-e necaz.

La mă-sa 'n braţe — ziua toată!
Şi râde 'n hohote, mereu.
La mine ţipă ca muşcată,
De parcă n'ar fi pruncul meu.

E drept că aspră mi-este faţa—
Şi glasul gros; iar dac'o pup,
O 'nţeapă barba şi mustaţa,
Şi-o salt, şi-o joc, să crezi c'o rup.

E drept... Dar mă-sa ce nu-i face?
C'o are dragă, vezi, şi ea...
S'o bată chiar şi încă tace,
Şi parcă tace 'n ciuda mea.

Că mi-e nevasta fără vină?
O ştiu, o ştiu! Ce strică ea,
Că are glas de mandolină
Şi-obrajii ca de catifea?

Ba ea sărmana, tot îmi spune,
Să-mi dea răgaz, să mai aştept:
Crescând, copila-o să se 'mbune...
.. Şi fiindcă sfatu-i înţelept—

Voiu aştepta. Aştept şi-o lună,
Aştept şi-un an, şi-un sfert de veac;
Dar nici atunci de nu se 'mbună.
Păi, iacă, nu ştiu ce-o să fac.

B. Nemeţeanu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

47. SOACREI

Foae verde poamă acră,
Chiar şi-un an de-ai mai trăi,
Puişor de mamă soacră,
Zău, că nu m'aş necăji.

Ba, de-oi da de părăluţe
Cum îmi eşti tu mie dragă,
Am să-ţi torn nişte căsuţe,
Să se mire lumea 'ntreagă.

Case mari şi văruite
Geamuri mici şi cu zăbrele
Şi cu garduri ghintuite...
Să nu intre hoţii 'n ele.

Şi ca nimeni să nu-ţi strice
Liniştea şi voia bună,
N'am să ţi-le fac aice,
Pe pământ, ci tocma'n lună.

B. Nemeţeanu

48. BOBOCUL

Azi de dimineaţă,
Un boboc de raţă
N'a mai vrut să stea
In găoacea sa.

A izbit cu ciocul
Şi-a spart coaja 'n două,
Să-şi cate norocul,
Intr'o lume nouă.

Mic şi fofolog,
Il credeam olog.
Dar peste trei zile,
Să te ţii, copile,
Striga : mac, mac, mac
Şi 'nnota pe lac.

* * *

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

49. DE INCHIRIAT

Am plecat să-mi iau o casă
Cu chirie, bun ştiut.
Că acum de Sfântul Gheorghe
Trebue ca să mă mut!...

Şi-am umblat pe ici, pe colo...
Şi de casă-am întrebat,
Când vedeam ţintit la poartă:
Un bilet „De 'nchiriat!“...

Case sunt atât de multe,
O spun drept, şi pot s'o jur...
Dar, păcat, că zău mai toate
Au măcar câte-un cusur!...

Una e igrasioasă,
Alta n'are pod deloc
Dar cusurul cel mai mare
Este că sunt scumpe foc!...

* * *

50. SOACRA

E biserica 'nţesată:
E de Paşti, e lume multă;
Cu făclii aprinse lumea
Sfânta slujbă stă de-ascultă.
Slujba merge tot intr'una
Cu „Hristos a înviat“,
Lumea veselă se 'nchină,
Slujba este pe 'ncheiat.

Pentelii, mocan din Râpa,
Şi cu alţi ciobani, vr'o trei,
Neştiind ce-i sfânta slujbă
Sunt de faţă-acum şi ei:
Cercetează tot cu ochiul,
De-a-măruntul sfânt cu sfânt
Şi se ţin mereu să prinză
Pân' şi cel mai mic cuvânt

— Dar frumos e, măi, p'aici!
De-mi ajută Dumnezeu,
Peste trei sau patru zile
Plec, mă duc la satul meu.
— Cum? Te duci, măi Pentelie?
— D'apoi cum!
— Ian taci, ce zici?
— Zău, să-i spun nevestei mele
Ce frumos mai e p'aici.

Slujba merge tot intr'una,
Este-aproape de 'ncheiat;
In genunchi citeşte popa;
Stă norodu 'ngenunchiat.—
—„A'nviat Hristos din moarte,
„Inviat-a Domnul sfânt,
„Şi-a 'nviat cu el toţi morţii
„Nu-i niciunul în mormânt!...

— Măi! Ce dracu! Ce comedii!...
— Ce spui tu, măi Pintelie?
— Ce să spun! N'auzi că „morţii
„S'apucară toţi să'nvie?!...
„Nu mai plec în sat de-acuma,
„Fie-a naibei de belea,
„De 'nviară- cum cu toţii:
„A 'nviat şi soacră-mea!...“

Th. D. Speranţia

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

51. BOII ȚĂRANULUI

— ANECDOTĂ —

Un ţăran trecând cu carul
Astă iarnă prin Lipscani,
Intr'o groapă-a primăriei
Se 'nglodar'ai lui juncani.

Necăjit, românu 'ncepe
Să înjure, să dea 'n boi,
Ca să-i scoată caru-afară
Cât mai iute din noroiu.

Negustorii când văd asta
Ies cu toţi din prăvălii
Şi se pun pe el cu gura,
Una ş'una, să te ţii!

Strigă, sbiară: Nu ţi-e milă.
Foarte aspru-l dojenesc:
Cum se poate-astfel să bată
Pe acei care 'l hrănesc!

Pentru vitele-i ţăranul
Văzând p'alţii prinşi de dor,
Scărpinându-se la ceafă
Astfel zise gânditor:

—„Ei, drăcie ca şi asta!
„Uite, mă, ce nu gândeşti,
„Boii mei, cum văd, au neamuri
„Pe aici prin Bucureşti!"

„Versuri pentru copii" de *N. Ţinc*

52. STRUNA ȚIGANULUI

Un ţigan găseşte-odată,
Nu ştiu cum pe drum, pe jos,
Un crâmpeiu de gumilastic,
Insă gumilastic gros.
Şi pe loc cum il găseşte,
Hai de capete mi-l prinde
Şi-l intinde,
Şi-l destinde,
Şi-l lungeşte,
Şi-l priveşte,
Ş'apoi stă şi socoteşte:
„Oare ce mâncare-i asta?
„Aţă-o fi?... Ori ce să fie?!...
„Se lungeşte... parcă-i vie,
„Parcă-i altă diavolie?!...
„Aşa aţă pân' acuma
„N'am văzut... pe legea mea!...
„Ce-aş putea să fac cu ea?!..
„Parc'ar fi la ceva bună...
„Doamne, maică, n'o fi strună?!...
„A!... Strună-i, frate, negreşit,
„Ii dădui de rost acum...
„Numai nu ştiu, nu pricep,
„Cum de-ajunse ea pe drum?"

Cum gândeşte-aşa ţiganul
Şi-aste vorbe când le spune,
Gumilasticul c'un capăt
Pe minut în dinţi il pune,
Şi 'ntinzându-l frumuşel,
Hai de-acum să cânte 'n el.

Dând cu degetul intr'insul:
Drânga, drânga, face struna...
Şi cu mâna cealaltă
Tot mereu intinde struna.

Intinzând-o însă sdravăn;
După-atâta 'ntinsătură,
Sbârc, colo din mână-o scapă
Şi-l loveşte peste gură.

„Aiii!... Strunoi... răcneşte dânsul
„Fii al naibi-afurisit!
„D'aia te-am găsit pe drumuri
„Că eşti rău şi nărăvit!...

***

53. PRIMĂVARA

Cade aurul din soare
Pe cireşul înflorit.
Şi-a venit să stea pe-o floare
Fluturele fericit.

Picăturile de rouă
Diamantele întrec
Şi 'mbrăcate 'n haină nouă
Toate florile petrec.

Pârâiaşul saltă 'n luncă
Mii de păsări ciripesc
Iar plugarii toţi la muncă,
Veseli cântă şi glumesc.

Tu când vii la noi în ţară
Firea 'ntreagă o invii
Şi-aduci, dragă primăvară,
Numai flori şi bucurii,

Revista „Catedra"

* *
*

54. DOINA CRIZEI

Frunzuliţă de trifoi...
Nu e criză... e... crizoi!
Punga moartă, viaţa sloi...
Vai de lume... Vai de noi!...

Dar... problema... e... banală...
Am ajuns cu pielea goală...
Intr'o lume imorală...
Criza-i cea mai bună şcoală.

Te deprinde cu detoate...
Pune creierul pe roate...
A 'nvăţat pe om să 'noate...
Şi să... dea puţin din... coate!...

Punând mintea 'n consumaţie
Şi pe om în circulaţie...
Criza stimulează-o naţie...
Duce la... civilizaţie!...

S'au dus vremile 'nvechite...
Când trăiai pe nemuncite...
Pe saltele vătuite...
Mâncând icre tescuite!...

S'a sfârşit cu mura 'n gură,
Cu viteji de-adunătură...
Cu belşug de băutură,
Cu halva şi prăjitură!...

Când aveai la buzunare
Rezistenţă sunătoare,
Te-aşezai cu burta 'n soare...
Nu-ţi păsa că ţara moare!...

Dar de când cu... şomereala...
Parcă-i altfel... socoteala...
Ne lipseşte şi *„pileala"*...
Şi belşugul şi *„haleala"*.

Criza naşte... energia,
Şi sporeşte... gălăgia...
Cerând... autonomia...
Fiindcă *leul* e cât *mia!*...

Criza a creiat... curente!
A descoperit talente,
Minţi deschise, eminente!
Şi 'ncă... ce-o să mai invente!...

Deci problema cu... oftatul...
S'o lăsăm la necuratul!
Sus cu viaţa! Cu luptatul
Şi-atunci... bravo, rezultatul!!!

Ion Manu

55. ROMANAŞUL

Moderat

Muzica de * * *

1. Ro-mâ-na-su-lui îi pla-ce Sus la mun-te
Sus la mun-te la is-vor — Li-ber şi să fie'n
pa-ce Al na-tu-rii Al na-tu-rii dom-ni-tor —
Un-de prin-tre stânci bă-trâ-ne curg is-voa-re cris-ta-li-ne
Jos la co-dru jos la co-dru 'n-flori-tor! —

2. Unde saltă căprioara
Scut câtând la vânător,
Unde bradul dă răcoare;
La tot omul călător.

Unde mioriţa sbiară
Flueraş cântând pe seară
— Intr'un ton suspinător. } bis

3. De aceea lui îi place,
Sus la munte, la izvor,
Liber şi să fie 'n pace
Al naturii domnitor.

Să trăiască 'n fericire,
Libertate şi iubire;
Timpul iute trecător! } bis

Cuvânt de închidere

(CORTINA)

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

II. SERBAREA SADIRII POMILOR*)

După ce preotul a oficiat serviciul religios de binecuvântare, — se va ține următoarea cuvântare despre:

1. IMPORTANȚA SĂDIRII POMILOR

Frați săteni și iubiți școlari,

Astăzi, în toate satele și sătulețele, orașele și orășelele de pe întinsul întregei noastre țări se sărbătorește cu multă dragoste și voioșie „*Serbarea Sădirii pomilor*". Această sărbătoare este de mult intrată în tradiția și obiceiul multor popoare — care o sărbătoresc, ca și noi, în toți anii, cu multă voioșie și alaiu. Insă, privind marea importanță și foloasele ce le putem culege de pe urma acestei sărbători, alături de greutatea timpurilor prin care trecem, am credința că de astădată „*Serbarea Sădirii pomilor*" trebue sărbătorită cu mai multă în-

---

*) „*Serbarea Sădirii pomilor*" trebue să se desfășoare cu un fast deosebit, nu numai pentru a impresiona plăcut, cât mai ales pentru a înrădăcina în sufletul și tradiția poporului importanța și foloasele acestei frumoase serbări.

Serviciul religios de binecuvântare a muncii și roadelor ei, nu trebue să lipsească niciodată dela această solemnitate.

Iar acolo unde împrejurările permit, „*Serbarea Sădirii pomilor*" trebue să se desfășoare după un program asemănător acelor al serbărilor câmpenești — mai ales când sădirea se face în afară de sat (oraș) pentru vreo îndiguire, plantare pe margini de șosele, sau împădurirea vreunei coaste de deal, de munți, etc. etc.

Fanfara va merge cântând în fruntea coloanei, alcătuită din școlari, săteni și de recomandat din toate notabilitățile și autoritățile din comună. Se poate prânzi pe câmp.

După sădire, se pot dansa jocuri naționale — după care se va face înapoierea în sat — tot cu același fast ca la venire.

sufleţire şi cu mai serioasă luare aminte din partea noastră, şi iată pentru ce:

D-voastră cunoaşteţi, desigur, ce mare importanţă au arborii (copacii) şi mai ales pomii pentru folosinţa omului în viaţa de toate zilele

Ştiţi cât ar fi de urit un sat (oraş) în care n'ai întâlni podoaba verde, umbroasă şi răcoritoare a copacilor sau a pomilor!... Ar părea un sat pustiit, posomorît, mort şi locuit parcă de oameni sălbateci.

In acelaşi timp e uşor de înţeles câtă plăcere face cuiva, şi ce frumos apare un sat, ale cărui căsuţe albe ar apărea printre spuma verde plină de viaţă, de aer curat şi parfumat al grădinilor umbroase şi răcoroase care închid în ele atâtea bunătăţi şi găzduesc mii de păsărele, care prin glasurile lor armonioase parcă aduc imnuri de slavă şi mulţumire lui Dumnezeu şi desfătare oamenilor. Un astfel de sat pare un colţ de raiu. Pare o podoabă de neîntrecută şi plăcută frumuseţe.

Cine nu ştie cât e de rău, când in nesfârşitul întinsului de şes, dogorit in timpul verii, nu zăreşti un copac să-ţi odihneşti truda şi să-ţi răcoreşti trupul la umbra lui!? Vai de călătorul care in lungul drumului său *), obosit, însetat şi copleşit de căldură nu găseşte un popas umbrit, nu găseşte un copac sau un com să-şi aline dogoarea zăpuşelii, oboseala şi setea su vreo fructă zemoasă dulce şi parfumată.

* * *

Foloasele sunt simţitoare, dela cei câţiva pomi presăraţi in grădinile caselor de ţară, care îndestulează casa săteanului toată vara şi care împodobesc şi umbresc frumos grădinile, şi până la livezile de pruni, meri, peri, cireşi, caişi, gutui, etc. — care îmbogăţesc podgoriile dealurilor noastre — imbelşugând cu tot soiul de fructe gustoase oraşele — şi târgurile ţării.

Sădirea pomilor şi a arborilor înlesneşte şi foloseşte omului, dela cei câţiva salcâmi ce-i ingroapă pe lângă gard, din care apoi face furci de casă, la coşar sau la

---

*) Vai de cei cari călătoresc prin câmpia Bărăganului şi ferlciţi cei care, pe căile Transilvaniei, au a călători, căci acolo am văzut şosele umbrite pe-o parte şi alta cu cireşi, pruni, meri şi peri.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

porumbar, şi până la plantarea coastelor de deal sau de munte, care ar fi ameninţate să fie spălate de apa ploilor, sau îndiguirea locurilor inundabile şi împăduriri — pentru a produce fie lemne de foc, fie de construcţii.

De aceea, iubiţi gospodari şi dragi şcolari, trebue să ştiţi că pe lângă principala şi răspândita ocupaţie a satelor noastre, care este agricultura şi creşterea vitelor, al doilea mijloc foarte important, care poate să aducă înstărirea şi îmbogăţirea naţională *este pomicultura, adică ocupaţia cu plantarea şi creşterea pomilor fructiferi,* — un izvor sigur de prosperitate bănească a sateler, şi deci a ţării noastre.

Numai o mică socoteală să facem şi putem vedea câştigul însemnat ce s'ar putea dobândi cultivând pomi fructiferi. Inainte de toate, pomicultura nu cere atâta muncă cum cere agricultura. Apoi socotind venitul adus de un hectar plantat cu pomi, vom putea constata că el este de 3-4 ori mai mare decât venitul adus de un hectar semănat cu cereale.

Iar dacă mai adăogăm că dela unii pomi fructiferi, cum sunt de pildă: nucii, perii şi cireşii al căror lemn îl putem vinde pe preţuri ridicate pentru construcţie de mobile, etc.,—avantajele pomiculturii devin şi mai mari.

Şi dacă în ţara noastră s'ar da mai multă atenţiune *pomiculturii,* noi nu numai că am putea izbuti să vindem fructe peste hotare, cum de altfel vindem şi acum, dar am putea vinde mult mai mult decât vindem azi şi mai ales am putea construi în ţară fabrici pentru conservarea fructelor, cum deja avem câteva, şi astfel am da de lucru şi muncitorilor dela oraşe. Am vinde străinătăţii compoturi, dulceţuri, etc., mărind puterea de negoţ a ţării şi sporindu-i astfel câştigul. Căci ştiţi vorba ceea: „Bogăţia noastră face bogăţia ţării, şi sărăcia noastră, sărăcia ţării“.

Şi apoi un lucru să nu se uite: că oricât ar fi de multe, fructele sunt şi vor fi destul de căutate, fiindcă *ele se consumă ca cel mai necesar şi mai hrănitor aliment pentru nutriţia organismului omului.— Aşa stând lucrurile, fructele se vor vinde cu preţuri bune oricând.* — Vara fiind căutate pe deoparte de consumatorii din ţară şi din afară, şi pe dealta, de fabricile care vor să s'asigure pentru conservare şi păstrare,— iarna

vor fi căutate de asemeni şi cu preţ şi mai bun decât vara — mai ales că în acest anotimp fructele se impuţinează. In special merele, perele, gutuile şi în deosebi prunele care sunt atât de bune şi se pot conserva în atâtea feluri: în compot, dulceaţă, afumate, opărite, uscate, etc., alcătuesc un aliment de primul ordin la ţară, ca şi la oraşe. Plus că din prune putem scoate cea mai vestită ţuică!

Prin urmare, vedeţi câte foloase putem avea cultivând pomi fructiferi şi copaci (arbori) al căror lemn este căutat şi preţuit pentru construcţii, cum ar fi de pildă teiul, care pe lângă că înfrumuseţează şi parfumează aerul grădinilor, împodobeşte cu coroana sa umbroasă şi mare străzile şi bulevardele oraşelor. Teiul, pe lângă lemnul de construcţie, ne dă florile sale, care constitue o „plantă medicinală“ foarte căutată şi folositoare: „Ceaiul de flori de teiu“.

Şi câte nu se pot spune în jurul acestui mare izvor de bogăţie ce-l formează **pomicultura**, care de azi încolo, am nădejdea că vă va preocupa mai mult, cu atât cu cât este în interesul şi folosul d-vs. s'o faceţi.

Deocamdată, vă spun numai atât, deoarece n'avem acum timp mai mult.

Insă, cei care din d-vs. vor ca să cunoască mai deaproape această chestiune a *pomiculturii*, îi poftesc la şcoală, ca să le dau să citească orice carte doresc în legătură cu *pomicultura*: agricultura, viticultura, apicultura, creşterea păsărilor, a animalelor, sericicultura (creşterea gândacilor de mătase) etc., etc.

Orice îndrumare de ordin gospodăresc vă trebue, veniţi şi mi-o cereţi. căci sunt oricând cu toată dragostea şi cu întreaga mea bună voinţă la dispoziţia d-v. Şi mai ales acum când am bucuria să vă vestesc că am înfiinţat la şcoală o BIBLIOTECĂ AGRICOLĂ, cu ajutorul onoraţilor conducători *ai Camerii de Agricultură*, cărora ţin să le aduc şi în faţa d-vs. şi pentru d-vs. mulţumirile mele, pentru înţelegerea ce-au arătat ca să conlucreze cu noi la ridicarea materială şi morală a satelor noastre, şi în care bibliotecă veţi găsi tot ce vă interesează.

Acum să mergem la una din gropile făcute anume pentru plantare, să vă arăt cum se face o *plantare model*, unde vă voi da toate explicaţiunile ce trebue

să le ştiţi şi să le respectaţi, după care apoi cu băgare de seamă să le aplicaţi azi aci sub ochii şi controlul meu şi al d-nilor colegi, şi de mâine încolo la gospodăriile d-vs. unde să păstraţi şi dacă se poate să răspândiţi cu grije şi cu sfinţenie toate îndemnurile ce m'a învrednicit Dumnezeu să vi le dau azi aci — pentru ca d-vs. şi copilaşii d-vs. să ajungeţi prin muncă, chibzuinţă şi credinţă în Dumnezeu şi în puterile neamului nostru, la o stare mai îmbelşugată şi mai înfloritoare — căci prosperitatea satelor noastre şi înflorirea lor asigură prosperitatea, bogăţia şi vrednicia întregei noastre ţări.

ILIE I. MIREA

După terminarea programului festiv, asistenţa, e condusă la una din gropile pregătite anume pentru plantare, unde se procedează la o sădire model. (Vezi explicaţiile la punctul 10 dela pag. 83).



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2. IMNUL SĂDIRII POMILOR

Versuri de *D. Ionescu* Muzica de *D. Ionescu*

1. În pă-mântul țării noa-stre Hai co-pii azi să să-
dim. Pomi fru-moși ce vor da roa-de În cu-rând cum nu do-
rim. Refren Tră-ia-scă scum-pa noastră ța-ră Tră-
ia-scă pa-tri-a Ro-mâ-nă No-roc și roa-de 'mbel-șu-
ga-te. O! Doa-mne dă cu a ta mâ-nă.

2. Să săpăm adânc pământul
Cu gunoiu să-l îngrășăm;
Rădăcinile lor, bine
Sub pământ să le 'ngropăm.

Refren:

Trăiască scumpa noastră țară.
Trăiască Patria Română.
Noroc și roade 'mbelșugate
O! Doamne dă cu a ta mână!

3. Iată pomișorii noștri
Așezați cu toți la rând.
Ce frumoși au să se facă
Mereu de ei îngrijind.

Refren: (Același)

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3. CÂNTEC PENTRU „SERBAREA POMILOR"

Voioşi, frumoasă zi serbăm,
Căci pomii sădim şi semănăm
Din miezul sâmburilor mici
Dau pomi înalţi, umbroşi, voinici.

April le-aduce muguri noui
De flori şi frunze, mai apoi
Se leagă roade, care cresc,
Se coc pe rând şi folosesc.

De cum răsar, de cum i-am pus,
Să-i îngrijim c'un dor nespus;
Cu mii şi sute de tulpini,
Să facem satele grădini...

Pomi roditori, pomi roditori
Sunteţi comoară 'ntre comori,
Şi pentru voi, muncind mereu,
Vom mulţumi lui Dumnezeu!

N. Rădulescu-Niger

4. B R A D U L

Bradule, brăduţ de jale,
Ce te legeni aşa tare?
— Dar cum nu m'oiu legăna
Dacă-mi vine veste rea?
Mie veste mi-a venit.
Că acum s'au sfătuit
Trei meşteri cu trei topoare
Pe mine să mă doboare;

Apoi să mă ciopârţească,
Scânduri din min' să cioplească,
Scânduri lungi
In patru dungi,
Să facă poduri pe lunci
Şi reşiţe
La căsuţe.

Colecţia Tocilescu

5. MOŞ MITRACHE

Averea mea este doar o livadă
Cu pruni frumoşi... Un clin,
— Niciun pogon deplin...

Şi în ogradă.
Sub coperişu-i de şovar.
Bătrâna cas'ar sta să cadă
De n'ar propti-o 'n spate nucul...

Pereţii nu-s spoiţi de mult cu [var
Şi geamul ei cât palma este,
Şi rar
Ii râde soarele 'n ferestre...

Sunt singur, cuc,
Şi ca şi prunii din livadă mă [usuc...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Bătrâna mea-i de mult sub glie
Şi fetele mi-s măritate
In alte sate.
Iar la Mărăşti, în vijelie,—
Mi-a spus-o domnu 'nvăţător,—
Căzu şi singuru-mi odor...
Am prieteni doar găinele
Şi-mi fac de lucru cu albinele,
Căci mai păstrez de rău de bine
Vreo cinci ştiubee cu albine..
Mă 'nchin când bate 'n sat,
[arângul,
Şi împăcat, aştept să-mi vie
Şi mie
Rândul,
Să odihnesc în deal, sub glie.

George Roiban

6. PĂDUREA ŞI LEMNARUL

Rupsese un lemnar odată, sau pare-mi se îşi pierduse
Un lemn din care îşi cioplise o bună coadă de topor,
Şi fiindcă alta, mai degrabă ca să-şi lucreze nu putuse,
Pădurea respiră o vreme ferită de atât omor.

Dar omul o rugă smerit,
Ca să-i permită negreşit,
Să ia o cracă, şi nu două,
Să-şi poată face-o coadă nouă.

Ş'o duce-apoi în altă parte ca să-şi câştige-o biată pâine.
Şi îi jură cum că stejarii toţi în picioare vor rămâne.
Căci cine oare nu se 'nclină în faţa bătrâneţii lor
Pădurea însă prea naivă îi dete coada de topor.
Şi-avu păreri de rău sărmana că fuse bine-făcătoare.

Căci omul nostru cu securea
Se puse 'n grabă să doboare,
Ce-avuse mai frumos pădurea.
Gemea in clipa tristei soarte
Căci darul ei i-acuma moarte.

A. Moşoiu
După *Lafontaine*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

7. PLÂNSUL PASĂRII

Câte păsări codrul are
Cuib cu pui au fiecare;
Câte păsări în codri trec,
Vara 'n cântec o petrec.
Numai eu nu pot cânta,
Că n'am unde m'aşeza;
C'am avut cuibul la drum
Sub o creangă de alun.
Câţi oameni pe drum treceau.
Toţi la cuibul meu svârleau.
Dar eu rău m'am mâniat,
Cuibuleţul mi-am mutat
Tocmai 'n vârful muntelui,
In bătaia vântului,
Sub crengile bradului,
Unde-i greu duşmanului.
Dar şi aicea n'am alin
Nici scăpare de-al meu chin.
Căci brazii se clatină
Şi cuibul mi-l leagănă.
Vai de pasărea străină!
Numai ea n'are odihnă!

***

8. PATRIA

Ţărei mele mult iubite,
Nu-i găseşti asemănare;
Ţara mea cea mult frumoasă,
Este: *România Mare.*

Sate, ce albesc in zare,
Munţi acoperiţi de nea,
Dealuri ce se scaldă 'n soare, —
Asta-i dulcea Ţara mea!

Fluvii, râuri şi izvoare,
Nopţi cu lună şi cu stele,
Crânguri şi păduri umbroase
Asta-i vraja Ţării mele.

Cum să nu-mi iubesc moşia?
Şi de ce să nu m'alint,
Când din munţi scoţi pumni de [aur,
Iar din văi scoţi saci cu- argint

G. Budu

9. IMN PATRIEI

In lume nu-i niciun cuvânt
Mai dulce, mai sublin, mai clar,
Mai plin de farmec şi de-avânt,
De-al luptei dor, de-al jertfei dar;
Nu-i niciun murmur mai curat
Şi nu-i mai mişcător suspin,
Nu-i cuget mai într'aripat,
Nu-i niciun vers a şa divin
Ca vorba: *Patrie.*

In lume nu-i și nici n'a fost
Vr'un bun mai drag și mai de preț,
Mai sfânt, mai sigur adăpost,
Liman mai vesel, mai măreț,
Nu-i niciun sân mai iubitor,
Nu-i niciun leagan mai vrăjit,
Nici prag mai cast, mai primitor
Pentru cel trist și necăjit,
Ca tine, Patrie!

Ca dragostea de neam și țară
Nimic nu este mai presus!
Când dușmanii te-amenințară
Toți fiii țării piept au pus
Ce mândru inălța stegarul
Al biruinții falnic steag
Sub Ștefan, sub Mihai, sub Carol,
Ce te-apărară cu-atât drag.
O, sfântă Patrie!

Căci nu-i nimic mai ideal
Ca lupta pentru țara sa,
Când fierbe dușmănosul val
Și prinde a se revărsa
Vorbesc câmpiile bulgare
Și codrii transilvani vuesc,
Și toată țărna, la hotare,
De neamul tău cel vitejesc
Sublimă Patrie!

De-aplec urechea la pământ,
Aud cuvântul cel străbun
Vorbind de-al Patriei, raiu sfânt
Ca de unicul nostru bun;
Și sufletul de ți-l asculți.
In el simți glasuri strămoșești:
„Să nu te temi oricât de mulți
„Vrăjmași ar fi, — și să jertfești
„Tot pentru Patrie!“

C. Z. Buzdugan

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Iubiţi ascultători,

Acum vă rog să fiţi atenţi la cele ce vă voiu spune şi arăta aci, ca să vă rămână neşterse din minte pentru totdeauna.

Ţin încă dela început să vă lămuresc câteva chestiuni foarte importante — după care apoi vă voiu arăta şi explica meşteşugul sădirii — şi anume:

1) *Care locuri sunt mai prielnice culturii pomilor.*

2) *Cunoaşterea pământului în care voim să facem sădirea*, fiindcă cunoscând felul pământului (nisipos, humos, argilos, văros, etc) vom şti ce pomi anume trebue să plantăm în locul ce-l avem pentru ca să putem dobândi o cultură de pomi cât se poate de bună.

3) Şi în al treilea rând *cu ce scop facem sădirea?* a) în *scopul de a împlini îndestularea gospodărească* a casei — ori b) în scopul de a face negoţ, fiindcă altfel vom alege varietăţile (soiurile) de pomi în primul caz şi altfel în al doilea. De aceea e nevoie să ştiţi că nu tot aşa de bine-i prieşte mărului la deal ca la şes— şi invers. — Să ţinem seamă că locurile cele mai prielnice pentru cultivarea pomilor sunt în regiunea dealurilor, unde sunt mai adăpostiţi iarna de geruri grozave şi vara de prea mari călduri decât în câmp deschis. Totuşi sunt destui pomi care se simt destul de bine şi în şes, cum sunt de pildă: caişii, vişinii, zarzării piersicii, cireşii, pe când prunilor, merilor, perilor şi nucilor nu le prea prieşte la şes, ci mai mult pe coastele dealurilor, — şi în văile munţilor.

Felul pământului de asemeni hotăreşte buna reuşită a culturii pomilor roditori. Pământul de luncă, mlăştinos, nu-i bun pentru pomi — fiindcă umezeala prea multă poate pricinui putrezirea rădăcinii — şi nici prea nisipos sau pietros nu-i bun fiindcă nu păstrează umezeală şi prin urmare pomii n'au de unde să-şi tragă

hrana și umezeala necesară. Astfel trebue să cunoaștem cam ce fel de loc e mai potrivit și mai prielnic fiecăru fel de pomi, deoarece aceasta e singura cale de a realiza o livadă frumoasă, cu pomi viguroși și bogați in roade.

De asemenea e necesar să știm ce urmărim prin plantarea ce intreprindem: a) îndestularea celor ai casei sau pentru negoț — fiindcă atunci când voim să sădim, pomi pentru trebuințele gospodăriei, putem să sădim în grădină din toate felurile de pomi câte unul doi, pe când dacă avem intenții de negoț nu mai putem proceda la fel, și trebue să ne mărginim a sădi numai două sau trei feluri pentru ca să putem recolta fructe cât mai bune la calitate și în cât mai mare cantitate.

Apoi după aceasta trebue să se facă pregătirea terenului destinat plantării cu pomi, desfundându-l până la o adâncime de 80 cm. — precum a avea dinainte stabilit anotimpul în care urmează să facem plantarea: *primăvara* sau *toamna*?! — fiindcă dacă ne hotărîm să facem sădirea primăvara, atunci gropile trebuesc săpate din toamnă, iar de voim a face sădirea toamna, în acest caz gropile trebuesc pregătite de cu vară ca să aibă timp să se aerisească și să se fărămițeze pământul, în care vreme mai capătă și unele substanțe hrănitoare.

Cum se sapă gropile. Gropile se fac adânci până la 75-80 cm. și largi de 1 m. — 1,20 m., având forma rotundă. Când se sapă o groapă trebue să avem în totdeauna grija ca pământul de deasupra până la 20-30 cm să fie dat într'o parte și cel dela această distanță și până la 80 cm. să fie grămădit în altă parte, de pildă în stânga gropii.

Procedăm astfel, deoarece atunci când facem plantarea, să punem la rădăcină pământul care a fost deasupra, iar pe cel care a fost dedesupt, să-l lăsăm deasupra. Aceasta pentru faptul că pământul care a fost la suprafață pe lângă că e aerisit, mai conține săruri și alte minerale, care sunt foarte hrănitoare pentru pom, în vreme ce pământul scos din fundul gropii e mai sărăcăcios în substanțe hrănitoare.

Alinierea gropilor se poate face în două feluri:

In „pătrat“ și în „romb“

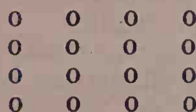


Fig. 1

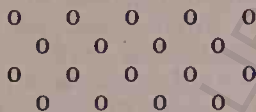


Fig. 2

Alinierea în romb e cea mai bună, fiindcă pomii astfel așezați, nu se pot umbri unii pe alții.

Distanța dintre gropi variază după felul pomilor ce-i plantăm, și anume.

— Prunii, piersicii, caișii și vișinii se sădesc la o distanță de 6 m. unul de altul.

— Perii, cireșii și gutuii, la 7 m.

— Merii se sădesc la 8 m., pe locurile de coastă și la 10 m. în șes.

— Nucii și duzii, la distanță de 10 m. când sunt pe un sigur rând și la 12 m. când sunt plantați în mai multe șiruri.

Alinierea se face cu ajutorul unei sfori, dealungul căreia se înfig jaloane la distanțele la care dorim a face sădirea.

După ce data plantării a fost stabilită, ne îngrijim de procurarea pomilor. Să fim băgători de seamă să nu cumpărăm pomi vătămați și crescuți rău. Pentru a fi scutiți de pierderi și înșelăciuni, e bine să comandăm puieții de pomi dela pepinierele renumite care ne garantează 'n scris soiul și sănătatea pomului cumpărat.

Să fim atenți când transportăm pomii, să nu li se jupoae coaja, fie prin frecare intre ei și legătură, fie că din alte pricini se poate întâmpla să fie sgâriați din cine știe ce nebăgare de seamă.

Altă grije ce trebue să mai purtăm pomilor scoși pentru plantare e aceea de a nu-i lăsa mult timp cu rădăcina descoperită la vânt, fiindcă se poate întâmpla ca firișoarele cele mici cu care se hrănește pomul, să se usuce și în acest caz sădirea nu reușește fiindcă pomul nu se mai prinde. — Se usucă.

Acum, vă rog, ascultați. Suntem aproape de momentul când trebue să procedăm la sădirea definitivă a po-

CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

mului, și de aceea urmează să vă expun ce pregătiri se face pomului înainte de-al sădi — fiindcă luați aminte că pomul nu se sădește întocmai așa cum el a fost scos din școala de pomi. De aceea e neapărată nevoie să ținem socoteală de următoarele reguli :

— Sunt pomi care au rădăcina principală groasă, asemenea unui morcov lung din care ies firișoarele rădăcinii ca niște mustăți (fig. 3). *Astfel de rădăcini se*

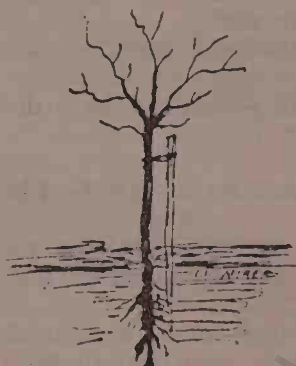


Fig. 3.

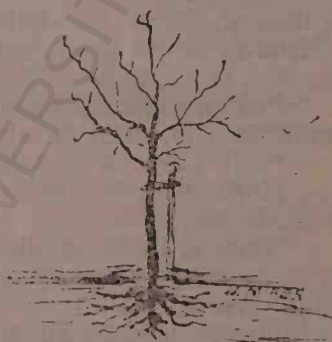


Fig. 4.

numesc **pivotante** *și ele cresc în adâncime,* iar alți pomi au rădăcina stufoasă (fasciculată) adică rămuroasă, crescută în lături aproape paralel cu suprafața pământului (fig. 4). Rădăcinile cele groase slujesc pomului să se susțină în pământ, iar prin firișoarele cele mici și subțiri, el absoarbe hrana și umezeala din pământ, întocmai după cum fitilul absoarbe gazul din lampă.

De aceea când sădim pomul, e bine ca în primul rând să asigurăm înmulțirea firișoarelor subțiri — or pentru a asigura acest lucru e nevoie să scurtăm rădăcinile groase, prea lungi — care de vor fi lăsate netăiate ele vor crește în adânc unde pământul e mai sărac, și astfel împiedică înmulțirea firișoarelor care sunt atât de necesare pomului.

Deci scurtând rădăcinile groase, dăm posibilitate pomului să se lege mai bine de pământ și să-și asigure

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

o hrană mai îndelustătoare, ajutându-l astfel la creştere şi la rod (Vezi fig, 5 şi 6).



Fig. 5.



Fig. 6.

Al doilea lucru de care trebue să ţinem seamă *după potrivirea rădăcinii, e potrivirea coroanei.*

Coroana să nu fie prea rămuroasă căci astfel devine o povară prea grea pentru rădăcina care nu e prea puternică şi mai ales neprinsă bine de pământ. — *Deaceea trebue să scurtăm şi coroana astfel:* Tăiem, de deasupra mugurilor, toate crenguţele pe care le credem de prisos pentru a opri numai 3-4 ramuri mai principale (vezi fig. 7 şi 8) — deoarece în acest mod înles-



Fig. 7
Pom cu coroana necurăţită

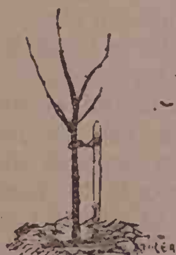


Fig. 8
Pom cu coroana curăţită.

nim ca pomul să se prindă bine de pământ şi să-şi desvolte şi o coroană frumoasă.

Numai nucilor nu li se taie coroana niciodată.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

După ce atât rădăcina cât și coroana pomișorului au fost pregătite, după cum vedeți, înmuiem pomul într'un fel de terciu făcut din balegă de vacă amestecată cu apă și cu mraniță, iar apoi procedăm astfel la sădirea lui:

Intotdeauna la sădire e nevoie să fie doi oameni, fiindcă unul trebue să țină și să potrivească pomul în groapă, iar celălalt să dea pământul.

Iată cum facem îngroparea pomului:

Potrivim bine rădăcinile pomului așa fel ca toate să fie întinse. Se aruncă pământul, (să nu se uite cel care a fost deasupra) bine fărămițat.

Dacă locul e sărac, e bine să se adaoge ceva pământ îngrășat. Odată cu așezarea pomului se așează și parul de susținere, care trebue să fie drept, tare și uns cu păcură sau ars la capătul de jos ca să nu putrezească lesne. După ce pământul s'a aruncat până a acoperit de tot rădăcina, atunci se saltă ușor pomișorul pentru ca să se facă mai bine așezarea pământului printre rădăcină. Se îndeasă apoi binișor pământul de jur împrejur cu piciorul și, dacă pământul n'are destulă umezeală, se recomandă să se toarne și o căldare cu apă, după care apoi se aruncă pământ până se umple groapa. Insă să ținem seama ca să îngropăm pomul tot până la locul unde fusese el mai înainte îngropat, dar cu 5 cm. mai sus de nivelul suprafeței pământului, deoarece cu vremea, din cauza udatului sau a ploilor, pământul lăsându-se, va ajunge întocmai la nivelul potrivit.

Isprăvind cu umplutul gropii, facem de jur împrejurul pomului o farfurie de pământ cu marginile mai ridicate și cu fundul adâncit, astfel ca să se poată strânge apa la rădăcina pomului.

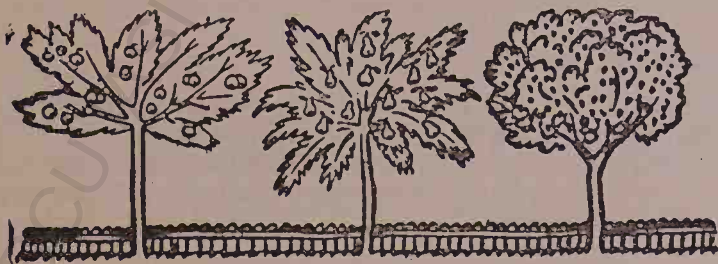
Farfuria să fie lată cam de 80 cm. Peste această farfurie se presară puțin gunoiu neputrezit, pentru ca să țină umezeala ia jurul rădăcinii pomului, pe timp de secetă. Iată dar tot meșteșugul sădirii pomilor. Odată pomul îngropat, îl legăm de parul de sprijin cu (mlajă) o nuia de salcie în formă de opt, ca atunci când pomușorul e bătut de vânt, să nu se roadă de par. Pentru aceasta se pune de obiceiu și un șomoiog de pae între pom și par ca să fie și mai bine păzit de sgârieturi. Udatul pomilor, după ce au fost sădiți, e bine să se facă de câteva ori, până când se prind sănătos de

pământ, dar aceasta se recomandă să se facă spre seară. Iar dacă pământul de deasupra farfuriei a prins o coajă uscată, atunci o prășim.

Acestea sunt, iubiți gospodari și dragi școlari, regulele ce trebuesc învățate și păstrate temeinic pentru ca să fiți siguri că orice sădiri veți face, vor reuși pe deplin. Plantați deci în modul acesta pomi cât mai mulți și de soiu cât mai bun, căci astfel vă veți asigura un nou izvor de bogăție și o prosperitate înfloritoare pentru d voastră și pentru țara noastră, făcând-o fericită și respectată între popoare.

La lucru deci, cu Dumnezeu înainte.

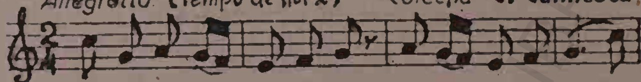
ILIE I. MIREA



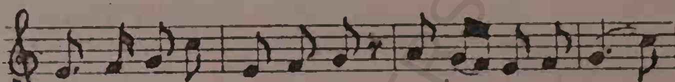
BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11. SUS OPINCĂ *).

— HORĂ —











*) Această horă poate fi dansată de elevi (sau eleve) după vioară — ori cântându-și singuri — melodia odată cu dansul.

Se pot dansa și alte jocuri naționale specifice regiunii unde are loc serbarea, după care la încheierea serbării se poate cânta marșul *„Străbătând păduri"*.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

III. SERBAREA INDEPENDENȚII (10 Mai)

(După ce corul intonează: *„Imnul Regal“*, urmează cuvântarea de mai jos):

*Frați săteni, *)*

După cum fiecare din noi, avem anumite zile însemnate din viața noastră, pe care le sărbătorim cu rugăciuni, cu praznice și veselii, cum ar fi de pildă: ziua naşterii, ziua numelui, ziua cununiei sau o zi oarecare în care cineva a căpătat vreun rang însemnat, scăpare din primejdii, ş. a., tot aşa țara, împreună cu neamul românesc, își are zilele sale scumpe, de izbăvire, de isbânzi și măriri dobândite în decursul veacurilor din vâltoarea luptelor ce-a purtat pentru apărarea sa.

Zilele însemnate pentru fiecare din noi, nu pot să fie prilej de bucurie și prăznuire pentru nimeni în afară de rudele și prietenii noştri, pe când orice sărbătoare din viața neamului trebue să fie sărbătoarea tuturor ce simt și grăesc româneşte.

Nația românească a străbătut în viața sa, de când a rămas de strajă pe aceste meleaguri strămoşeşti, prin multe necazuri, prin multe dureri și prin multe amărăciuni, însoțite de nenumărate jertfe, pentru a păstra cu sfințenie moșia străbună. Au curs multe lacrimi și s'a vărsat mult sânge, dar Românul n'a pierit și nici că va pieri vreodată. Nu e stâncă, deal, deluşor râu sau vale, care să nu mărturisească vitejia și eroismul legendar al Neamului Românesc. Au fost vremuri de bejenie, de umilință, pentru vrednicii noştri înaintaşi, dar trebue s'o spunem cu mândrie, că au trăit și clipe de reinălțare

*) Cuvântare rostită de autor în ziua de 10 Maiu 1934 în com Pisc, jud. Brăila.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

sufletească, de biruinţi şi bucurii ce-aveau să vestească zorii unor vremuri din ce în ce mai bune, pentru soarta ţării şi a Neamului Românesc.

Ziua de 10 Mai, ce-o prăsnuim astăzi, este una din cele mai însemnate sărbători naţionale, de amintirea căreia se leagă fapte măreţe şi glorioase din viaţa acestui neam biruitor.

Ziua de 10 Mai, am putea spune, cu drept cuvânt, că este o *întreită* sărbătoare, fiindcă Dumnezeu cel atotpurtător de grijă, a făcut ca în această zi să se scrie. in istoria României, pagini de nepieritoare glorie naţională.

Ziua de 10 Mai a deschis calea celor mai strălucite izbânzi, prin cele trei mari realizări ce a sperat şi a înfăptuit neamul nostru în această binecuvântată zi.

In ziua de 10 Mai, 1886, s'a întemeiat dinastia României, scutind-o de frământările lăuntrice, asigurându-i liniştea şi progresul pentru viitor.

In ziua de 10 Mai, 1877, România câştigă independenţa, câştigă libertatea mult dorită.

Şi tot în ziua de 10 Mai, 1881, România mândră, înfloritoare şi respectată, se ridică la rangul de regat.

Iată dar cum această zi pecetlueşte şi ne păstrează mărturie neştearsă a celor mai frumoase izbânzi, prin împlinirea celor mai măreţe dorinţi, vise străvechi, pentru care, părinţii noştri înfruntaseră cu bărbăţie vijelia vremurilor şi cruzimea lacomă a duşmanilor.

Importanţa zilei de azi o vom vedea şi preţui cu atât mai mult cu cât ne vom da mai bine seama de starea în care se afla Neamul Românesc inainte de această luminoasă dată.

Pentru aceasta găsesc că trebue să ne întoarcem puţin cu gândul, către acele vremuri de sbucium şi frământări pe care cercetându-le, cât de sumar, vom putea inţelege pe deplin măreţia faptelor pe care azi, în sunet de fanfare, le sărbătoreşte intreaga suflare românească. Şi acum, să destrămăm ceva din firul trecutului : Din cărţile de istorie şi din cele ce ne povestesc părinţii sau bunicii noştri, cunoaştem tot amarul şi toate luptele dârze ce au dus până când au ajuns să vadă înfăptuită unirea Munteniei şi Moldovei sub coroana lui Vodă-Cuza. E adevărat că Unirea a fost izvorul multor im-

bunătăţiri, dar nu e mai puţin adevărat că ochii tuturor duşmanilor noştri din afară erau îndreptaţi asupra ţării noastre, a cărei ridicare n'o vedeau cu ochi buni. Ei căutau cu orice preţ să aţâţe nemulţumirile unor boieri râvnitori după scaunul domnesc, că doar în felul acesta vor stârni turburări în paguba ţării, dar spre bucuria lor.

Planul diavolesc al celor care erau împotriva desvoltării şi propăşirii naţiei româneşti, n'a reuşit, fiindcă ţara noastră, ca mai întotdeauna, n'a fost lipsită de conducători luminaţi, cu dragoste de ţară şi cu simţ patriotic, care să înţeleagă pricina răului şi astfel să-i pună capăt.

Astfel oamenii politici care conduceau interesele ţării pe atunci, s'au gândit să aducă, pe tronul României, un domnitor de viţă străină, ales din sânul unei familii princiare din Europa. Dealtfel, aceasta era una din vechile dorinţe înfăţişate de divanurile „Ad-hoc" congresului din Paris, dela 1856, şi care n'a fost luată atunci în seamă. Insă după retragerea din domnie a lui Cuza-Vodă, această dorinţă a fost adusă la îndeplinire după repetatele stăruinţi ale unor boieri în frunte cu Ion C. Brătianu. Aceştia au izbutit să capete consimţământul Domnitorului Carol I, de a primi să ocupe Tronul României. De această alegere s'a bucurat toată ţara, fiindcă tânărul Domnitor făcea parte dintr'o familie împărătească din Germania, numită Hohenzollern de Sigmaringen, şi vestită prin trecutul ei glorios.

Ziua în care, înţeleptul Domnitor Carol I a păşit în Bucureşti, unde a fost primit cu mare alaiu de către poporul Capitalei, era ziua de 10 Mai, 1886. Ziua de 10 Mai a însemnat din acest moment, nu numai întemeierea unei dinastii puternice, dar a însemnat curmarea tuturor neînţelegerilor privitoare la scaunul domnesc.

Din clipa aceasta, România îşi croia cale spre un viitor falnic şi izbăvitor. Ziua de 10 Mai, 1866, aşternuse linişte şi aşezase bună orânduială întru cârmuirea sănătoasă şi dătătoare de viaţă nouă.

Domnitorul Carol, odată ridicat pe Tronul României, a jurat credinţă în faţa Ţării, că-i va sluji cu devotament interesele, respectându-i cu sfinţenie legile şi religiunea, precum şi apărarea neştirbită a pământului ei.

Şi, în adevăr, chiar din primii ani ai domniei sale,

a dat țării Constituția, legea fundamentală după care să se cârmuiască țara în toate privințele și pe multă vreme; lege care, cu puține modificări, ne slujește și azi în conducere. A făcut multe îmbunătățiri de seamă, înființând școale până și în cele mai mici sătulețe. S'a îngrijit de facerea drumurilor de fier, a șoselelor, a podurilor; a zidit spitale, ș. a. A încurajat comerțul și industria, dar mai ales și-a îndreptat toată grija către armata țării, pe care a organizat-o temeinic și a înzestrat-o cu armament și munițiuni moderne făcând o capabilă de-a asigura liniștea înăuntrul țării, iar în afară, teamă și respect. Gândul de care era în permanență călăuzit Domnitorul Carol, în această muncă stăruitoare ce depunea pentru întărirea României, era acela ca la momentul potrivit să se poată scăpa de tutela turcească, dând țării libertate deplină, *adică independența.* Nu trecu mult și timpul cel prielnic și mult așteptat sosi. Era anul 1877. In acest an, Rușii au declarat războiu Turcilor, sub pretext că vor să scape pe Sârbi și pe Bulgari de sub stăpânirea otomană, însă adevărul era că ei urmăreau împlinirea unui mare și vechiu gând rusesc și anume ocuparea Constantinopolului, încercare făcută fără izbândă în repetate rânduri. Pentru acest scop, Rușii au cerut să le lăsăm drum liber prin țara noastră. Noi am îngăduit trecerea oștilor rusești cu anumite condițiI scrise, prin care țineam să căpătăm asigurări, că muscalii nu se vor deda la jaf și alte desordini păgubitoare nouă. Cu această ocazie, România, stăpânită de gândul de a se declara liberă, voia să intre și ea în războiu, alături de Ruși, contra Turcilor, însă Rușii, făloși și încrezuți, s'au făcut a nu băga în seamă cele ce urmăream noi și începură singuri luptele cu Turcii.

Rușii, deși mulți ca frunza și ca iarba, totuși au suferit înfrângeri grozave, fiind respinși cu mari pierderi. Insuși țarul Alexandru al II-lea scăpă cu fuga în țara noastră, trecând podul dela Zimnicea. De data asta, văzând Rușii că nu-i glumă, alergă și ne cer ajutorul nostru. Noi l-am dat fiindcă așa cereau interesele noastre.

Ziua în care ne-am pronunțat că respingem amestecul Turcilor în cârmuirea României, declarându-ne liberi și independenți, ca țară neatârnată, suverană pe

soarta ei, Dumnezeu a vrut să fie tot 10 Mai (1877). Iată, dar, cum 10 Mai dă României, prin oastea sa vitează şi Domnitorul său vrednic şi înţelept, libertatea, chezăşia sfântă a unor zile senine, luminoase şi frumoase, pentru viitorul şi mărirea Patriei şi Neamului. Faptul că noi ne-am declarat independenţi, ne mai recunoscând nicio putere cu drept de amestec în treburile lăuntrice ale ţării noastre, însemna că noi suntem pe picior de războiu faţă de Turci, care încă se mai credeau în drepturi asupra României. Oştile române şi ruseşti au fost încredinţate Domnitorului Carol, care era comandantul suprem. Iscusinţa şi priceperea sa militară, precum şi vitejia şi eroismul uimitor cu care au luptat dorobanţii noştri, au dus ţara către una din cele mai strălucite izbânzi. Repede s'au dus faima în lumea întreagă de felul cum au luptat şoimii noştri la Plevna, la Rahova, Griviţa şi Smârdan. In urma acestor victorii cu care s'au încununat armata română, România s'a îndreptat cu paşi repezi spre o stare de frumos progres, căpătând mai multă vază şi impunând luarea aminte a puterilor mari din Europa. Tot cu acest prilej, România a putut arăta lumii întregi că naţia română şi-a cucerit locul pe care-l merită în viaţa popoarelor, numai cu ajutorul aleselor sale virtuţi, prin care a trăit, înfruntând cu bărbăţie vijelia vremurilor, iar azi urcând calea măririi, a cinstei şi a înfloririi.

De aceea, în anul 1881, când ţara noastră se ridică la rangul de Regat, statele Europei aprobară fără şovăire. Iar în ziua de 10 Mai acelaşi an s'a făcut încoronarea Domnitorutui Carol ca *Rege* al României. Coroana ce i s'a pus pe cap a fost făurită din oţelul tunurilor luate în luptele dela Plevna. Iar Regina Elisabeta a fost încununată cu o coroană de aur.

Regele Carol I neavând copii, a luat ca moştenitor ai tronului pe un nepot al său, Ferdinand, acel care, în zilele noastre, a fost marele înfăptuitor al unirii tuturor românilor, întregind România în vechile-i hotare, aşa cum poate a visat-o Mircea, Ştefan şi Mihai.

Iată dar, cum Dumnezeu a orânduit ca ziua de 10 Mai să lege şi să ne reamintească cele mai mărețe fapte ce s'au putut scrie în viaţa neamului nostru.

10 Mai, 1866, întemeierea dinastiei.
10 Mai, 1877, câştigarea independenţii.
10 Mai, 1881, ridicarea României la rangul de Regat.

Acestea sunt cele trei mari izbânzi, această treime de dorinţi ce Dumnezeu şi vitejia poporului nostru au făcut să fie implinite, toate, in ziua de 10 Mai, zi ce se cuvine să o sărbătorim, cu sufletul plin de mândrie şi simţire românească.

Să nu uităm cum părinţii noştri ne-au păstrat ţara: Vodă-Cuza a unit-o, Regele Carol I a inălţat-o, Ferdinand a mărit-o, iar noi avem datoria sfântă de a o apăra şi păstra întreagă şi neştirbită, cu preţul oricăror jertfe, aşa cum au ştiut a ne da pilde nepieritoare de patriotism şi iubire de ţară, marii noştri inaintaşi.

Destinele României de azi şi tronul glorios al ei se află încredinţate spre înţeleaptă şi indelungată conducere M. S. Regelui Carol II, pentru care să strigăm cu toţii într'un glas şi din toată inima:

Trăiască M. S. Regele Carol II.

Trăiască România Mare şi înfloritoare.

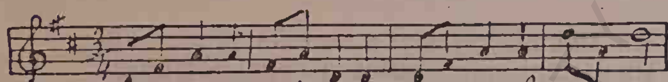
Trăiască Neamul românesc.

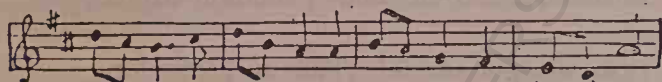
ILIE I. MIREA

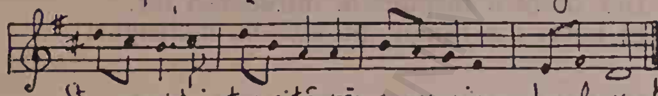


2. ZECE MAI

Versuri de * * * Muzica de * * * Notat de I. I. Mirea







— „Dacă-l vreți vi-l dau ca Vodă".
Noi cu toții: „Să ni-l dai".
Și ne-a dat pe Vodă Carol } bis
Intr'o zi de zece Mai. }

II.

Și-a venit din nou vulturul
Și ne-a zis: „Popor Român
„Ești viteaz, de ce mai suferi } bis
„Jugul unui neam păgân?" }

„Fă-te liber, desrobește
„Mândra țară care-o ai!"
Și noi liberi ne făcurăm } bis
Tot în zi de zece Mai. }

III.

Zece Mai ne-a fi de-a pururi
Sfântă zi căci ea ne-a dat
Domn puternic țării noastre } bis
Libertate și Regat. }

Ridicați cu toții glasul
Și din șesuri și din plaiu:
Să trăiască România, } bis
Ura! pentru zece Mai }



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

3. ZECE MAI

E amintirea sfântă şi 'n veci nemuritoare,
Simbolul liberării din jugu'apăsător,
Moment sublim, în care, natura zâmbitoare,
Şi 'ntinde veselia, pe ţară şi popor!...

Un Domnitor creiat-a această zi măreaţă;
Un Domnitor cu suflet şi cuget românesc.
El ne-a condus cu fală, la glorie şi viaţă,
Răscumpărând cu sânge pământul strămoşesc.

Prin vitregia soartei, plăteam păgânilor,
Tribut, ce, ca un lanţ, ne 'ncătuşa de veacuri...
Dar tunul a răspuns la întrebarea lor,
Şi liberi am rămas, pe sfintele meleaguri!...

Prin plumbi şi prin oţele, şi-a făurit coroana
Acel ce-a 'nfăptuit un neam şi-un viitor...
In sufletele noastre, răsare viu icoana
Eroului naţiunii şi al ţării Domnitor.

Azi, rugi şi imnuri sfinte, să înălţăm cu toţii,
Pentru acei ce dându-şi al sângelui tribut,
Sdrobind păgânătatea, sfidând urgia morţii.
Pe câmpul de onoare cu cinste au căzut!...

Azi, prosternaţi în faţa prea sfântului altar,
Să retrăim o clipă, trecutu 'ndepărtat...
Din înălţimi de slavă, coboară se sfânt har
Pe-această zi, ce dat-a un Rege şi-un Regat!...

Cu fruntea sus, să strige Poporul Românesc:
— „Trăiască România, trăiască-al nostru raiu!.
„Trăiască-ne oştirea şi-acei ce-l moştenesc,
„Pe cel intrat in ţară, în zi de Zece Mai!..."

Traian Macovei

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

4. IMN DE 10 MAI

Ce răsună în depărtare
Peste-al țării dulce plaiu ?
Este ziua de serbare,
Sfânta zi de *Zece Mai*

O ! ce dulce amintire
Ne-aduci pe aripa ta
Tot poporul in uimire,
Azi te are 'n fața sa.

Tu ești mugur ce'ncolțește
In ogorul cel străbun,
Ce mărire pregătește
Fiecărui brav Român.

Te salut dar dulce soare
Ce'ncălzești al țării plaiu,
Te salut zi de serbare,
Sfântă zi de *Zece Mai.*

Vasile Alecsandri

5. 10 MAI

In ritm de tunuri și fanfară
V'am revăzut de-alung de ani,
Viteji ce apărați o țară,
Oșteni și falnici căpitani...

Băteau în voi avânturi crunte,
Nădejdi in ochi vă 'ntrevedeam,
Avântul șoimilor de munte :
Măreţul vis al unui neam !

Cumplita vremilor năvală
V'a prins in nimburi de povești
Și v'a acoperit de falā,
Pe câmpul dela Mărășești.

E fără de sfârșit șiragul
Vitejilor ce vin cu voi...
Azi vă vedem pe toți sub steagul
Desfășurat de-atâți eroi.

E visul sfânt ce azi inchiagă
Minunea mândrului alaiu,
Ca să vedem o țară 'ntreagă
Sărbătorind pe *Zece Mai* (1)
Sub fala unui mândru steag ;
In frunte cu un Rege drag !...

Mircea Rădulescu

---

1) Ultimele trei versuri sunt adăugate de *Ilie I. Mirea.*

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

6. VITEJILOR NOŞTRI OSTAŞI

Aţi plecat viteji în luptă, veseli şi încrezători,
V'aţi lăsat soţii şi mame, v'aţi lăsat fraţi şi surori
Şi v'aţi dus tot ca strămoşii doar cu scutul şi credinţa
Înfruntând în faţă moartea, lipsa, suferinţa!

Aţi plecat ca şoimii ageri de pe vârfuri de Carpaţi,
Când furtuna e lăţită, cu duşmanii ochi să daţi,
S'arătaţi ce pot şoimanii şi de ce sunt ei în stare,
Când li se nesocoteşte: drepturi, lege şi hotare.

Vitejia dela sânuri, voi aţi supt-o de copii;
Nu se poate, dar, în luptă, voi să nu fiţi cei dintâi;
Căci sunteţi de viţă-aleasă, căci sunteţi de viţă veche,
Viitorul demn să-l faceţi d'un trecut făr' de pereche.

V'aţi născut cu stea în frunte ş'aţi crescut printre eroi,
Sunteţi pregătiţi din faşe ca să 'nvingeţi în războiu.
Mergeţi... drumul biruinţei să-l ţineţi mereu 'nainte,
Călăuză să vă fie inima ş'a voastră minte.

Mergeţi... cum a mers şi Mircea, Alexandru şi Ştefan;
Ca Mihai, ca Petru-Rareş şi ca Tudor... spre liman.
Mergeţi... jertfa pentru ţară, fără margini să vă fie
Şi probaţi iar tuturora că Romanul ce vrea ştie!

Smara

7. CAPITANUL MĂRĂCINEANU

Sus, copii... sus la redute...
Cine ţara işi iubeşte
N'are de nimica teamă,
Moartea 'n faţă o priveşte.

Sus, copii... sus la redute,
Sus cu toţii... după mine,
La drapelul ţării mele
Semi-luna să se'nchine!...

Sus, copii... sus la redute...
Sunt rănit... sus să mă poarte
Si'nfigând drapelul bine.
Zice: Acuma, vino moarte,

Căci văzut-am eu copiii
Cum păşesc spre dezrobire
Şi cum s'au jertfit cu toţii
Pentru-a patriei iubire!...

Smara

8. GORNISTUL

E timp frumos. Gornistul sună
Atacul care ne răsbună.
Ai noştri merg cântând pe drum...
Iar sus, în zare, pe colină,
Colo 'n pădurea ce domină,
Vrăjmaşii ne aşteaptă-acum.

Gornistu-i vechiu erou, un brav,
El, când pericolu-i mai grav,
Stă şi mai dârz ca să-l înfrunte;
El a văzut atâtea lupte!
Şi poartă răni neîntrerupte
Dela picioare până'n frunte.

El duce'n luptă-a noastră-armată;
Şi glas de goarnă niciodată
N'a mers în inimi mai de-a drept;
Iar din chemarea sa de foc
Coboară'n suflete noroc,
Curajul sfânt renaşte'n piept.

Grăbim, urcăm, ajungem. Ura!
Da 'i groaznică împuşcătura!
N'auzi decât împuşcături!
Dar iată trâmbiţa repetă.
Comandă! „'n marş, la baionetă!"
Un, doi,—şi iată-ne n' păduri.

Gornistul sună iar atacul,
Dar cade, greu lovit, săracul,
De-un glonţ păgân şi geme greu;
Ci nu se dă răpus de moarte,
Şi duce lupta mai departe,
Sunând din trâmbiţă mereu.

Din rană sângele ţâşneşte;
Cu mâna sângele-şi opreşte
Şi-amână-o clipă moartea chiar
Iar trâmbiţa înfuriată
Răsună-atacul înc'odată,
Şi înc'odată, iar şi iar!

Căzut viteazul trâmbiţaş,
Dispreţuind — rănit, trufaş,
Orice speranţă şi-ajutor,
Pe buza sa însângerată,
Apasă trâmbiţa 'ncordată
Şi sună iar, triumfător.

Apoi, văzând deslănţuit
Atacul nostru cel cumplit
Şi-armata noastră 'nvingătoare,
El încetează-a trâmbiţa,
Şi-a 'ndeplinit chemarea sa...
Şi, surâzând gornistul — moare

(„Cântări de luptă şi de biruinţă".)

C. Z. Buzdugan

9. UNUI EROU

In lupta pentru libertate
Şi ne-atârnarea ţărei tale
Ai fost erou, şi biruinţă
Tu întâlneai in a ta cale.

Puternicii, ca drept răsplată
O cruce'n piept ţi-au atârnat.
Simbol al vitejiei tale
Ş'al datoriei de soldat...

Azi rătăceşti schilod pe uliţi,
La trecători o pâine ceri;
Aceasta-ţi e răsplata ţie;
Flămând de foame ca să pieri.

Şi cât de aprigă e lipsa
Nu-ţi pasă, că tu teamă n'ai:
Erou în lupta *„pentru ţară"*,
Erou în lupta pentru traiu.

Ion Costin

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

10. IMNUL VANATORILOR

Versuri de *D. C. Olănescu* *Ed. Vachman*

Maestoso, Marciale -

1) De ne-drep-tăți răz-bu-nă-tori Îm-băr-bă-tați de dra-gul.
Ță-rii Au bi-ru-it, au bi-ru-it Și glo-ri-a ne-a-târ
nă-rii Neaucu-ce-rit Vi-te-ji- vă-nă-tori Și
glo-ri-a ne-a-târ-nă-rii ne-aucucerit vi-te-ji vâ-nă-tori -

II.

Pe creasta zidului stropit
Cu sângele lui scump de frate,
Ei au plantat
Cu steagul, mândra libertate
Și viață au dat
Unui popor robit.

III.

Urmași ai vechilor eroi,
Deapururi faima să vă crească
Fiți fericiți!
Străbuna fală românească, !
Copii iubiți,
Are'nviat prin voi.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11. CÂNTECUL PLUGULUI

Minune făcută de Dumnezeu
Ca să frământe pământul mereu
E plugul.
Il vezi cum e: o jucărie
Cu două roate, un fier lung
Ce taie brazdele de-a lung.
El stă mereu la datorie.

Il port cu drag și răbdători plăvanii
Il țin de coarne strâns țăranii,
La arat.
Cu dânșii el suie și coboară,
Deapururi harnic și azi ca întâia oară,
El li-i nădejdea zilelor mai bune,
El făuritorilor munților de pâne.

Și 'n ziua când singur va rămâne —
Stăpânul lui plecând pe veci din lume —
El stă și-așteaptă.
Ca alți prieteni trudnici să vină
Să-l poarte și azi ca altădată —
Căci mor stăpânii, dar plugul niciodată.

Petru Serafim

(Din Rev. „Catedra“)

12. ARMINDENUL

In frumoasa noastră țară, luna florilor sosește,
Cu senin și cu lumină, ziua se împodobește:
Pe mlădița mugurie frunzele se desvelesc
Și, de pulbere de aur, fluturașii strălucesc.

Prin livezi acum s'arată pâlcuri vesele de lume,
Om cu om se înfrățește, toate vorbele sunt glume.
Spre ogoare, cerul cată cu ochi binevoitori
Și pe fețele voioase bucuria pune flori.

Jos, sub nucul aromatic, toţi la umbră se aşează:
Cobza, naiul şi vioara pe Arminden îl serbează;
Sus paharul se ridică, sănătăţile pornesc, —
Şi cu cât se trece vinul, vorbele se înmulţesc...

Un moşneag, cu barba albă, veac bătrân cu ghebu 'n [spate,
Zice: „Multă sănătate! vouă meseni de prin sate; —
De voiţi o primăvară cu flori albe dela raiu,
După datinile ţării, să cinstim pe întâi Mai;

De voiţi coşare pline şi de vreţi pline hambare,
Luna roadelor iubite o primiţi voios cu vin;
Iar de vreţi în poloboace să nu prindă vinul floare,
Faceţi, cum făceau străbunii,—la Arminden, beţi pelin...

N. Beldiceanu

13. MI-I DRAGĂ FLOAREA DIN CÂMPIE

Mi-i dragă floarea din câmpie,
Dulce parfumată,
Mi-i dragă holda aurie.
De vânturi legănată.

Mi-i drag murmurul de izvoare
Şi apa argintie,
Mi-i dragă lumea în plin soare
Şi cânt de ciocârlie.

Mi-i drag fânul mirositor,
In stoguri când s'adună,
Mi-s dragi zorelele scăldate
In razele de lună.

Mi-s dragi sclipiri de fulgere
Când plouă şi când tună,
Şi clopotul bisericii,
La rugăciuni când sună.

Mi-i drag şi cerul şi pământul,
Iubesc copiii cari-i cresc
In frica Domnului, Prea Sfântul
O cât de mult îi mai iubesc!

Eufros. Simionovici

14. M A M Ă!

Primeşte 'ntâia floare
Ce-a înflorit, măicuţă,
Pe colnic la izvoare
Pe lângă potecuţă.

Ca semn de mulţumire
Că tu m'ai îngrijit
Cu milă şi iubire,
De rele, m'ai ferit.

E albă floarea, mamă,
Şi plină de parfum,
Ca alba ta năframă,
In ceasul de acum.

Că mic e darul, eu o ştiu,
Dar altul n'am mai mare.
Voi ţine minte mai târziu,
In lunga mea cărare,

Că tu mi-ai dat viaţă,
Iubire şi lumină.
Imi dai mereu povaţă
Şi-mi faci viaţa lină.

Şi te-oi umplea de daruri,
Să râzi, să cânţi mereu,
Să nu mai guşti amaruri,
Acesta-i crezul meu!

Gallia Tudor

15. POVESTEA MEA *)

M'am născut într'un bordei
Invelit cu pae..
Doinitor mi-a fost un tei;
Leagăn — o copae.

Mama mă lua cu ea,
Când pleca la muncă;
Ba la grâu când secera;
Ba la fân pe luncă...

Cât-un pom, stingher prin grâu,
Mă umbrea cu ramii-i,
Când curgea sudoarea — râu —
Pe obrajii mamii...

La culesul de porumb
Stam cu ochii 'n nori, —
Pe sub zările de plumb
Când treceau cocori...

Când eram aşa codan,
Ani şi ani apoi,
Mă avură ca cioban
Un ciopor de oi...

Şi'ntr'o toamnă—când crăpa
Coaja de pe nucă,
M'a cuprins de-odată-aşa
Dor nebun de ducă.

Mi-am lăsat în vad la râu
Turma să se-adape,
Iar cavalul dela brâu
Mi l-am dat pe ape...

„Doamne-ajută!"—şi-am plecat
Pe la scocul morii...
Funigei pluteau pe sat
Şi plecau cocorii...

Plin de visuri am intrat
Intr'o lume nouă
Şi-aveam sufletul curat
Ca un bob de rouă!

Un vârtej nebun, de-atunci,
Cată să mă 'ngroape,
Ca pe-un paiu, când îl arunci
In vâltori de ape;

Şi, la fiecare pas,
Bobul de lumină,
Cu dureri adânci în glas,
Din adânc suspină:

„Unde sunteţi, blânde oi,
„Harnice mioare?...
„Azi mi-e dor, mi-e dor de voi
„De n'am loc sub soare!..."

Vasile Militaru

(„Stropi de rouă".)

*) Din această poezie elevii şcoalelor primare pot recita numai strofele 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 şi 12 (sărind peste 8, 9, 10 şi 11). Acest procedeu se poate întrebuinţa şi la alte poezii lungi.

16. CÂNTEC BĂTRÂNESC

Duios un fluier cântă în liniştea de seară
Şi cântecul acesta ce tainic îl ascult,
Mi-l îngâna măicuţa într'un amurg de vară,
Pe prispa casei noastre, în sat la noi, de mult.

L-am auzit pe drumuri cântat de un pribeag,
Pornit la drum departe, în nesfârşit de zare.
Ce trist era străinul! Dar cântu-i era drag
Că-i mângâia în suflet durerea lui cea mare.

L-am ascultat pe plaiuri cântat de un caval,
In nopţile cu lună, când toate's adormite
Şi leneşele-i triluri, asemeni unui val,
Pentru vrăjiri duioase şi doruri risipite.

Şi-l mai cântau odată, din frunză toţi flăcăii,
Când au pornit s'oprească şuvoaiele din cale.
A sângerat potopul atunci în fundul văii,
De se schimbase cântul, în tânguit de jale.

Şi-acum când gându-mi fuge pe dealul dela Voina,
Am înţeles suspinul vieţii noastre... Doina!

* * *

17. CAVALUL

Şi cavalul tot s'aude
De departe trist şi vag,
E o doină dela stână,
Jalea unui dor pribeag.

Pe cărările pădurii
Umblând leneş, visător,
M'am oprit, sfios, pe malul
Unui limpede izvor.

Ca o lacrimă de aur,
Cade 'n haos câte-o stea; —
Nu ştiu pentru ce atuncea
Dureros privesc spre ea.

Luna razele-şi răsfrânge
Prin frunzişul unui fag;
Iar cavalul tot s'aude
De departe, trist şi vag...

(„Sensitive")

Traian Demetrescu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

18. ȚARA MEA

— SCRISOARE —

De-ai veni pe-aici odată, ai vedea că am o țară
Ca un fagure de miere, strâns din flori de primăvară;

Vara toată e 'n covoare, și-a covoarelor mândrețe
Peste văi și peste lanuri e țesută 'n mii de fețe;

Grâu blagloslovit în luna lui Cuptor se face 'n spic
Auriu, cum e fiorul firelor de borangic!...

Boi plăvani cu ochii umezi, pe ogoare-și poartă plugul
Și din brazdele mănoase se ridică sfânt, belșugul;

In văzduhuri, pe deasupra roditoarelor câmpii,
Pune vrajă totdeauna un sobor de ciocârlii;

Pe vâlcele aromite, pe la margini de izvoare,
Pasc, în iarba de mătase mii de turme de mioare;

La cosit, la plug, la sapă sau la seceriș de grâu,
Vezi flăcăi cu spete late, cu mijlocul strâns în brâu,

Fete mari, cu ochii veseli și cămașa cum e spuma,
Au pe buze totdeauna: râsul, cântecul și gluma.

Sărbătorile, de-arândul, pretutindeni, joacă hora
Și-o blândețe fără margini, prinzi în ochii tuturora!

Astfel, de-ai veni pe-aicea și-ai voi apoi să pleci,
Mi-ai pleca cu țara 'n suflet, ca să n'o mai uiți pe veci.

V. Militaru

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

19. PE CÂMPIA VERDE

Muzica de *Ioana Ghicka-Comănești*

Allegretto

I. Pe câmpia verde
Și'n dumbrava verde
Și pe lunca verde,
Ah!... cât e de frumos.
Verde sus și verde jos. } bis.
Doamne, cât e de frumos! }

II. Să vezi floricelele,
S'auzi păsărelele,
S'asculți pe ciobănaș
Cântând din flueraș.
Verde sus și verde jos } bis.
Doamne, cât e de frumos! }

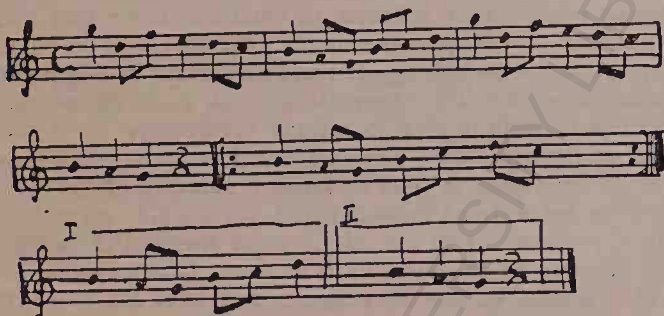
III. Și să vezi oițele
Cum pășesc drăguțele
Și copiii drăgălași,
Toți după fluturași!
Verde sus și verde jos } bis.
Doamne, cât e de frumos! }

(Cortina)

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

20. DANSUL PRIMĂVERII

(Dans de grații)



Jocul. Elevele care iau parte la acest joc se așează în două coloane. Ele intră în scenă sărind când pe un picior când pe altul și aruncând flori de primăvară. Coloanele pornesc una spre dreapta și alta spre stânga, formând fiecare câte-un cerc. Apoi cercul din dreapta se desface și inconjoară cercul din stânga. După ce se învârtesc așa de vreo două ori, în momentul când capetele cercurilor se învârtesc, fac încrucișarea, adică : cele din dreapta trec in locul celor din stânga și celelalte invers. După aceasta se mai face un rond și când ajung în față se opresc să facă reveransul cu mâinile la rochițe. Ele fac prima înclinare (reverans) iar la a doua se imperechează fiecare cu vecina din față. Perechile 1, 3, 5 o iau spre dreapta, iar 2, 4, 6 o iau spre stânga. Acum fiecare pereche cu mâinile în șold, înaintează cu pași de polcă și se întorc cu 4 pași încrucișați la spate. Se repetă această figură și la sfârșit face fiecare reveransul (plecăciunea) perechii ei, și-a doua oară vecinii.

Apoi câte 2 perechi se apucă cruciș de mâini și formează o morișcă. Astfel așezate, ele fac 2 pași de polcă înainte, apoi își schimbă mâinile (prin răsucire) și fac alți doi pași de polcă înapoi. Aceasta se mai repetă odată, apoi fetele se unesc cruciș cu fetele de vis-à-vis formând alte moriști, și făcând aceiași pași inainte și inapoi. In acest timp băieții rămași pe margini, fac pași legănați spre dreapta și spre stânga cu mâinile la piept. Aceste moriști se mai repetă odată, pe urmă perechile din dreapta o iau cu pași legănați spre stânga și cele din stânga spre dreapta, apoi tot cu acești pași se intorc. Ajunse la loc își dau fiecare mâna dreaptă

şi se învârtesc cu pas de trei înainte şi înapoi şi la ultimul tact· ata se învârteşte pe sub mâna băiatului. Se mai repetă încăodată. ffigura. După această figură perechile se apucă de mâini cu fetele de alături, pe când băieţii se întorc cu acelaşi pas cu mâinile la piept. Aceasta se repetă de 2 ori şi fetele se învârtesc la sfârşit cu pas de polcă înainte şi înapoi pe când băieţii fac paşi încrucişaţi la spate. Fetele pornesc înainte, dar se întorc cu băieţii în loc, învârtindu-se pe sub mână. După aceasta fac primul reverans iar la al doilea, fata trece lângă băiatul ei şi formează uu arc Băieţii pun mâinele în şold, înaintează spre centru cu 4 paşi de polcă şi se învârtesc cu 8 paşi încrucişaţi la spate, retrăgându-se. Băieţii iar înaintează, în timp ce fetele îi aşteaptă făcând paşi încrucişaţi la spate. După această figură, se deschid cercurile dela capete şi pornesc toţi cu mâinele la piept formând 2 cercuri separate. Ei merg cu paşi uşori ca la intrare. Când capetele cercurilor se întâlnesc, se face încrucişarea (aşa cum am spus la început) şi se retrag în culise. Rochiţele fetelor pot să fie din hârtie verde, garnisite cu flori.

21. BOII

Ară Sandu la ogoare, de aproape-o săptămână...
Apa morţilor aleargă pe-ale dealurilor coame...
Plugul lui acum pe brazdă e culcat aşa 'ntr'o rână,
Căci pe el veni să-l cheme lângă car o sfântă foame...

Soarele e la amiază şi văzduhul e fierbinte...
Fierul plugului, în soare, fulgeră de bolovani...
Cu vreo câteva cotoare de coceni pe dinainte,
Lângă plug, cu ochii 'n zare, rumegă cei doi plăvani;

Şi, pe când, flămânzi aproape, îşi păzesc pe brazdă
[plugul,
In privirea lor mâhnită şi umilă se adună
Toate miile de doruri cari 'i ard purtându şi jugul,
Dar pe care niciodată nu au cum să ni le spună...

(„Stropi de rouă“)

V. Militaru

22. PAŞTE MURGUL

Poezie de *V. Militaru*

Muzica de * * *

Largo

Paş-te 'n tih-nă pe ră — zor, paş-te — murg voi-nic şi ro — tat, paş-te'n tih — nă pe - ră — zor, paş-te fi - re, paş-te fi - re de mo-hor şi bea a - pă din iz — vor, din va — dul - să — pat

Foa - ie ver-de foi de crin, foa-ia mân-dră m'a la —— sat, foa- ie ver — de foi de crin pi-că frun-za pi -că frun-za no-rii vin. pi-că frun-za de pe lin. al mur - gu - le in sat

23. STRĂJERII

Moşia noastră-i largă,
Ogorul ne e plin
De aur, de mirezme,
De zâmbet şi de vin.
Nimic nu ne mai trebui
Decât vestiţi străjeri
Să ţină'nmormântată
Povestea cea de ieri.

Să ne păzim hotarul!
Aşa ne spun bătrânii.
Căci peste el tot cată
Cu gând duşman păgânii.
De ne desparte-o apă
De ei, în fund de apă
Al prăbuşirii haos,
Nepăsători ni-l sapă.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

De ne desparte şiruri
De brazi, ori de stejar,
Privirea lor ne cată
Cu acelaşi gând barbar.
Suntem cuceritorii,
Un neam de vitejie,
Cum n'a mai fost de veacuri,
Intreagă lume ştie!

Deaceea la hotare,
Oricând vom fi de pază,
In gând să ne lucească
A vitejiei rază.
Hotarele neatinse
Deapururea să fie.
Ca mâine-a noastră ţară
S'ajungă 'mpărăţie!

Iar zeul biruinţei,
Slăvit din an în an,
Să fie-al nostru Rege...
Viteazul Căpitan!

Lt. G. Nutzescu

24. ŢIE, SIRE!

Eşti rege azi, în România-Mare,
Destinul niciodată nu greşeşte;
In suferinţa Ta, ai devenit mai tare,
Poporul azi Te preamăreşte!

Ai fost departe, Tu, de noi, O! Sire,
Dar totdeauna Te aveam în minte;
In suflete-Ţi purtam mereu iubire,
Şi 'n inimi dragoste fierbinte.

Am aşteptat cuminţi să sune ceasul,
Ca Tu, Copilul Ţării, să revii,
Să te avem aicea la tot pasul,
Să ne aduci noian de bucurii.

Azi eşti al nostru, Te avem la noi,
Pe tine, omul hărăzit de soartă,
Să scoţi această ţară din nevoi,
Şi s'o conduci spre-a înfrăţirii poartă

Eşti rege azi, în România-Mare,
Destinul totdeauna se 'mplineşte:
Cu Tine ţar' a devenit mai tare,
Poporul azi Te preaslăveşte!...

Vespasian Vasilescu
căp. retr.

25. CRĂIASA [1])

De voi, copii ai brazdei, sunt pururea legată.
In crâncene vârtejuri și 'n vifor de războaie,
In umede tranșee eu lupt în rând cu voi,
Eu vă aprind în suflet nădejdea când se stinge,
Eu pun în brațul firav puterea de a învinge,
Eu fac mai dulce chinul soldaților răniți,
Pe cei care 'nchid ochii, s'adoarmă fericiți...
Priviți, mă recunoașteți, voi m'ați văzut într'una
Și când trecurăm munții și când ne-a 'ntors furtuna.
La Porumbac, la Mureș, și la Sibiu pe plaiu,
Și la Selimbergul, unde a biruit Mihai.
La Siret, unde izbândea și-aprindea lumina,
La, Olt, cu Praporgescu, la Jiu cu Dragalina,
La Balș, la Dragoslave, la Chei și Bălării.
Cu voi am fost părtașe la orice vitejii.
Luptând fără popasuri cu voi, neîntrecuții,
Din Severin până în vârf la Tabla-Buții,
Prin ploaie de șrapnele, prin șuer de obuz,
Și-am stat în zid de stâncă aicea la *Oituz!*

Mircea Rădulescu

26. PĂMÂNTUL NOSTRU

Pământul nostru e-un balsam
Atâtor răni din veacuri grele,
E caldul sânge-al unui neam
Menit să 'n frunte vânturi rele.

Pământul nostru e-o comoară
E osul ne 'nvinșilor frați,
E umbra celor ce coboară
Și azi pe falnicii Carpații.

Pământul nostru-i legământ
Al celor mai sublimi eroi,
Este altarul cel mai sfânt
Și are 'n el ceva din noi.

Pământul nostru-i o minune
Cu soare mândru, codrii deși
Unde cântarea 'n veci n'apune
Și unde cresc stejari aleși.

---

1) Dacă se poate, eleva care recită să fie îmbrăcată într'un costum de hârtie, ca o regină.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Pământul nostru e-o grădină
Cu flori frumoase ca de Mai
Unde mereu ziua-i senină
Şi doina sună lin pe plaiu.

Pământul nostru e-o mândrie
Cu urmele-i nepieritoare
Şi are 'n el ca bogăţie
Cel mai viteaz dintre popoare.

Pământul nostru-i cuib de şoimi
Cu sborul cel mai uşurel
Cu-aripi ce fâlfâe in nori
Şi ochii ţintă spre drapel

O, Doamne, ultimul meu dor,
Mergând spre pragul inserării,
Puteri să-mi dai să pot să mor
Sărutând pământul ţării!...

Gh. Munteanu-Mediaş

27. LIMBA NOASTRĂ

Limba noastră-i o comoară
In adâncuri cufundată,
Un şirag de piatră rară
Pe moşie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Intr'un neam, ce fără veste
S'a trezit din somn de moarte,
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cântec,
Doina dorurilor noastre,
Roiu de fulgere ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pâinii,
Când de vânt se mişcă vara;
In rostirea ei bătrânii
Cu sudori sfinţit-au ţara.

Limba noastră-s vechi izvoade,
Povestiri din alte vremuri
Şi citindu-le 'nşirate
Te'nfiori şi te cutremuri.

Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă 'n ceruri,
Să ne spue 'n hram ş'acasă
Veşnicele adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plâng şi care-o cântă
Pe la vatra lor ţăranii.

Inviaţi-vă dar graiul,
Ruginit de multă vreme
Ştergeţi slinul, mucegaiul
Al uitării 'n care geme.

Strângeţi piatra lucitoare,
Ce din soare se aprinde,
Şi-ţi avea in revărsare
Un potop nou de cuvinte.

Nu veţi plânge-atunci amarnic,
Că vi-i limba prea săracă,
Şi-ţi vedea cât e de darnic
Graiul ţării noastre, dragă.

Al. Matcevici

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

28 ODA ARMATEI ROMANE

— La aniversarea luării Plevne —

O! armată românească, mândră, falnică, frumoasă;
Tot Românul, cu iubire, în spre tine azi priveşte;
Tu ai pus a noastră ţară sus pe culmea luminoasă,
Şi prin rovini, şes ori dealuri, ai călcat tot voiniceşte,
Tot mânată de iubire, de avânturi...
Suferinţa
Ai învins.
Ca şoimul ager, ai tot apărat moşia
D'orice liftă...
Tu păşit-ai din izbândă 'n biruinţă;
Iar parola-ţi, de fu pace ori războiu, fu: România.
Cine 'n vremi de grea urgie ca ostaşul 'naintează,
Fără teamă 'n focul luptei, 'n ploi de gloanţe, de obuze?
Dela datorie numai moartea dacă-l depărtează.
Ş' atunci, ultima-i şoptire: „Ţara mea" îi stă pe buze...

Cum să nu fii tu slăvită, când de veacuri, neatinsă,
Ai păstrat a noastre datini şi hotare şi credinţă?
Dela Mircea, până astăzi, ai ţinut mereu aprinsă
Facla gloriei străbune...
Doamne!... câtă iscusinţă
Mai avu pandurii, Tudor...
Dar plăeşii din Cetate?
Pildă au fost lui Sobieschi.
Dar ceauşii, dar lăncerii,
Sub Buzeşti, sub Banul Manta, cum ştiură a se bate!...
Dar Curcanii dela Plevna,
Căpitanul, ofiţerii,
Ce dovezi au dat atuncea de iubire către ţară!...
Până-a nu se da atacul, Marele Voivod, ce zise:
„Ştiu că vitejia voastră niciodată n'o să piară;
Căci trecutul şi mărirea 'n leaturi d'aur vi sunt scrise.
Au Călugărenii, Baia, Valea Albă şi Rovine,
Rahova şi Obertinul vi s'au şters din amintire?
Dar Mihai, Ştefan-cel-Mare, pentru voi, chiar pentru Mine
Nu sunt pilde uriaşe ce privim plini de uimire?..."

Fu destul aceste vorbe de fierbinte 'mbărbătare
Ca să urci sus pe redută şi să 'mplânţi drapelul ţării;
Ca strămoşi tăi răspuns-ai la a trâmbiţei chemare;
Iar, cu vârful lăncei, drum deschis-ai Neatârnării.

Multe generaţii cată să descrie aste zile;
Mulţi poeţi, care să cânte epopei aşa măreţe,
Pentru astfel de izbânde vor mari şi alese zile;
Cărturari care să aibă minţi înalte şi isteţe!...

Cântă imn de veselie, tu şi scumpul nostru Rege,
Treceţi mândri...
Implinite's toate visurile noastre.
Laurii?
Trăita-a, Carol, singur El a şi-i culege
'N câmpul larg al biruinţei...
Cornul? Sună ale noastre
Vitejii din valea Plevnei, iar cu ele se făleşte,
Azi Părintele armatei...
Iată-L, plin de bucurie,
Cum ascultă tunul care tuturora iar vesteşte
Că sdrobit-a fost cu spada lanţul greu de grea urgie!...

Stai, o ţara mea iubită, sus pe culmea luminoasă,
Strălucirea-ţi să se vadă peste mări şi ţări departe...

O! armată românească, mândră, falnică frumoasă,
Care pururea de lauri ai avut în lume parte;
Meriţi ca să fii slăvită, căci eşti viaţa României.
Sus stindardul tău înalţă sună, sună, azi fanfara:
Să lucească 'n larga lume, stema 'naltă-a vitejiei,
De izbânde 'ncununată tu să fii mereu şi ţara!...

Smara

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

29. VESTITORUL PRIMĂVERII

Versuri în româneşte de *Ana Niculescu Codreanu*

Moderato

1. Cu-cu Cu-cu cân-tă'n ste-jar To-tul îm-bie La ve-se-li-e Pri-mă-va-ra ne vi-ne iar.

II.

Cucu! cucu! ne'ncetat,
Câmpul răsună
De vestea bună,
Primăvara a re'nviat.

III

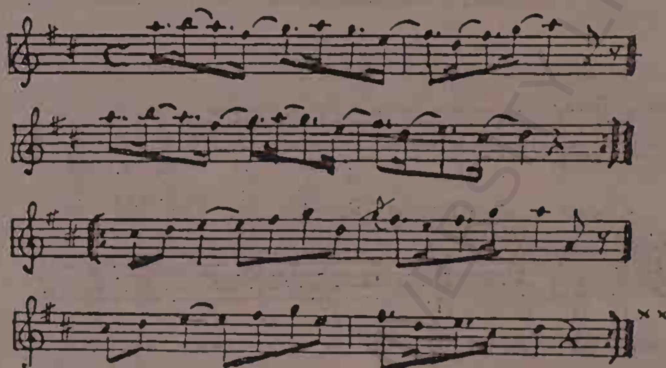
Cucu! cucu! drag prooroc,
Tot ce vesteşte
Se împlineşte;
Cântă, cântă doar de noroc!



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30. BANUL MĂRĂCINE *)

— DANS NAŢIONAL —



(Cortina)

(Urmând o piesă)

Se poate reprezenta una din următoarele piese potrivite cu sărbătorirea zilei de 10 Mai şi anume:

1) „*10 Mai*" de Dimitrie Onciul.

2) „*Curcanii*" de Th. D. Speranţia.

3) „*Peneş Curcanul*", adaptare după V. Alecsandri din volumul „*Calea spre Lumină*". Editura „Cugetarea" Bucureşti.

---

*) „*Banul Mărăcine*" fiind un dans naţional prea cunoscut — găsesc că n'ar mai fi nevoie să dau şi explicaţia jocului.

**) Am redat numai atât din melodia dansului fiindcă aceasta repetându-se este suficientă pentru a putea executa toate figurile dansului.

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

31. REGELUI NOSTRU

Dela Nistru, pân' la Mare.
Sună cornul de chemare,
Stol de vulturi trece sus
Şi se'ndreaptă spre Apus.

Iar pe calea arătată
Merge oaste înarmată.
Merge oaste românească,
Ţara să şi-o desrobească,

Să-i aprindă soarele,
Să-i mute hotarele,
Să stea straja neclintită
Lângă Tisa înroşită.

Şi cum oastea merge'n cale
Munţii 'ncep să se prăvale,
Apele sbucnesc în cânturi,
Fug duşmanii 'n patru vânturi,

Şi se sbat şi se târăsc,
Drumul nu-l mai nimeresc.
Fug Germanii, sprintenii,
Pierd Maghiarii pintenii,

Bulgarii-şi rup şalele
Şi Turcii cealmalele,
Şi de dreaptă răzbunare
Caută 'n mormânt scăpare.

De prin văi de sânge ude
Dulce cântec se aude,
De-mi răsună 'n piscuri tari
Şi prin codrii de stejari,

Peste Mureş, peste Prut,
Pentr'un Domn neîntrecut.
— „Măre, Doamne, să trăeşti,
Şi frumos să înfloreşti,

Ca şi merii 'n primăvară,
Că ne-ai făcut ţara, ţară!
Să trăeşti, Doamne, cu bine,
Zile multe şi senine.

Veacurile-ţi poarte hramul.
Că ne-ai unit iarăşi Neamul.
Ca să stea pe lume tare.
Cât va fi pe ceruri soare!...

I. U. Soricu

32. POPOR ROMÂN

Popor Român, duşmanii tăi
Au vrut, cu ploi de foc şi fier,
Să te îngroape pentru veci,
Să nu mai ai pământ şi cer.

Dar în zadar au aruncat
Potop de grindini de obuz,
Căci tu nu te-ai clintit un pas
Din pragul ţării, la Oituz.

Şi'n zorii roşii de Cuptor,
Plugarii tăi, cu-albastre căşti,
Făcură iepuri de hotar
Pe toţi vrăjmaşii din Mărăşti.

Apoi când spre Siret curgeau
Batalioanele nemţeşti,
Tu le-ai cosit şi'ngenunchiat,
Pe valea dela Mărăşeşti.

Popor Român, duşmanii tăi
Te cunoscură cine eşti,
De când ai frânt urgia, la
Oituz, Mărăşti şi Mărăşeşti

***

33. PĂMÂNT SFINŢIT

Pământ sfinţit al mândrei noastre ţări,
Pământ sortit al divinelor chemări,
Străbun pământ sublim,
Tu, leagăn, adăpost şi ţintirim,
Pământ din raiu
Ce pui comori în suflet şi în graiu,
Ce dai puteri vitejilor tăi fii
Şi brazdei rod, — o, preamărit să fii!

Dela acei ce 'n tine odihnesc,
Tu ne-ai păstrat cuvântul strămoşesc,
Cuvânt inaripat
De dorul celor care ne-au lăsat.
Vrăjit cuvânt
Din glas de mamă, adieri de vânt,
Din graiu de basme, doine frunze, flori,
Iar în furtuni din trăznetul din nori!
In sânul tău aşteaptă 'ngânduraţi
Strămoşi, bunici, părinţi, surori şi fraţi,
Din secoli de dureri,
Aşteaptă slujba sfintei învieri;
Şi iată-acum
Prin sabie, prin foc, prin nori, prin fum;
Cum răsplăteşti durerea cu belşug!
Ce rod bogat dă brazda de sub plug!

— Ci ară, plugule răzbunător,
Răstoarnă brazde largi în viitor;
Din brazda ta răsar
Puterile ce le-a păstrat arar
Atâtea ierni
Pământul, ce cu lauri îl aşterni —
Şi 'nlăturând osânda grelei sorţi
Strămoşii toţi vor învia din morţi!

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Păstrează dar, măreţ altar străbun,
Cenuşa celor ce-au apus şi-apun
Şi alor mei şi-a mea,
Să vie vremea rod bogat să dea!
Iar pe mormânt
Să sune 'ncet, în adieri de vânt
Cuvântul drag ce 'n ăst poem am scrts
Să crească viu al patriei sfânt vis!

C. Z. Buzdugan

34. OŞTEANUL ŞI DRAPELUL

De mult, de tine, taica
Imi spunea mereu poveşti,
Ca de steaua cea mai mândră
A oştirii româneşti.

Şi pe când mi-aduc aminte
Pomenind numele tău,
Se'nchina precum se'nchină
Un creştin lui Dumnezeu.

Imi spunea că în altarul
Patriei nu-i alt odor
Mai de preţ decât drapelul
Unui neam biruitor.

— „Pânza ta“, zicea bătrânul,
Cu grai blând şi mângâios;
„E cinstită ca şi giulgiul
„Sfânt al Domnului Hristos“.

Şi-apoi, cică 'n ţesătura-ţi
De mătase, s'a 'ntrupat:
Cerul zilelor de vară
Limpede şi nepătat;

Spicu 'mbelşugat al holdei
Ce se leagănă de vânt;
Sângele ce-a curs spre slava
Strămoşescului pământ.

Avusese el norocul
Să te poarte fluturând
In războiu, când prin văzduhuri,
Treceau plumbii şuerând.

Şi-acum, poate nu m'oiu crede:
Stând de strajă lângă tine,
Mă gândesc la bietul taica
Şi s'aprinde dor în mine:

Să te port şi eu odată
In vârtejul bătăliei,
Că eşti nou şi ţi-ar sta bine
„Crucea Stelei României“.

Gh. Coşbuc

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

35. ROMANIE, ROMANIE!

Românie, Românie!
E mărit' a ta câmpie,
Eşti frumoasă ca o floare,
Liberă, biruitoare.

Ardealul şi Bucovina
Desrobite şi-au dat mâna;
Basarabia, Banatul,
Nu le 'nchid drumul Carpatul.

Că din Bihor pân' la Mare,
Din Hotin în Satul Mare,
Din Sighet în Chişinău
Şi din Dunăre 'n Zalău,

Suntem viţă românească,
Şi să dăm mâna frăţească,
Dumnezeu să ne păzească
Ţara noastră românească.

Acum că vezi tu, Traiane,
Şesurile Haţegane,
Lanurile Bănăţene
Şi părţile Dunărene!

***



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

36. NOI SUNTEM DOROBANŢII...

— MARŞ —

1. Noi sun tem Do ro ban ţii Voi-nici, Ce-am ple-cat de-prin văi şi col-nici Am ple cat ca săn vă-ţăm Ţa-ra cum s'o a-pă-răm De duş-mani s'o cu ră-ţăm — — Armă'n mâ-nă ni s'a dat şi cre din ţă am ju-rat Ţa-ra'n veci să ne pă zim!

2. Când de-acasă am plecat, mândra mea
Mi-a şoptit să gândesc şi la ea.
Iar eu ieşind din prag,
I-am şoptit râzând cu drag;
Fii pe pace m'oi gândi!
Nu mai plânge c'am să viu
Cu flori mândre la chipiu
Şi atunci ne vom iubi.

(Cortina)

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

IV. SERBAREA EROILOR *)

După oficierea serviciului religios, are loc următoarea cuvântare:

Frați români,

Astăzi în sfânta zi a înălțării Domnului Iisus Hristos la cer, noi, împreună cu toată suflarea românească, sărbătorim în dangăt de clopot și fum de smirnă și tămâie, pomenind și preaslăvind pe Eroii Neamului nostru, care s'a jertfit vărsându-și sângele și dându-și viața pe câmpul de bătaie, pe altarul Patriei, pentru a apăra cu dârzenie și străşnicie pământul moştenit dela strămoşi, tronul și libertatea sfântă a neamului.

Astăzi îi sărbătorim, închinându-ne frunțile și inimil în fața acelor Eroi, — deieri și dealungul veacurilor isto-e rice, — care și-au pus pieptul cu vitejie și protivnicie la hotare, pentru a nu lăsa pe vrăjmaşi să pătrundă în

---

*) *Serbarea Eroilor* se poate desfăşura în două locuri: 1) *la cimitir* în orele a. m. după oficierea serviciului religios și 2) *la școală* în orele de după amiază.

In cazul când serbarea se desfăşoară la cimitir, programnl serbării va începe cu o cuvântare ca aceea de mai sus și *va cuprinde numai recitări și coruri strict patriotice potrivite cu însemnătatea zilei (de pildă se vor executa numai acele puncte de program care n'au stea).*

Iar dacă, serbarea se va ține la școală, atunci programul va avea altă structură: *Serbarea se va începe cu „Imnul Regal“*, deoarece este o sărbătoare națională, după care va urma cuvântarea; și apoi pe lângă corurile și recitările patriotice potrivite, programului, mai poate cuprinde și Teatru: (de pildă piesele „Pentru Patrie și Neam“ de Ilie I. Mirea, ce va apare în Edit. „Cugetarea“, „Nici pe aicea nu se trece“ de Prodan și Mircea Rădulescu; „Cu aşa Eroi“ de Constantinescu-Doru; „Un mic viteaz“ de Serafim Ionescu etc.). De asemenea mai poate cuprinde și recitări glumețe, care să nu schimbe fondul moral al serbării, dar care să poată descreți întrucâtva frunțile încruntate de evocarea grozăviilor războiului și a sinistrului morții.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

țară. Ne aducem aminte pentru a cinsti memoria bravilor Eroi din cele mai vechi timpuri și până azi, care, la strigătul Patriei, când se simte în pericol, au răspuns la chemare mergând să-și facă datoria, cu devotament și cu vrednicie.

La glasul Patriei, și-au lăsat plugul în brazdă, pruncii în leagăn, mame și soții îndurerate, frați, copii și surori mai mici plângând, și-au lăsat tot ce-au avut mai scump și mai drag și au plecat cu toții, ca unul, cărunți și tineri și s'au aruncat în vijelia năprasnică a morții pentru a salva frații de sânge, pentru a nu lăsa glia străbună să fie cotropită și sfârticată de dușmani.

Toți au pornit la luptă, mândri ca florile și voinici ca brazii, dar puțini au fost aceia care au scăpat din potopul de obuze, din ploaia de gloanțe și șrapnele. Puțini au rămas nesfâșiați din groaznicul măcel, din ucigătoarea mizerie a tranșeelor umede, din neagra suferință de foame, de trudă și neodihnă, de ger, de boală și de tot convoiul chinurilor grele și amare.

Puțini au rămas neseceraţi de coasa morții nemiloase, care a răpus și din satul nostru peste . . . . *) de viteji, care cu sângele și viața lor, au plătit prețul întregirii României-Mari.

Inimile noastre ale tuturor se simt sdrobite sub povara acestor grele și scumpe pierderi, care cu nimic în lume nu mai pot fi nici înlocuite și nici reparate. Multe mame cernite și îndurerate nu-și vor mai vedea dragii lor feciori. Multe soții nemângâiate au rămas fără sprijin, și mulți copilași, prea mulți copilași, au rămas singuri, orfani prin străini, fără fericirea de a mai simți desmierdarea tăticului lor scump și mult dorit, al cărui chip nu-l vor mai vedea pe veci.

Voi, soții și copii, mame, frați și surori, ai Eroilor noștri, voi pe care cruda și nemiloasa soartă v'a lovit așa de dureros cu aceste pierderi de neînlocuit, nu plângeți, nu vărsați lacrămi de tristeţe și de durere, ci vărsați lacrămi de bucurie și de mândrie, căci numai astfel puteți arăta că sunteți demni și vrednici a vă numi urmași ai unor Eroi cu fapte așa de nobile și mărețe, ca acei al căror nume îl purtați. Nu-i tânguiți

---

*) Se adaogă numărul Eroilor morți d in orașul său satul unde se ține cuvântarea.

şi nu-i plângeţi pentrucă „Noi n'avem morţi de plâns“*) şi fiindcă nu-s morţi acei ce-au căzut pe câmpul de onoare. Ei trăiesc şi vor trăi deapururi în sufletele noastre şi în hrisoavele istoriei.

Nu-s morţi Eroii, căci slăvitele şi glorioasele lor fapte, din gură în gură, vor fi purtate, ani şi ani dearândul, cât va fi neamul nostru şi pământul. In trecutul glorios al neamului, la Rovine, Războieni, Călugăreni, la Plevna, la Jiu, la Argeş, Mărăşti, Oituz şi Mărăşeşti, s'a scris cu litere de aur şi de sânge povestea vitejiilor şi vredniciilor româneşti — ce vor rămâne neşterse şi neuitate în veci vecilor.

Nu-s morţi şi nu trebuesc plânşi acei care din pepturile lor au făcut scut de oţel şi zăgaz puternic impotriva puhoaelor năvălitoare ale duşmanilor.

Nu trebuesc plânşi acei care cu bărbăţie au înfruntat furia şi lăcomia de cucerire, luptând pentru apărarea drepturilor şi libertăţii Neamului şi Patriei. Ei trebuesc admiraţi, cinstiţi şi slăviţi, căci fără teamă au luptat până la ultima picătură de sânge strigând: „Pe aici nu se trece!“

Fericiţi cei care s'au jertfit pentru izbânda şi idealul ţării şi neamului lor, căci lor li se va păstra întreaga cinste şi recunoştinţă din partea urmaşilor.

. . . .

Doliul pierderii celor mai buni din fii neamului cerneşte şi azi multe suflete — însă mângâ'erea ce trebue să ne aline durerea e gândul că această Românie Mare, frumoasă şi bogată este răscumpărată prin jertfele preţioase ale acestor măriţi Eroi.

Căci, ce poate fi mai nobil şi mai frumos decât să mori ca un erou pe câmpul de onoare — o moarte eroică şi îngerească pentru credinţă, pentru dreptate şi libertate între popoare?!...

Mângâiaţi-vă, căci scumpii noştri Eroi, în clipa când săgeata morţii le sfârtica trupurile lor trudite, ei gândeau la voi, la voi cei scumpi: la soţii, copii şi mame, — surori şi fraţi — la voi cei mai apropiaţi, cugetau cu ultimele puteri, şi ultima bătaie de inimă pentru voi a fost — şi apoi totul s'a sfârşit.

*) Versuri de Zaharia Bârsan.

Vălul împietrit al morţii a închis pentru totdeauna ochii senini îndreptaţi spre cerul albastru, către cel Atot puternic, către care parcă urmărea sborul liniştit al sufletului împăcat că şi-a făcut pe deplin suprema datorie...

Şi sufletele lor acum străjuesc în ceruri în rândul drepţilor, în rândul sfinţilor viteji. Şi de acolo de sus din împărăţia păcii veşnice, veghiază spre noi — aşteptând ca vrednicele lor pilde să fie urmate de noi cu devotament, cu străşnicie şi demnitate — ostăşească şi românească.

Să aducem, dar, tot prinosul de veşnică cinstire şi recunoştinţă tuturor miilor de Eroi, care şi-au vărsat sângele şi şi-au presărat oasele pe pământul acestei ţări întru împlinirea visurilor şi năzuinţelor de veacuri ale ei: întregirea hotarelor şi unirea fraţilor de pretutindeni într'o Românie Mare frumoasă, respectată, bogată şi înfloritoare.

Şi această recunoştinţă s'o înălţăm din sufletele noastre prin cuvinte de slavă şi cinstire a memoriei sfinţilor noştri Eroi, dar mai ales s'o închegăm în fapte demne şi vrednice de preţul jertfei lor, păstrând cu sfinţenie şi cu orice sacrificiu, moşia străbună, România Mare, neştirbită şi înfloritoare aşa cum ei ne-au dat-o şi lăsat-o în grijă — în schimbul atâtor mari şi neîntrecute jertfe.

Veşnică să le fie pomenirea! *)

ILIE I. MIREA

*) Cuvântare ţinută de „Ziua Eroilor" 1934, la cimitirul din com. Brăiliţa.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2. INCHINARE

Celor căzuţi pentru Patrie

Şi astăzi, cu simţirea pe veci însângerată,
Spre voi, spre cei mai falnici, mai bravi şi mai iubiţi,
Ne înălţăm mândria şi lacrima curată,
Voi ce-aţi căzut şi totuşi ştiu bine că trăiţi.

In clip' aceasta mare, de-avânt şi de durere,
Cum ne-am putea deprinde cu gândul c'aţi pierit?
Cum să'nţelegem moartea, când gloria vă cere?
O! visul vrut a jertfă şi jertfa s'a împlinit.

Să vă slăvim, de-acuma, nebuni de bucurie?
Să plângem pe morminte, sdrobiţi, cu pieptul frânt?
Dar cum să poată stropul de lacrimă să fie
Prinosul, ce plăteşte un gest atât de sfânt?

Ieri, înfăţiţi cu brazda câmpiilor mănoase,
Treceaţi, superbi şi harnici, sub soarele arzător;
In ochi aveaţi aprinderi de seceri şi de coase.
Şi 'n suflet bunătatea blajinului ogor.

Ieri, urmărind în zare a voastre chipuri bune,
Plecate peste plugul urnit de patru boi,
Simţeam cum toată seva pădurilor străbune
Cântă în viaţa caldă ce palpita în voi...

Şi trupurile voastre să doarmă 'nsângerate?
Şi braţele 'ncordate de forţă să stea reci?
Să staţi cu răni cumplite în piepturile late,
Pe umedele brazde încremeniţi de veci?

Nu! N'aţi murit. Ştiu bine! Nu e nicio putere
Să 'nfrângă uriaşa pornire de eroi;
Când sunteţi fii unui popor ce 'n veci nu piere,
Cum ar putea să moară vreunul dintre voi?

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Purtaţi de uraganul suprem al vitejiei
Din mândrul vostru sânge un strop n'aţi risipit:
El s'a 'nfrăţit cu brazda, cu holdele câmpiei,
Cu tot pământul nostru din jertfă plămădit.

Şi mâine, când plugarii, sub zările blajine,
Vor trece iar în largul pământului tăcut,
Mai 'nalţi vor fi stejarii şi spicele mai pline
Şi mai fecundă brazda pe care v'aţi născut!

Mircea Rădulescu

(„Eroice")

3. NOAPTEA MOBILIZĂRII

Din Prut şi pân' la Cerna şi până la Mare
In noaptea aceea un vifor trecea,
Din clopotele trase 'n grea sbuciumare...
Suna pretutindeni adâncă chemare
Şi ţara trezită, cucernic tăcea...

Şi n'a fost colibă, palat sau ruină
La care chemarea să nu-şi facă drum
Purtând fără preget şi fără hodină
Cuvânt dela Rege şi dela Regină:
„Popoarele noastre, sculaţi-v'acum!"

Ca 'n noaptea 'nvierii, cu toţi se sculară,
Iar svonuri de clopot purtate de vânt
Trecură hotarul şi se 'mprăştiară...
Atunci Bucovina, Banat se 'nălţară...

Robiţii din lanţuri treziţi se mişcară,
Glas dete Ardealul şi Nistrul cuvânt:
„Sau toţi, pretutindeni, o singură ţară,
„Sau toţi — un mormânt!"

M. Voiculescu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

4. FIORII LUPTEI

In depărtare
E vuet mare,
Sgomot de arme,
Ce-ar vrea să sfarme,
Să nimicească
Tot ce 'n cale-o să 'ntâlnească.
Dar, mai departe,
Greu se desparte
Obuzul de tun;
El vine ca vântul,
Huind pământul,
Ca un nebun,
Sdrobind tot ce-i bun;
Vrând tot să sfarme,
Cetăţi să darme,
Pe câmpul de onoare
Pe toţi să-i omoare,
Vrând să sdrobească
Tot ce-i clădit...
Bubue tunul...
Nu mişcă unul...
Vis mi-se pare,
Dar dau crezare.
E vijelie!
Ce grozăvie!
Chinuri amare
Vânt, ploaie mare,
Trăsnet, furtună,
Fulgeră, tună;
Pe tot pământul
Vâjâe vântul...
Dar vântul creşte...
Mereu trăsneşte!
Tunul nu tace,
Praf totul face!
Şi tună, şi plouă!
E o luptă nouă...
Trosneşte
Pârâeşte
Pocneşte cu putere
Focul de mitraliere!...
De sânge şi apă
Sunt uzi cei ce sapă,
Acum jos lopata!
Tranşeea e gata!
. . . .
Un vânt iarăş vine,
Dar vai ce suspine!
Căci suflete mor,
Şi din roua lor,
Sânge
Se scurge
Şi curge şiroaie
Căci vântu-i cu ploaie:
Şi ploaia e grea,
Având gloanţe 'n ea;
Şi ploaia-i de gloanţe,
Şi zeci de ghiulele
Mai totdeauna;
Şi gloanţele-s grele
Şi şueră 'ntr'una.
La stânga mea!...
. . . .
In zări se văd pete,
Sclipind baionete!...
. . . .
La dreapta pe plai
Tropot de cai!
Dela pas, in trap mărit,
Să atace au pornit.
Calul sare,
Tropot mare,
Tropot săltat, galop, marş-marş
Zid se formează.
Spre noi şarjează;
Caii nechează
De-atâta zăngănit!
Iată-au sosit

Zidul străbate
Capete sparte.
Corpuri strivite
De zeci de copite;
Sângele curge,
Lancea străpunge,
Sabia taie
Calul se 'ndoaie,
Muindu-şi avântul
Cu care pornise;
Căci glonţu-l răsbise.
Acum se sfârşeşte!
S'opreşte,
I-e frică!
De răni se ridică
In două picioare
Şi... moare

. . . .
Geme văzduhul
Şi cei ce-şi dau duhul
In şanţul cu ploae
De chinuri se'ndoae
Răniţii'n redută;
Acum a lor viaţă
Pe veci li se stânge,
In locul de sânge
Ce'nghiaţă şi curge
Din rana făcută
In piepturi de-oţel,
Ce-acum două clipe
Luptau sub drapel.
Şi rănile-s multe pe trupul lor!
Şi'n lacul de sânge, cerând ajutor,
De răni se 'ncovoaie răniţii şi... mor!

Căpitan G. Budu

5. LA MĂRĂŞEŞTI

Sunase goarna 'n ţară! — Cu piepturi oţelite,
Ieşiau la drum sătenii cu frunţile pârlite
De arzătorul soare, lăsându-şi coasa 'n cale:
Părinte sau nevastă cu vreun micuţ în poale, —
Ca să se prindă 'n hora tinerelor vlăstare!...
Căci Vodă îi chemase de strajă la hotare!

Plecau voinicii 'n cete, iar babe şi moşnegi,
Ce-şi rezemau puterea între'ale lor toiegi,
Ii conduceau cu ochii pân' se pierdeau în zare, —
Alături de neveste şi mândrele fecioare,
Ce le asvârleau în cale mănunchile de flori,
Mărind entuziasmul voinicilor feciori...

Şi, cum mergeau oştenii, deodată iese 'n cale
O sprintenă bătrână, adusă cam de şale...
Şi oprindu-se 'n potecă, în alba ei maramă,
Strigă la cinci din ceată: —„*La câte cinci vi-s mamă!*
Şi, dac'o fi să pierdeţi moşia strămoşească.
Să nu-mi călcaţi ograda şi casa părintească!"...

Nu terminase bine frumoasa ei povață,
Când „moșul“ său deodată îi iese-acum în față,
Cu pana la căciulă de mândru veteran,
Și 'n mână flinta, care luptase la Smârdan
Și-i spuse: *„Plec, bătrână, și eu; un dor nebun*
Mă chiamă iar la luptă și bubuit de tun!...“

Apoi la decorații, ce-s prinse pe suman
Privi — și către ceată: *„Eu sunt Sergentul Stan!...*
De-acuma înainte nici unchiu, nici tată nu-s,
Sunt „Stan sergentul“ numai... Atâta am de spus!...
Și 'n capul cetei pleacă, strigând cât ține gura:
„Trăiască-al nostru Rege!... Trăiască Țara!... Ura!...“

* * *

Trecuse-un an... Și-armata, pe vale, la Siret,
Iși aștepta dușmanul, la luptă să dea piept...
Când, iată, la *'ntâiu August* Germanii, prin rachete
Și gaze-asfixiante, de veste ne trimte
Că lupta va începe, pe viață și pe moarte!...
Gradații, prin tranșee, ne'mbărbătau în șoapte...

Părea un iad văzduhul, de-atâtea guri de foc,
Granate și obuze, ce toate la un loc
Veneau cum vine ploaia, mugind asurzitor!...
Și clocotea pământul!... Era îngrozitor!...
...Când colea 'n toiul luptei, un glonț ce rătăcise,
Lovi pe *„Stan Sergentul“*, ce doar atâtea zise:

— *„De n'am murit acuma, vă jur pe a mea cască,*
Că 'n veci nu o să piară nici Țara Românească!...“
...A șasea zi 'ncetează barajul cel nemțesc
Și bavarezii 'n valuri, atacul îl pornesc,
Voind să rupă șirul lui *Stan* cu pieptul rece,
Ce-i sta în frunte scrise: *„Pe-aicea nu se trece!...“*

Era un muget, Doamne, — de vaiete și jale!...
Scăldat era pământul de fum și sânge 'n cale!...
Nu se vedeau în luptă decât ințepături
De baionete, lăncii și groaznici lovituri
De paturile de-armă, ce le dădea oștenii,
Punând pe goană nemții, 'ngroziți de-așa vedenii!...

BCU Cluj / Central University Library

Când încetase lupta, târziu pe înserat,
Sergentul Stan al nostru, la cap și braț legat,
Săpa cu-o lopățică, o groapă pe-un răzor,
Ca să-și îngroape 'ntr'însa al patrulea fecior,
Care — murind — îi spuse: *„Mai am o rugăminte:*
Când vei vorbi cu Floarea, *să-i spui să se mărite!...“*

* * *

Se 'ncheie armistițiul... Toți pleacă spre cămin...
Pleacă și *Stan*, al nostru, cu fiul cel mezin,
Cu fruntea sus spre ceruri și pieptu 'mpestrițat
De cruci și decorații, ce Vodă i le-a dat
Lui Stan și lui fecior-său, pe front la Mărășești,
Când izgoniră nemții din șanțuri românești!...

Ajunși acasă, satul 'nainte le ieșise...
Din câți plecase, *Stan* doar, cu fiu-său venise
Dela războiu acasă... Și baba lui *moș Stan*,
Ținând de braț pe *Floarea*, copila lui Iordan,
Ii spuse: *„Nu mai plânge!... Iar tu de-acuma, Stane,*
Vei fi părinte Floarei și micilor orfane!...“

Gh. I. Chiriac

(Ziarul „Luceafărul“ — Brăila)

6. SĂ NE-ADUCEM AMINTE

Să ne aducem aminte de toți cei ce-au căzut
In lupta mare, sfântă, făcând din piepturi scut...
Și 'n pregătirea jertfei strigat-au: înainte!
Să ne-aducem aminte!

Să ne-aducem aminte de bunii camarazi
Ce dorm de-alung de codri, sub cetine de brazi,
Ce n'au la cap nici cruce, nici flori și nici cuvinte...
Să ne-aducem aminte!

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Să ne-aducem aminte de cei viteji şi buni
Şi 'nfiecare clipă să facem rugăciuni;
Ei fost-au pentru Ţară: Martirii jertfei sfinte;
Să ne-aducem aminte!

Să ne-aducem aminte, ca 'n zile mari de hram,
De cei ce-au dat, prin moarte, viaţă unui neam,
Viaţă ce 'nfloreşte pe albe oseminte...
Să ne-aducem aminte!

Când clopotele sună la sfinte sărbători
Să ne-aducem aminte de-ai noştri scumpi feciori
Ce-au îngrăşat câmpia cu sânge viu, fierbinte...
Să ne-aducem aminte!

Să ne-aducem aminte de morţii noştri dragi,
Ce dorm în văi profunde şi prin păduri de fagi,
Şi care împlinit-au sfinţite jurăminte;
Să ne-aducem aminte!

Să ne aducem aminte, ca 'n sfinte mânăstiri,
De mucenicii Ţării, de tainicii martiri...
In zilele de vifor, când ninge pe morminte...
Se ne-aducdm aminte!

Mircea Dem. Rădulescu



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

7. IMNUL EROILOR MORȚI IN RĂZBOIUL 1916—1918

Moderatto — Muzica de ...

Pre-să-rați pe al lor mor-min-te a-le lau-ri-lor foi-
Spre a fi mai dul-ce som-nul fe-ri-ci-ți lor e-roi ri-di-
cați pe pi — ra-mi-de ne-mu-ri-ta fai-ma lor Scri-ți
în căr-ți de aur. Cân-te cul ne-mu-ri-tor pe co-
pii la sâ-nul vos-tru a-lin-ta-ți-i cu acest cânt. Po-ve
stin-du-le cu far-mec al e-ro-i — lor a-vânt Des-ve
liți tot a-de — vă-rul Și le spu-neți tu-tu-ror Cum mu
Dela C. al FINE
ri-ră fra-ții noș-trii pen-tru neam și ța-ra lor —

III. Și pe sacrele morminte puneți lacrime și flori,
Ca să fie dulce somnul ăstor mii de luptători.

IV. Sufletele lor curate, înspre ceruri să ia sbor,
Căci muriră 'n luptă cruntă, pentru neam și țara lor!

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

8. BĂTĂLIA DELA MĂRĂŞEŞTI

E-o seară de Gustar, — şi luna toată
E 'n ogrăjoara lui moş Toader Bunu...
In preajma unui mare foc stau roată:
Moşnegi, femei, copii, — întreg Cătunu...

In roata lor, cu 'nvăpăiată faţă
Pe vindecat, avându-şi dreapta ruptă —
Un caporal cu-abia mijind mustaţă
Le spune cum a fost o mare luptă:

„Un vifor parcă ne-a svârlit 'nainte,
Cu trupul aplecat pe baionete,
Cu ochii-aprinşi, cu sufletul fierbinte
De-a luptelor nepotolită sete!...

Şi unde-a deschis duşmanul, aprig, focul,
Coloanele din frunte să reteze, —
Dar alte valuri iute luau locul,
Inaintând mereu spre metereze!...

Un nor de fum ne potopise calea
Cu nesfârşite pânze verzi, albastre,
Şi clocotea ca iadul toată valea
De trăznetele tunurilor noastre!...

Cădea un val, se năpustea un altul...
Duşmanul secera în carne vie,
Dar iată-ne ajunşi pe tot înaltul,
Mai mânioşi decât o vijelie!...

De-abia puteam să ne mai tragem duhul;
De fumul ce umpluse 'ntreaga zare,
Dar sguduind c'un „ura" lung văzduhul,
Căzurăm, ca un trăznet, peste fiare".

Vasile Militaru

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

9. MĂRĂŞTI

In memoria eroilor morţi cu ocazia bătăliei din Iulie 1917.

Tremură pământul, codrul urlă-a jale,
Brazii se îndoaie, paltinii se frâng;
Bubue văzduhul, la Soveja 'n vale
De opt zile tunul varsă foc în crâng.

Luptă oastea noastră, pe viaţă şi moarte,
Ca să spărgă frontul întărit de nemţi.
Duşmani vin în valuri, aruncând granate,
Ploaie de obuze, gaze şi săgeţi.

Ale lor ghiulele mai mult oţelesc
Inimile noastre, căci tot înainte
Cu arma, cu tunul, vitejii ţintesc,
Sfărâmând duşmanii, de ne-or ţine minte!

Soarele e 'n seară, lupta-i în tot toiul,
Flacări uriaşe se ridică 'n nori,
Tunete de groază, au înfrânt puhoiul.
Când în Mărăşti intră primii vânători.

Totul e ruină, cenuşe şi sânge,
Mame disperate, cu pruncii la sân,
Apar pe potecă şi 'ncepând a plânge,
Se 'nchină, apoi râd, văzând pe Români.

N. Tomescu-Baciu

10. MOARTEA LUI TUDOR

...Şi după ce gonirăm inamicul
Şi văile s'au limpezit de ceaţă,
Pornirăm toţi ca să culegem
Pe cei căzuţi, ce mai erau în viaţă.

Colo într'un pripor frumos de munte
Zăcea, săracul, Tudoriţă Vrană:
Avea o rană largă drept în frunte
Şi 'n piept, în partea stângă, altă rană...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Când au venit să-l ia brancardierii
El surâdea pe iarba rourată:
Părea că înfloriseră toţi pomii
Pe faţa lui bălae, ca de fată.

Dar, mai 'nainte de-a-l lua, viteazul
Le-a arătat sătucul de din vale
Şi-a zis, înlăcrămându-i-se obrazul,
Cu graiul stins şi sugrumat de jale:

„Acolo mi-e căsuţa pitulată
„Şi-acolo mi-s copiii şi nevasta.
„Duceţi-mă ca să-i mai văd odată
„Nainte de-a pleca din lumea asta!“

Iar doctorul, precum îl ştiţi de treabă,
Inţelegând că viaţa i se curmă,
Ne zise 'ncet: „Duceţi-l mai degrabă!“
Şi se 'mplini dorinţa lui din urmă...

Nevasta lui — sărac' de ea săracă!
De n'o ţinea un om cădea grămadă;
El i-a făcut cu mâna semn să tacă,
Cerându-i copilaşii ca să-i vadă...

Când au venit, cu părul cum e inul,
Trei copilaşi în casă lângă dânsul,
Noi n'am putut să ne mai ţinem plinul
Şi ne-a 'nnecat pe toţi odată plânsul...

El şi-a luat micuţele odoare
Şi sfărâmând în gene caldă rouă,
Le-a sărutat pe rând la fiecare
Obrajii şi mânuţele-amândouă:

Cuprinse-apoi cu drag în palme faţa
Nevestii lui cu ochii ca de mură
Şi, cum simţea că-l părăseşte viaţa,
O sărută prelung, pe ochi, pe gură,
Şi-i zise stins: „Se aibă 'n pază Domnul
Şi vezi de copilaşi, de-acu, Ileană,
Căci eu mă duc...“ — şi mi-l cuprinse somnul
Pe veci de veci, cu geană peste geană...

Vasile Militaru

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11. PĂRĂSIT

Abia se trage 'n urmă soldatul cu piciorul frânt —
Şi jalea grea l cuprinde şi-un dor atât de sfânt.

Ai lui se duc 'nainte şi-abia de se mai văd —
In jurul lui tot creşte amarnicul prăpăd.

Să se ridice cearcă, s'ajungă-acel convlu;
Dar i-a slăbit şi glasul şi cade înapoi.

Incet coboară seara grea, înfiorător —
Şi trist aud glasul vecinilor ce mor.

Infiorat priveşte în jurul lui pustiu
Şi şanţu' 'n care geme îi pare un sicriu.

In jurul lui cuprinsul se 'nchide tot mai mult
Şi jalnic se gândeşte la vremuri de demult...

Pleoapele-i sunt grele şi zace nemişcat
Cu dor trimis departe, cu gând neîmpăcat...

S'aşterne noaptea sură... puterile îi pier...
Părăzi, el n'o să aibă pe drum... şi 'n cimitir...

El o să moară-aicea de nimenea jelit!
— Din frunză îi va plânge doar codrul lui iubit...

Valeriu Bora

12. PRIMILOR CĂZUŢI

Vă salut, eroi puternici,
Ce-aţi trecut în altă lume!
Vă salut! Şi mă cutremur
Când aud de-al vostru nume.

V'aţi purtat cum doar Românul
Ştie 'n lume să se poarte;
Şi 'nvingând, v'aţi dus spre ceruri,
Dispreţuitori de moarte.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Sub lovirea voastră cruntă,
Morți îngenunchiau mișeii;
Ați luptat cu vitejie
Nu ca tigrii, ci ca leii.

Vă admir, eroi ai țării.
Lumea 'ntreagă vă admiră;
De curajul vostru aprig,
Chiar dușmanii toți se miră.

La mormântul vostru umed,
Se va scrie în țărână:
„Morți, aici, zac fiii țării,
„Pentru Patria română!...“

M. Petala

13. INVALIDUL*)

Eu sunt dintre cei ce-au luptat,
La Mărăști și Oituz:
Imi cântă și-acum în urechi
Cântecul de obuz.
Din câți am fost, mulți am pierit.
Eu m'am întors numai rănit.
Cu suflet semeț și viteaz,
Sub dușmanul talaz
Am fost țării zăgaz.

Refren:

Nimic nu-i pe lume mai sfânt
Ca iubirea de țară;
Cei care căzut-au sub steag
Pe veci n'or să dispară,
Ei nu sunt morți, trăesc în noi.
Cu așa eroi,
Un neam—e greu să piară.

Când ceasu-a sunat ca să plec
De pe plaiu dela noi.
Bătrâna mi-a spus: Fătul meu,
Tu te tragi din eroi;
Bunicul tău și el țăran
Muri în vale la Smârdan;
Iar tu să te porți ca și el,
Fii cu braț de oțel
Sboară dârz la măcel.

Pe munți la Predeal, am luptat
Și la Argeș in văi,
Suna până'n codrii adânci
Chiuit de flăcăi.
Am fost pe Olt pân' la Sibiu
Cu Dragalina-am fost la Jiu.
Prin foc, prin vârtej și prin fum
Prin pârjol și prin scrum,
Noi deschiserăm drum.

Bătuți de-artileria grea
Ne-am retras,
Când Rușii fugeau, noi am stat
Neclintiți pe Siret;
Sub focul ce cădea nebun
Am fost cu toți carne de tun;
In ploaia de foc și de fier
Am fost țării străjer,
Căci am fost grănicer.

Azi gândul îmi sboară la voi,
Bunii mei camarazi;
La voi, ce dormiți pe câmpii
Și sub cetini de brazi.
La toți ce astăzi sunt năluci
Și, dorm in gropi fără de cruci,
La cei ce-au răbdat suferinți
Iar acuma sunt sfinți.

*) Elevul care va recita această poezie poate să simuleze un soldat invalid în cârje.

14. O SCRISOARE

Măicuţă dragă, cartea mea,
Găsească-mi-te' n pace!
Pe-aici e vânt şi vreme grea
Şi-Anton al Anei zace
De patru luni şi-i slab şi tras,
Să-l vezi, că-ţi vine plânsul,
Că numai oasele-au rămas
Şi sufletul dintr'însul.

Apoi, să ştii c'a fost războiu
Şi moarte aici, nu şagă:
Cădeau pe dealuri dintre noi
Ca frunza, mamă dragă!
Şi-acolo'n deal, cum fulgera,
Un plumb simţii că vine
Şi n'avu loc, cât larg era,
Decât în piept la mine.

Să vezi pe-aici şi ciungi şi-ologi!
Hristos să-i miluiască!
Tu mergi la popa'n sat să-l rogi
O slujbă să-mi citească.
Puteri de nu vei fi având
De plată, vorbă-i lasă,
Că-i voi lucra o zi oricând,
La 'ntorsul meu acasă.

Pe Nuţu vi-l lăsasem mic,
Cu creştetul cât masa —
O fi acum ştrengar voinic
Şi vă răstoarnă casa?...
Făcutu-i-aţi şi lui la fel
Căciulă, cum am vrut-o?
Aveam o piele'n pod, de miel,
Doar nu veţi fi vândut-o?

Nevestei mele să-i mai spui,
Să-mi cumpere o coasă,
Cea veche, nu ştiu este-ori nu-i
Şi-o fi acum şi roasă.
Decând rugina scurmă 'n ea.
Să-mi văd, o dare-ar Sfântul,
Cum cade iarba 'n faţa mea
Şi-mi bate 'n plete vântul!

Ea lupte-se cum biet o şti.
C'aşa ne dete soarta,
Că şi noi ne-am luptat pe-aci
Cu greul şi cu moartea;
Dar l-au ajuns şi pe Neamţ
Blestemele şi plânsul,
Că noi ne-am ţinut ca lanţ
Şi 'ntrarăm după dânsul,

Şi i-am făcut măicuţă vânt,
L-am scos de tot din ţară
Măcar că sta pe sub pământ
Şi nu ieşia pe-afară:

Păi, ne ţinea, pesemne, proşti,
Să-şi joace hopa-tropa,
Că nu putem să batem oşti!...
Dar poate taica popa
V'a spus de prin gazeturi tot...
El cum şi-a dat juncanii?
Acum i-aş cumpăra, să pot,
Dar nu mai am azi banii...

Mă doare 'n piept, dar nu să ţip
Şi-aşa mi-e dor de-acasă,
Şi-aş vrea să plec, dar nu e chip
Că rana nu mă lasă.
Dar uite, mai e nu ştiu cât,
O lună chinuită,
Şi-o să te strâng de după gât,
Măicuţa mea iubită.

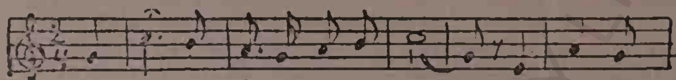
G. Coşbuc

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

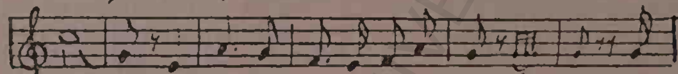
15. ODĂ EROILOR MORȚI PENTRU INFĂPTUIREA IDEALULUI NAȚIONAL.

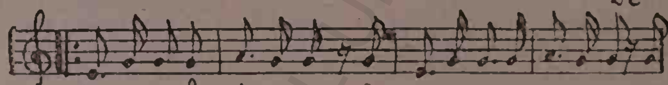
Versuri de *Eug. D. Bejan* — Aranjat de *I. Șt. Voiculeț*

Tempo de marș — Muzică de ***.











2. Și mândru'n vânt a fluturat
Drapelul nostru românesc!...
Și'n sânge nobil ați scăldat,
Pământul strămoșesc

Fugea puhoiul de barbari
Din fața zidurilor tari,
Pe care voi cu toți le-ați făurit

Cu piepturile de granit!
Fugeau cu toții îngroziți.
Bătuți, sdrobiți și foarte umiliți.

3. La Jiu, la Olt, la Mărășești,
Intregii lumi ați arătat,
Că inimile românești
Vibrează încă ne'ncetat!...

Că nu-i pe lume alt popor
C'al nostru 'n lupte 'nvingător
Și cât pământu-acest'va dăinui,

Nici țara noastră n'o pieri;
Oricâți dușmani ar încerca
Hotarul nostru scump a-l în-
[călca!

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

16. DIN TRANŞEE

Era o noapte tristă
Când bombele plesneau
Şi corbi flămânzi în zare
A cobe croncăneau.

Şedeam cu el alături,
In umede tranşei;
Lăsând deodată arma
Privi în ochii mei,

Şi-mi spuse: „Astă seară
„Presimt că am să mor,
„Căci simt trecând prin mine
„Al morţii trist fior.

„Şi, frate, nu mi-e teamă
„De moarte, dar în sat
„Soţia mea cu pruncul
„In braţe am lăsat.

„Şi-aş vrea să-mi văd urmaşul
„'Nainte de-a muri,
„Spre-al boteza cu sânge
„Voinic a-l oţeli.

„Dar eu murind acuma,
„Te rog pe ce-ai mai sfânt,
„Ca să-mi aduci urmaşul
„Odată la mormânt!“

El a murit de-atuncea
Şi plâng când mă gândesc
Că vrând a-i face voia,
Mormântul nu-i găsesc.

F. Voicu

17. ULTIMA NOAPTE

Voi veţi muri departe, pe-un câmp, pe care plânge
Tristeţea nesfârşită a vântului pribeag,
Voi veţi muri departe, într'un amurg de sânge,
Luptându-vă cu sete în jurul unui steag!

Va fi o noapte plină de strigăt şi durere,
O noapte de cadavre, de sânge şi de fier;
In cântec lung de plumburi şi de obuziere,
Vor curge flori de aur, ghiulelele pe cer..

Apoi se va întinde tăcerea pe câmpie;
Va creşte somnul morţii pe ochii voştri orbi,
Iar de pe culmi de codri, în zarea cenuşie,
Va fâlfâi sinistru întâiul stol de corbi...

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Şi când, căzuţi în luptă, veţi zace în ţărână,
Când nu vă veţi întoarce acasă, voi cei morţi,
Pe prispa unei case va plânge o bătrână,
Va plânge-o fată blondă în umbra unei porţi...

Voi veţi muri departe, pe-un câmp de bătălie,
O lacrimă târzie va plânge pentru voi,
Şi macii, flori de sânge, vor creşte pe câmpie,
Umbrind mormântul unor necunoscuţi eroi!

(„Eroice“) *Mircea Dem. Rădulescu*

18. MARII NECUNOSCUŢI

Pe voi, în clipa asta, voiesc să vă evoc,
Viteji ai căror nume nu-l vom şti vreodată!
Voi ce 'n vârtejul morţii şi 'n viforul de foc,
Aţi apărat pământul bucată cu bucată...

Pe voi, al căror chiot îmi cântă în auz,
Pe voi, cei fără nume, pe voi necunoscuţii
Care-aţi luptat la Neajlov, la Cerna, la Oituz,
La Jiu, la Turtucaia, la Olt, la Tabla-Buţii.

Căci voi, v'aţi zis: „Noi suntem ai Patriei. Din lut
Noi ne-am născut şi lutul într'însul ne va strânge...
Deci, lutului acesta fecund ce ne-a născut
Să-i închinăm de-apururi al nostru tânăr sânge“.

O! Fericiţi aceia al căror sânge, azi,
Se varsă peste brazda ogoarelor bătrâne:
Ei vor avea de-apururi, pădurile de brazi
Şi văile 'nflorite şi holdele de grâne...

O! Fericiţi aceia ce rabdă oţeliţi
Şi răni şi foame, fără să-şi strige suferinţa,
C'al lor va fi surâsul etern. O! Fericiţi
Acei ce cred, c'acela vedea-vor biruinţa!

(„Eroice“) *Mircea Dem. Rădulescu*

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

19. VREMI DE PACE

Pe pământul plin de sânge, oase pietre şi comori,
In lumina dimineţii, trec pe rând semănători
Risipind, cu mâna largă, roditorul bob de grâu
Ce s'afundă ca să crească până'n glezne, până'n brâu.

Răsfăţându-se 'n lumină, ies pe câmpuri mii de flori,
Din pământul plin de sânge, oase, pietre şi comori
Şi s'alintă 'n adierea liniştitei dimineţi
Pe mormântul fără cruce al atâtor mii de vieţi...

S'au luptat pe-aici străbunii cu avântul vitejesc,
S'au luptat cu zimbrii falnici şi acuma odihnesc
In pământul plin de sânge, oase, pietre şi comori
Unde hoardele păgâne au trecut de-atâtea ori.

Din ce-a fost odinioară, astăzi n'a rămas nimic..
Curge liniştea şi pacea ca pe vremi, când un voinic
Alungând un zimbru 'n codri pomenitu-s'a în zori,
Pe pământul tău, Moldova, plin de soare şi comori!

V. Eftimiu

20. SE 'NTORC EROII!

Se'ntorc eroii din războiu
Se'ntorc de glorie 'ncărcaţi
Sunt fii mândrului popor
Român, şi-ai noştri fraţi.

Când au plecat ei au jurat
In sfânta lege creştinească
Că vor lupta trezind în ei
Victoria strămoşească.

Şi au trecut peste hotar
Ca şoimii iuţi în sborul lor
Punând hotar nepieritor
Al ţării tricolor.

Şi-o perlă azi mai mult au pus
Coroanei de oţel.
Strigăm cu toţii intr'un glas:
„Bine-aţi venit înapoi,
Viteji Eroi!“

***

21. „RĂCANII“ DELA ŢARĂ

Ei au o mână ruptă
Sau un picior de lemn...
Că s'au întors din luptă,
Pe piepturi nici-un semn.

Nu poartă, decoraţii,
Nici aurit galon.
O traistă şi-un bidon, —
Şi-atât... Dar salutaţi-i!...

Azi poate n'au nici pâine;
Dar sfinţii-aceşti betegi
Sunt nobilii de mâine
Ai Românii 'ntregi!

G. Ranetti

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

22. BIRUITORII

Versuri de *I. U. Soricu* Melodie populară franceză

Mişcare moderată, dar ritmată.

1. Vă'n toar-ceți din răs-boi co-pii ai ță - rii - me — le În ca-lea voa-stră noi a-ștep-tăm as-tăzi flori. A-le voa-stre dragi dra-pe-le l-au pur-tat în lup-te gre-le; Iar a-cum voi-nici fe-ciori Voi ve-niți în-vin-gă-tori —
2. Ve-niți, vo-i-nici, e voi căci scum-pa noa-stră Ța — ră și ne-mul nos-tru 'ntreg prin voi a stră-lu-cit. Noi la piept vă strân-gem ia-ră Și în su-net de fan-fa-ră, Fai-ma voa-stră am ves-tit La a-pus și ră-să-rit.

3. Departe voi ați dus frumosul nostre nume,
Popoare mari acum spre-al nostru neam privesc.
Râuri cu 'nroşite spume
Au dus vestea voastră 'n lume.
Şi duşmanii azi cinstesc
Tricolorul românesc.

4. Cu flamuri și cu flori noi vă ieşim în cale,
Uităm că s'a vărsat atâta sânge sfânt.
Pentru slava țării sale,
Azi Românul uită jale,
Uită c'a mai suferit
Şi vă strigă: „Bun sosit!"

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

23. TREI ŞI TREI

Incet, încet vin prin noroiu,
Trei inşi călări dela războiu —
Din răni se scurge sânge rar,
Picând pe caii ce tresar.

Şi de pe frâu şi de pe şea
Tot sânge cald în stropi cădea...
In mers uşor şi legănat
Ca umbre şesul îl străbat!...

Cei trei călări alături strânşi
Privindu-se cu ochii plânşi,
Işi spun pe rând la ce gândesc
Pe rând, apoi, aşa jelesc:

— „Mireasa m'aşteaptă cu dor
„N'aş vrea... O! Doamne! ca să mor
„Am bani, am casă şi pământ.
„Păcat să mor aşa curând..."

— „Că vreau să mor nu pot să zic
„Nici eu, deşi nu am nimic!..."
Trei vulturi sus îi urmăresc...
Şi croncănind îi împărţesc:
„Pe unu-l sfâşii eu, iar voi
„Veţi împărţi pe ceilalţi doi!..."

***

24. TATĂL LUI NEACŞU *)

Bătrânul: — De unde vii, voinicule?
Soldatul : — Dela Mărăşeşti, moşule!
B. — Dar pe acolo ce-aţi făcut?
S. — Cu nemţii tare ne-am bătut.
Şi din tranşee-i-am alungat,
Şi'n goană crunt i-am secerat.
B. — I-aţi biruit, i-aţi biruit?
S. — Să fie Domnul prea mărit!
B. — Dar nu cumva ai cunoscut,
In luptă, spune-mi, n'au văzut;
Un băietan de tineri ani,
Căprar ca tine la „curcani",
Pe Neacşu cel dela Buzău,
Un flăcăian de statul tău?

---

*) Se poate recita sub formă de dialog. Un elev reprezentând pe tatăl lui Neacşu, iar cel de al doilea pe soldatul ce vine dela luptă. — Această poezie se poate recita şi la 10 Mai însă nemodificată.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

S. — Ba, moşule, l-am cunoscut,
Cumplit voinicul s'a bătut.
Ca un viteaz adevărat,
La Mărăşeşti el s'a luptat.
Intotdeauna sta 'nainte
In lupta grea, întreg la minte,
Pe toţi ai săi îmbărbăta
Şi greu pe Neamţi mi-l ataca,
Deşi sta Neamţu'n şant nătâng
Intâi, pierdut-a braţul stâng,
Sărmanul Neacşu din Buzău,
Cel flăcăian de statul meu!...
Dar orişicând întreg la minte
Da Neacşu, da mereu 'nainte,
Şi întorcându-se l'ai săi,
El tot zicea: „Hai, dragii mei,
„Imputinat sunt eu de-o mână,
„Dar nu şi inima-mi română,
„Ea nu-i nicicum împuţinată,
„Ci este-a ţării mele toată!
,,Că liber e născut să fie
„Românul simte 'n bătălie!
„Haideţi, soldaţi! Şi de-om muri
„In veci de veci ne-or pomeni
„Românii, cât Români vor fi!..."

...Dar cum grăia aşa cu foc,
Deodată şovăi în loc
Un glonţ in piept, greu mi-l izbise
El ochii liniştit închise.
Alături am îngenunchiat,
Cu drag în braţe l-am luat,
Iar el, murind, tot mai şoptea,
Curat, lângă urechea mea:
„Că liber e născut să fie,
„Românul simte 'n bătălie!"
Apoi... nimic n'a mai grăit...
B. — Ştii cine-i Neacşu din Buzău?
E singurul copil al meu!...

Ion Neniţescu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

25. TREI, DOAMNE, ŞI TOŢI TREI

Avea şi dânsul trei feciori,
Şi i-au plecat toţi trei de-odată
La tabără, sărmanul tată!
Ce griji pe dânsul, ce fiori,
Când se gândea că-i greu războiul,
N'ai timp să simţi că mori.

Şi luni trecut-au după luni —
Şi-a fost de veste lumea plină
Că steagul Neamţului [1]) se'nchină;
Şi mândrii codrului păuni,
Românii au isprăvit războiul,
Că s'au bătut nebuni.

Scria 'n gazetă că s'a dat
Poruncă să se'ntoarcă 'n ţară
Toţi cei plecaţi de astă vară —
Şi pe rând veneau în sat,
Şi eri şi astăzi câte unul
Din cei care-au plecat.

Şi-ai lui întârziau! Plângând
De drag c'ar' să-i revadă,
Sta ziua 'n prag ieşea pe stradă
Cu ochii zarea măsurând.
Şi nu ven au! Şi dintr'o vreme
Gemea bătut de-un gând.

Nădeajdea caldă 'n el slăbea
Pe cât creştea de rece gândul.
El a 'ntrebat pe toţi d'arândul,
Dar nimeni ştire nu ştiea.
El pleacă 'n urmă la cazarmă
Să afle ce dorea.

Căprarul vechiu îi iese 'n prag:
— „Ce-mi face Radu?" el întreabă,
De Radu-i este mai cu grabă,
Că Radu-i este cel mai drag.
— „E mort: El a căzut la Argeş[2])
In cel dintâiu şirag!"

O bietul om! De mult simţea
Că Radu-i dus de pe-astă lume;
Dar astăzi când ştia anume,
El sta năuc şi nu credea,
Să moară Radu! Acest lucru
El nu-l înţelegea.

Blestem pe tine. braţ duşman!
— „Dar Gheorghe al nostru cum o [duce?"
— „Sub glie, taică, şi sub cruce.
Lovit în piept cu un obuz[3])!"
—„Dar bietul Mircea?„Mort şi Mircea
Prin văi pela Oituz" [4])

El n'a mai zis nici-un cuvânt,
Cu fruntea 'n piept ca o statuie
Ca un Hristos bătut în cuie,
Ţinea privirile 'n pământ.
Părea că vede dinainte-i
Trei morţi într'un mormânt.

Cu pasul slab, cu ochii beţi
El a plecat, gemând p'afară,
Şi'mpleticindu-se pe scară
Chema pe nume pe băieţi,
Şi se proptea de slab, sărmanul,
Cu mâna pe pereţi.

Nu se simţea de-i mort ori treaz,
N'avea puteri să se simţească:
El trebuia să s'odihnească —
Pe-o piatră 'n drum sub un zăpaz.
S'a pus, înmormântând în palme-i
Slăbitul său obraz.

Şi-a stat aşa pierdut şi dus.
Era 'n amiazi şi'n miez de vară
Şi soarele-a scăzut spre seară,
Şi'n urmă soarele-a apus,
Iar bietul om sta tot acolo
Ca mort, precum s'a pus.

Treceau bărbaţi, treceau femei,
Şi uruiau trăsuri pe stradă,
Soldaţi treceau făcând paradă, —
Şi-atunci deştept privi la ei
Şi-şi duse pumnii strânşi pe tâmple:
„Trei, Doamne, şi toţi trei!"

G. Coşbuc

---

1) In original e scris Turcului. — 2) In original e scris Plevna.
3) „ „ „ „ iatagan.— 4) „ „ „ „ Smârdam.
Această poezie se poate recita şi la 10 Mai, însă nemodificată.

26. DUPĂ RĂZBOIU

E Duminecă... In satul refăcut cu case noi,
Doi moşnegi, în faţa porţii, povestesc despre războiu.
Lângă ei stau trei fetiţe şi cinci băieţei frumoşi:
Făcând roată, ei ascultă cu evlavie pe moşi.

—„Măi, copii! Să ţineţi minte, căci în satul vostru-aici
„Au fost lupte 'nverşunate între noi şi inamici.
„Curgea sângele ca apa şi, prin tunete de foc,
„Ne-am bătut o zi şi-o noapte, de-am oprit puhoiu'n loc.

„Sus pe culmea ce se vede lângă stâna lui Andrei,
„Tată-tău, Ionică dragă, a pierit luptând cu trei!
„Mai la vale lângă stână, — unde sunt stejarii mari, —
„Zace maică-ta iubită, omorită de Bulgari!

„Iar colo 'n livada ceea, unde pasc doi bouleni,
„Au murit, apărând satul, patru sute de osteni..."
Dar pe când ei stau de vorbă despre luptele de ieri,
Pe şosea, în depărtare, văd un cârd de prizonieri.

Vin din lagăre duşmane, pe-unde fură deportaţi:
Rupţi, desculţi, slăbiţi de foame, parcă sunt halucinaţi.
Şi 'ntr'o clipă întreg satul e cuprins de-un tainic dor:
Ies cu toţii de prin case în întâmpinarea lor.

O!... Priviţi-i cum s'alintă, gungurind ca niște pui!
Ce de 'mbrăţişări, săruturi, în mijlocul drumului!
Şi în soarele de vară, care arde ne 'ncetat,
Uite-i, că păşesc agale îndreptându-se spre sat.

Dar în marginea şoselei. Ionică-amar mâhnit,
Cu-ochii ţintă în spre culme, a rămas înmărmurit...
Mâinile-i încet le-aduce înspre ochii-i mari, cuminţi...
Plânge: — „Doamne! De ce oare mai lăsat făr' de pă-
[rinţi?..."

Al. Lepădatu-Mercuşor

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

27. NOI N'AVEM MORȚI DE PLÂNS

Nu-s morți cei ce căzut-au pe câmpul de onoare!...
S'au dus numai pe drumul aprins de ideal...
Priviți-i, o lumină călătorind în soare;
In urma lor, credința în vremuri viitoare
Răsare tot mai albă... și crește val de val...

Ca sfinții străluci-vor în sufletele drepte...
Cu cât vor trece anii, mai tineri, mai frumoși
Veni-vor la răscruce de drumuri, să ne 'ndrepte,
Cu vorbele de flacări curate și 'nțelepte!...
Și să ne-arate calea visată de strămoși!

Su-s morți!... din gură 'n gură... și ani și ani dearândul!
Credința lor mai tare-i ca sutele de ani;
Din ea răsare visul, din ea s'aprinde gândul,
Ce arde până 'n ceruri, pustiul luminându-l,
Ca focul de sbucnește din gură de vulcani...

Și fiecare nume, frumos ca o minune,
Cântat va fi de vânturi... cât vântul va trăi!...
Și vii vom fi cu toții prin vremuri tot mai bune...
Același fir ne leagă — și 'n sfânta rugăciune
Slăvi-ne-vor cu cinste copiii de copii!

Noi n'avem morți în țară și nimenea nu plânge...
Și niciun suflet încă de jale nu s'a stins!...
Pe cei ce-s duși... cu fală noi îi purtăm în sânge;
Credința lor e farul ce 'n veci nu se va stinge...
— De-ar fi să cadă cerul... Noi n'avem morți de plâns!...

Zaharia Bârsan

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

28. HORA DOBROGEANĂ

Versuri de x x

Melodia de x x

Tempo de horă.

Notat de Ilie I. Mirea

1.) Ră- nit 'n lup- tă un flă- cău Îşi plân-ge-a lui du-re- e- re Pri- e -teni dragi nu mi pa- re rău Că viă- ţa 'n mi-ne pie- ie- re Nu-mi pa-să mi- e de o-gor Nici de a ve-rea ce-am a- vut A dacă 'n su flet mă 'n fi or gân-dind la ţa-ra ce-am pe-r-dut.

2

Barbară oaste-a năvălit
Şi ţara-mi stăpâneşte,
Iar marea plânge 'năbuşit
Căci simte româneşte.

Voi câţi Dobrogea o iubiţi
Plecaţi la luptă inapoi.
Duşmanii spre hotar goniţi
Iar Ţara stăpâniţi-o voi. } bis

3

Aşa grăi acel oştean
Ş'apoi muri sărmanul.
Şi n'a trecut mai mult de-un an
Şi-a fost gonit duşmanul!...

Dobrogea a rămas pământ
Să fie numai românesc
Cât timp va fi jos murmur sfânt
Iar sus un glas dumnezeiesc! } bis

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

29. POATE CĂ VA FI LISANDRU... POATE CĂ VA FI CĂLIN...

Sus de deal, în revărsatul zorilor de primăvară,
Un moşneag cu brumă 'n plete, aplecat pe plugu-i ară...
Ciocârlii doinesc în slavă... Brazda se răstoarnă, grasă,
Iar moşneagul dus pe gânduri, tot mai greu pe plug [apasă...

Dar în timp ce se răstoarnă brazde lungi, cu maci şi [nalbă,
Fierul plugului, de-odată, saltă 'n sus o hârcă albă...
Boii se opresc pe glie, făr' ca nimeni să-i oprească,
Iar bătrânul, — ars, — ridică hârca albă omenească...

O priveşte lung moşneagul... Lacrămile 'n gene-i vin:
„Nu cumva e-a lui Lisandru?... Nu cumva e-a lui Călin?..."
Doi flăcăi avu bătrânul şi căzut-au amândoi,
Fără să se ştie unde, — jertfă marelui războiu...

„Că pe-aici a fost prăpădul ca nici-unde şi nicicând.
„Turnurile, mânioase, au gemut trei luni în rând,
„Iar în crâncenul încaer
„De oştiri vijelioase,
„Cerul s'a umplut de vaer
„Şi câmpiile de oase,
„Iar de-atunci nu se mai ştie. sus în deal sau jos în [lunci, —
„Au pierit şi ei cu floarea satului pierită-atunci..."

Şi moşneagul, — dus cu totul în a gândurilor valmă,—
Cercetează hârca albă, care-o ţine trist în palmă:
„Uite... are fruntea 'ngustă cum era şi-a lor... apoi,
„Dinţii mici, cu strungăreaţă... cum avut-au amândoi...
„Parcă mi-e mai cald în suflet, de când hârca 'n mâini [o ţin..
„Poate că e-a lui Lisandru... poate că e-a lui Călin!..."

. . . .

Sus pe dealul plin de grâne, unde patimile pier, —
In răscruci,— avându-şi chipul parcă zugrăvit pe cer,—
O troiţă străjueşte ţărna unui biet mormânt,
Unde stă să odihnească os din trupul unui sfânt...

Flori de maci, de sânziene şi cicoare, din ogor,
Coperitu-i-au mormântul ca 'ntr'al ţării tricolor,
Şi, — sobor a mii de îngeri, — ciocârliile de sus
Cântă parcă imn de slavă sfântului ce doarme dus...

Iar în zile mari,— în gene, cu sclipiri de pietre rare,—
Un moşneag aprinde-acolo câte-un pai de lumânare
Şi 'n mireasmă de tămâie, vântul fură un suspin:
„Poate că va fi Lisandru... poate că va fi Călin!..."

Vasile Militaru

(Din ziarul „Universul")

30. UN MORMÂNT

Intr'o luncă înverzită, e-un mormânt...
Doar o cruce-l sprijineşte, iar pe ea niciun cuvânt;
Nicio vorbă, nicio ştire despre cel căzut în lupte...
Câţi luptând căzură...

. . . . Ruginite arme rupte,
Am găsit pe locuri, pe-unde mi-am trăit copilăria.
Vai! prin câte sate, moartea şi-a deslănţuit urgia!
Cine ştie cine-i omul ce hrăneşte azi pământul,
Intrebatu-m'am în sine-mi... Şi al cui va fi mormântul?

Cine ştie! Odihnească-l — cine-o fi — în pace, Domnul!
Ii va fi aproape holda, legănându-i dulce somnul;
Iar plugarul tăind brazda cu speranţe veşnic noui,
Va slăvi în el pe-atâţia neştiuţi şi mari eroi!...

Sebastian Hortopan

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

31. UNUI FRATE MAI MIC

Dacă treci pe lâng'o cruce, pe vreo culme, pe vreun drum
Sau pe şesuri, aminteşte-ţi ruga ce ţi-o spun acum:
Nu zori! — opreşte-ţi pasul şi te-apropie tăcut..
E sub fiecare cruce un matir necunoscut!...

Că de mori pentru-o credinţă moştenită din părinţi,
Ţi se cade aşezare în soborul celor sfinţi!...
Şi-acum, frăţiorule, mai ascultă-mi un cuvânt:
Cum te 'nchini la ceruri, de-astăzi să te 'nchini şi la
[pământ!

La pământul Ţării, care poartă 'n el atâţia morţi
Pentru care toată viaţa, blândă dragoste să porţi!
Că pe unde-ţi calcă pasul şi pe unde ai vrea s'apuci,
Calci pe sfinţii noştri care, dorm uitaţi şi fără cruci.

Ştefan Bălceşti

32. LA SECERIŞ

Au ieşit secerători! Nesfârşitul lan de grâu
Legănându se în valuri, îi ascunde până' la brâu,
Soarele presară aur peste câmpul cel bălan
Şi, în marea de lumină, sclipesc spicele de lan.

Corpurile se 'ncovoaie, secerele lucitoare
Scapăr' făşii de lumină peste rodnicele-ogoare,
Braţele 'n mişcări rotunde parcă-s prinse la un joc,
După vremi de vitejie, dat-a Domnul şi noroc!

Pe când braţul drept doboară spice blonde'n braţul stâng,
De prin holde mii de glasuri cântă parcă, parcă plâng.
Şi pe când privea pământul, am văzut un om că plânge,
Este vie 'n lanuri încă, urma petelor de sânge.

Este vie 'n lanuri încă, urma cruntului rezbel!
Ascultaţi murmurul holdei sub tăişul de oţel
Şi al secerelor multe, glas metalic, zângănit
Ce 'nălţându-se din lanuri, se ridică 'n infinit.

C. Z. Buzdugan

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

33. T A T A

In calea gândurilor mele
Trecutul impletit cu ele
Se desfăşoară...
Şi lună, lună, zi cu zi,
Calvarul vieţii despleti,
Cât ai clipi,
Trecutul plin de-amărăciuni
De-atâtea luni...

Şi uite-l văd!... Văd! Apare
Şi parcă-i văd
Figura-i blândă de părinte...
Atât de bine şi de clar
In minte...
Il simt... cu mâna-i
Cum imi prinde-obrajii
Şi'ntre vorbe sfinte
Mă mângâie cu dulci cuvinte.

Şi-am vrut atunci să zic:
„Oh! Tată!
Mai stai cu mine inc'odată..."
Dar, vai!... In acea clipă dispă-
[ruse
Şi sufletu-mi de jale umpluse.
A fost! A fost un vis o nălucire
Deşertăciune a inchipuirii
O clipă! O clipă de jale plină
Ce aş dori ca să mai vină!...

Iolanda Burbea

34. M A M A

Voi care aveţi in lume mamă,
Voi sunteţi cei mai fericiţi—
La sânu-i cald când ea vă cheamă
Pe mări de visuri dulci plutiţi...

Şi ce-i mai sfânt pe lume oare,
De cât blajinul mamei graiu,
Când ea vă cheamă iubitoare,
La sânu-i dulce ca'ntr'un raiu?

Când ea vă leagănă'n săruturi,
Şi'n basme dragi cu zâne, smei,
Atunci prin aer sbor ca fluturi
Nimicuri dulci din gura ei.

Şi eu avui... dar... am pierdut-o
De mult—nici nu mai ştiu de când
Aproape nici n'am cunoscut-o...
Murind ea m'a lăsat plăpând,

Copil, ca şi un fulg in spaţiu,
Să rătăcesc din loc in loc,
S'o chem,plângând cu mult nesaţiu
Viaţa-mi fără de noroc.

Copii! voi, care aveţi o mamă,
S'o adoraţi ca pe un zeu...
La sânu-i cald, când ea vă cheamă
Să vă gândiţi cât sufăr eu.

Şi cugetând la viaţa-mi tristă,
Copii! Din suflet s'o iubiţi,
Căci fericirea, cât există,
Voi nu ştiţi ca s'o preţuiţi...

Leontin Iliescu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

35. SCRISOAREA UNEI ORFANE DE RĂZBOI

Tăticule, îţi scriu ca să nu vadă
Scrisoarea asta mama. Singură eu,
Nu ştiu de ce, când trec soldaţi pe stradă,
Mămica plânge, plânge tot mereu.
Când ai să vii, tăticul meu?

De ziua ta pusesem flori pe masă,
Flori multe, multe, ca 'n toţi anii, ştii!
Dar tu lipseai şi ce trist era 'n casă!
Şi mă 'ntrebam mereu, când ai să vii?
Tăticule, vezi să ne scrii!

Mămica e în negru îmbrăcată,
C'un voal ce-atârnă până la pământ,
Şi 'n negru este casa noastră toată;
De ce? Aştept să-mi scrii tu un cuvânt,
De ce în negru, toate sânt?

Nu ştiu de ce, chiar astăzi o vecină.
Mergând spre şcoală cu mai mulţi copii,
Mi-a spus aşa: „Sărmană orfelină!"
Ce 'nseamnă asta? Nu uita să-mi scrii!
Tăticule, când ai să vii?

Mi-a spus mămica azi ca niciodată,
Că mâine dimineaţă, de cu zori,
Mergem la cimitir. Să-mi spui tu, tată,
Mama nu vrea, de-o 'ntreb adesea ori:
Cui ducem noi acolo flori?

Tăticule ţi-am scris ca să nu vadă
Scrisoarea asta mama. O, de-ai şti,
Cum îi privesc, când trec soldaţi pe stradă,
Ca să te văd, dar tu nu eşti! Să ne scrii,
Tăticule, când ai să vii?

Lt. Eft. Barbu-Bogdan

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

36. ORFANUL

Cu haine sdrenţuite, desculţ, cu capul gol,
Străbate prin mulţime cerându-ne obol,
Un biet copil ce cată la toţi întrebător
Şi plânge 'ncet, iar glasul e slab, tremurător.

Dar ce plângi tu, copile? Ce ţi s'a întâmplat?
Ţi-e bolnav tatăl, mama? E cineva la pat?
— O, nu, răspunde dânsul, părinţii mi-au murit;
Pe nimeni n'am în lume; sunt singur, părăsit!...

Căci tata pentru ţară, pe front la Mărăşeşti,
Căzu luptând alături de piepturi vitejeşti,
Iar mama mea iubită se stinse-apoi şi ea,
Răpusă de o boală ce 'n ţară bântuia.

Orfan, lipsit de pâine, suspin şi plâng mereu,
Chemând în ajutoru-mi pe bunul Dumnezeu,
Rugându-l să-mi trimeată din ceruri îngeraşi
Să-mi îndrepteze calea slăbiţilor mei paşi...

Iphigenia



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

37. ORFANUL

Notat de Ilie I. Mirea
(auzit dela Gh. Butoiu — înv.
Tichileşti-Brăila)

Lento

1. Co-pil mi-cut cu o-chi cu-minţi De-ce tot
plângi şi spu-i ori cui. Că eşti co-pil al ni-mă-
nui. Al ni-mă-nui pe-a-cest pă-mânt.? Că eşti co-
pil — al ni-mă-nui Al ni-mă-nui pe-acest pă-mânt.!..

2.

La Mărăşeşti, tăticul meu,
Cu arma'n mână ca un leu,
In orice-atac se năpustea,
Ţipa, muşca şi crunt lovea. } bis

3.

Dar un obuz, vai! l-a lovit!
Pe loc sărmanul a murit,
Lăsându-şi arma, pe ai lui
Iar pe mine al nimănui. } bis.

4.

Mămica mea, când auzi,
De plânset, biata, 'nnebuni...
Sărmana... după două luni
Muri la casa de nebuni! } bis.

5

De-atunci eu plâng şi spun mereu
„Mămica mea, tăticul meu,
De-atunci eu plâng şi spun oricui
Că sunt copil al nimănui!... } bis

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

38. LA MORMÂNT[1])

Sub mohorita cruce
De pe mormântul tău,
Smerit îmi plec genunchii,
Mă rog şi plâng şi eu.

E proaspătă ţărâna
Ce te-a cuprins pe veci —
In negura uitării
De-acuma o să treci...

Şi candela ce-ţi luce
La cap atât de trist
Mă doare şi mă arde
Ca dorul sfânt pe Hrist;

Iar când gândesc că'n raclă
Sub piatră şi pământ,
Inchis e tot ce 'n lume
Aveam eu drag şi sfânt.

Un dor adânc mă arde,
Pe suflet am un chin,
Căci sunt de-acuma singur
Şi'n lume un străin.

. . . .

E noapte, dormi în pace
Mămica mea[2]) 'n sicriu!...
De ce nu pot eu oare
In locul tău să fiu?

Acolo, 'n întuneric,
E linişte răcoare —
In fund de groapă-adâncă
Nimica nu te doare!

Nici ţârâit de greeri
Nu-ţi tulbură simţirea,
Căci dormi, blajine suflet,
Şi-i adormită firea.

. . . .

Deasupra gropii tale,
De jale-o-să mă sting,
Rămân doar eu pe lume
Nemângâiat să plâng.

Ion Costin

39. ŞI DATORIA

O Românie Mare-am vrut
Peste Carpaţi şi peste Prut;
Şi s'a împlinit cel mai scump dor
Al tuturor Românilor.

Murişi de-aceea 'n luptă grea,
Tăicuţă... dar inima mea
Te simte... parcă te iveşti,
Când zic Oituz şi Mărăşeşti.

Acolo ştiu că ai luptat
Ca să măreşti şi'n lung, şi'n lat
Pământul nostru românesc,
Şi vrednic neam să-l moştenesc.

Dormi liniştit: numele tău,
De-Oituz şi Mărăşeşti legat,
Icoana mea va fi mereu.
Iar într'o zi, de-oiu fi chemat,

Să mor luptând ca tine-aş vrea,
Tăticuţă, pentru ţara mea...
C'am moştenit... lumea să ştie,
Lângă *pământ* şi *datorie*!

---

1) Poezie modificată de Ilie I. Mirea.
2) Se poate înlocui cu „*Tăticul meu*", după împrejurări; de asemenea poate fi modificat şi titlul astfel: *La mormântul mamei*... (său tatei...)

40. VEDEŢI CE MÂNDRĂ ŢARĂ

Vedeţi ce mândră ţara ne-au făcut străbunii?...
Vedeţi cum se sbătură de veacuri toţi păgânii,
S'o 'ncătuşeze 'n lanţuri şi să ne nimicească?...
Vedeţi cum ei voit-au ca urma strămoşească
S'o piardă pe vecie?

Dar s'au izbit de oastea Românilor eroi
Atâtea oşti barbare ce-au curs ca un şuvoi —
S'au sfărâmat ca valul de ţărmul stâncii tare
Şi-abia puţini cu fuga scăpaţi peste hotare —
Din scumpa Românie.

Am povestit cum ştie Românul ca să moară,
De dragul ţării sale, — de sfânta-i moşioară, —
De graiul naţiunii şi portul strămoşesc
Şi de credinţa-i sfântă — de tot ce-i românesc,
Din suflete străbune.

Vedeţi cum se jertfiră tot pentru sfânta ţară,
Eroii ce dorm acolo? Eroic se luptară
Ca să ne scape ţara de sub călcâiu păgân.
Şi vor sluji ca pildă pentru orice Român
Ce poartă-acest scump nume!

Marin Săpunărescu



BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

41. RUGĂMINTEA DIN URMĂ

Eşti schilod! Un cerşetor
  Te'ntorci acum acasă,
Şi ce fecior frumos erai!
  Dar, oricum eşti, ce-ţi pasă?
Tu vei vedea iar satul tău
  Şi casa voastră 'n vale,
Şi biata mamă-ţi va ieşi
  Plângând în cale.

Şi eu rămân să mor p'aici,
  Cu liftele păgâne!
Ah! parcă simt că n'am s'ajung
  Să văz ziua de mâine.
Cu douăzeci deodată'n car
  La groapă mă vor duce.
Şi, bun e Domnul, de-om avea
  La cap o cruce.

Noi de copii ne ştim, şi-am fost
  Ca fraţii, ba mai bine.
Eu, de-am avut un singur ban,
  L-am împărţit cu tine,
Şi tu cu gura foc prindeai
  Să-mi dai ajutorare.
Să-ţi răsplătească Dumnezeu,
  Că-i bun şi mare!

Şi auzi acum: De-or întreba
  In sat de a mea venire,
Tu 'n loc de adevăr să spui
  Că n'ai de mine ştire;
Că n'am fost la un regiment,
  Dar spune-le ce-ţi place.
Că pentru ei, ori viu, ori mort,
  Tot una face.

Iar mamei, Doamne, cum aş vrea
  Credinţa s'o înşele,
Să-i spui că m'ai lăsat rănit,
  La Turnu-Măgurele;
Dar voi sosi cât de curând;
  Ascultă-mi rugămintea,
Că mama, dac'ar şti că-s mort
  Şi-ar pierde mintea.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tu s'o amâi cu zi cu zi,
Şi spune-i câte toate;
Ea e bătrână, n'are mult
Să mai trăiască, poate;
Şi pentru ce să-i amărăşti
Şi zilele-i puţine?
Că n'are 'n lume bun şi drag,
Decât pe mine.

Şi-acum dă-mi mâna! A sunat
Gornistul de plecare:
Du Oltului din partea mea
O caldă salutare.
Şi-ajuns la ţară, eu te rog,
Fă-mi cel din urmă bine:
Pământul ţării să-l săruţi
Şi pentru mine!

G. Coşbuc

42. FECIOARA DELA JIU, ECATERINA TEODOROIU

Pornită de pe văi fermecătoare,
Tu ai urmat a sângelui chemare,
Când trimbiţa suna pe munţi şi dealuri —
S'adune iar oştirea 'mprăştiată.
Şi când veneau ostaşii valuri, valuri,
Erai şi tu 'ntre ei, vitează fată!

Şi ai pornit cu sufletu 'n credinţa
Că tot a noastră va fi biruinţa,
Că într'o zi, — oricât de 'ndepărtată —
Ne-o răsări al biruinţii soare.
Tu ai pornit cu inima 'mpăcată
Să-ţi aperi ţara, scumpele hotare.

Şi fapta ta măreaţă de martiră
Mări elanul celor ce priviră
Cum ai căzut de-un plumb vrăjmaş lovită.
Şi 'n pacea sfântă-a nopţii solitară,
Pe-un pat de crengi, cu flori împodobită,
Duceau să 'nmormânteze o fecioară.

***

43 TRANDAFIRI DE PE CETATE *)

Versuri de *I. U. Doricu* — Muzica de N. Oancea

Allegretto

pp.

Tran-da-fir de pe ce-ta-te Tran-da-fir fru-mos
Spu-ne-i ba-dei să-nă-ta-te Tran-da-fir fru-mos.
Ga-ro-fi-ță din cu-nu-nă Ga-ro-fi-ța mea.
Spu-ne-i ba-dei vo-e bu-nă Ga-ro-fi-ți mea.

2. — „Ce țeși, mândro-așă zorită
Trandafir frumos!
In căsuța văruită.
Trandafir frumos!...
— „Țes cu zor la pânză deasă,
Garofița mea!
Că-mi vine badea acasă,
Garofița mea!

3. Vine badea dela luptă,
Trandafir frumos!
Cu cămașa toată ruptă,
Trandafir frumos!
E ruptă de vânt și ploaie,
Garofița mea!
Și de gloanțe din bătaie,
Garofița mea!

4. Lasă vie sănătos,
Trandafir frumos!
C'astăzi țes și mâine cos,
Trandafir frumos!
Și-am să cos să mi-l îmbrac
Garofița mea!
Să mi-l port iară pe plac,
Garofița mea!

5. Bădișor cu chica creață,
Trandafir frumos!
Mi-ai venit rănit la față,
Trandafir frumos!
— „Am o rană, două, trei,
Garofița mea!...
Dar mi-s ochii tot ai tăi...
Garofița mea!

---

*) Acest cântec se cântă numai in cazul când serbarea se ține la școală, deoarece pentru atmosfera serbării dela cimitir nu e potrivit.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

44. MĂRIUCA DELA JIU

De când bade ai plecat,
Numai dor şi jale'n sat.
Numai dor şi lacrimi grele,
Mi-am făcut salbă din ele.

Şi-au rămas in sat la noi
Plugurile fără boi,
Codrul bătut de rugină,
Lanurile de neghină,

Şi de doi ani şi mai bine
Au plâns mândrele'n suspine:
Că de plânset necurmat
Jiu'ntreg s'a revărsat.

Foaie verde cucuruz,
Când erați voi la Oituz,
Ca o frunză din zăvoi
Tremura inima 'n noi.

Dar ştiam că voi aici
Ați pus piepturi de voinici
Piepturi largi şi româneşti
Şi-ați invins la Mărăşeşti.

Astăzi, bade, nu-mi mai pasă
Nici de boi şi nici de casă
Nici că mâna ți-e beteagă.
Numai s'avem țara 'ntreagă.

C. Solomonescu şi *M. Rădulescu*

45. DORUL MAMEI

Vin copiii dela şcoală...
Parc'aud glăsuțul său!
Auzul oare mă'nşeală,
Ori e copilaşul meu ?!..,

Mă duc să-i ies înainte
Şi să-i zic: bine-ai venit!
Ah! dar nu... mi-aduc aminte:
Gogu mamei a murit...

A murit! Repede sborul
Dela mine şi-a luat.
Moarte! tu-mi vei stinge dorul
Ce mă arde ne'ncetat..

Veseli copilaşii'n curte
D'a militarii se joc,
Gogu mamei nu e'n frunte?
Nu e, să comande: foc!

Cu el viața mi-era dragă,
Fără el nu pot trăi;
Alerg, strig in lumea 'ntreagă,
Dar vai! nu-l mai pot găsi,

Greul pământ il ascunde,
Dragul mamii, mititel.
Dorul, jalea-mi nu pătrunde
In mormânt până la el.

A murit! şi eu in lume
Am rămas cu dorul său,
Noaptea'n vis să-l chem pe nume;
Ziua'n zori să-l plâng mereu.

Valerian Urşianu

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

46. SCUT ȘI ARMĂ

Domnul sfânt să ne iubească
Și-al Său Duh ocrotitor,
Plin de pace, să plutească,
Peste Țara Românească
Și-al Românilor popor!

Noi prin vremi, ce ne'ncearcară,
Altă armă n'am avut:
Numai dragostea de țare,
Ce strămoșii ne-o lăsară,
Și pe Sfântul Domn, de scut.

Dar n'a fost destul atâta!
Fruntea sus voi frați ai mei!
Astfel cerul hotărît-a,
Să se 'nalțe amărita
Țară, prin puterea ei.

Mai fățiș, mai fără veste
Ne-ați lovit dușmani de voi!
Dar ce-a fost, a fost poveste!
Dragostea de țară este
Și mai tare-acum în noi.

Și de cine ne-o fi teamă?
Mult a fost să mai răbdăm
Nebăgați de voi în seamă,
Astăzi, știți voi cum ne cheamă...
Dacă nu, să vă'nvățăm.

Numai Domnul ne iubească
Și-al Său Duh ocrotitor
Plin de pace să plutească
Peste Țara Românească
Și-al Românilor popor!

Gh. Coșbuc

47. EROILOR!

Străvechile noastre hotare
Voi le-ați împins peste Carpați,
Și-ați dezrobit pe-ai voștri frați
Zidind o „Românie Mare“.
Strigând „Pe-aice nu se trece!“
Voi ați murit pentr'un sfânt țel
In umbra mândrului drapel —
Și azi, dormiți sub huma rece!
Dar veți rămâne pururi printre noi —
Trăind în inimi și în minți,
Apostoli scumpei biruinți —
Și-ai Neamului nepieritori eroi!

Teodor Cuziusky-Gabrielescu



BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

48. PUI DE LEI

Versuri de *I. Nenițescu* Muzica de I. G. Brătianu

ff Energic Tempo de marş

1) E- roi au fost e-roi sunt în-că Şi-or fi în nea-mul ro-mâ

nesc. Căci rupţi sunt ca din ta-re stân-că Ro-mâ-nii ori şi un-de cresc.

p. mf.

2) Şi vi-ta noastră fă-u- ri- tă De doi băr-baţi cu bra-ţe

tari. Şi cu vo- in-ţa o te-li-tă Cu minţi deş-tep-te i-nimi

I, II f Grandios.

mari. 3) Şi= 5). Au fost e-roi au fost şi în'or să mai fi-

e. Ce-or frânge duş-ma-nii cei răi Din coapsa Daciei şi-a

Ro-mei în veci, în veci, s'or naşte pui de lei.

3. — Şi unul e Decebal ce harnic,
Iar celălalt Traian cel drept.
Ei pentru vatra lor amarnic.
Cu mulţi duşmani ţinut-au piept!

4. — Şi din aşa părinţi de seamă
In veci s'or naşte luptători.
Ce pentru Patria lor mamă,
Vor sta ca vrednici următori.

(CORTINA)

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

V. SERBAREA DE FINELE ANULUI ŞCOLAR

1) Se cântă: *„Imnul Regal"*.
2) Urmează următoarea:

1. CUVANTARE

Iubiţi ascultători,

Ştiţi că astăzi participaţi la o însemnată sărbătoare nu numai pentru şcolarii noştri care aşteaptă cu nerăbdare să-şi vadă răsplata şi preţul muncii lor de un an întreg, dar această zi este tot aşa de însemnată şi pentru d-vs., părinţii elevilor, cât şi pentru noi învăţătorii lor.

Pentru d-vs această sărbătoare este însemnată fiindcă aveţi prilejul să vă bucuraţi de bucuria vlăstarelor d-vs. şi să vă mândriţi odată cu ei, de vrednicia şi meritele lor răsplătite — cu dreptate, fiecăruia după munca depusă. — Tot azi veţi putea constata mâhnirea ce va umbri sufletele acelora care timp pe un an întreg, nu şi au împlinit datoriile cerute de şcoală, de a veni regulat la şcoală, de a învăţa cu sârg, de a-şi scrie temele cu îngrijire, în fine de a se supune tuturor regulelor şcolăreşti.

Pentru noi, de asemenea este însemnată această sărbătoare, fiindcă acum avem plăcerea să ne socotim, şi să ne bucurăm de roadele trudei noastre, depuse zi cu zi şi clipă cu clipă, timp de un an.

Azi, după o zicală din popor, „e vremea când se numără bobocii"... sau mai bine zis cum spune sfânta Evanghelie „e timpul când trebue aleasă neghina din grâu". — Şcolarii buni şi harnici vor trece clasa, iar cei răi, leneşi şi neascultători vor fi daţi deoparte ca

neghinele, lăsaţi repetenţi. Şi cât de mare-i bucuria noastră când întâlnim în cale cât mai puţină neghină!...

Sărbătoarea împărţirii premiilor, este o sărbătoare de neuitate bucurii şi de frumoase amintiri pentru toţi care şi-au făcut datoria. Este ziua din care putem trage învăţătura că numai muncind cu cinste şi vrednicie putem dobândi bucurii, onoruri şi toate îndestulările, ce le dorim. Iată de ce dar se poate spune cu drept cuvânt: „Munca este fericire şi fericirea muncă".

De aceea azi se vor bucura şi se vor veseli toţi cei care tot anul au muncit, şi se vor întrista şi vor suferi cei care tot anul n'au vrut să muncească.

Dorinţa noastră, iubiţi ascultători, a fost, este şi va fi aceea ca să vedem la asemenea ocaziuni revărsându-se bucuria din belşug în cât mai multe suflete. Doar acesta-i ţelul şi năzuinţa către care tindem să ajungem. Iar dacă nu izbutim pe deplin, o parte din vină se răsfrânge şi asupra celor care nu vor să se apropie mai mult de învăţăturile binefăcătoare ce le propovăduieşte şcoala şi biserica.

Noi muncim cu toată dragostea, din toate puterile şi cu multă tragere de inimă ca să obţinem cât mai frumoase şi mai strălucite rezultate, însă avem multe piedici în cale, ce trebuesc înlăturate cu ajutorul dvs. şi iată cum:

Este adevărat că aşa-i orânduit dela Dumnezeu ca nu toţi oamenii sau copiii să fie înzestraţi cu aceleaşi puteri de mună şi de pricepere, dar nu-i mai puţin adevărat că dacă am lucra mână în mână cu dvs., ar fi lesne de înlăturat multe din neajunsurile de azi, ce ne sunt piedici. E drept că şi sărăcia îngreunează şi aduce multe stinghereli — însă e tot mai bine când un lucru e cercetat cu mai mulţi ochi — şi chibzuit cu mai multă înţelepciune.

Veniţi dar, mai des pe la şcoală şi vă interesaţi cum se poartă şi cum merg cu învăţătura odraslele d-vs, iar noi să vă întrebăm cum şi ce fac şcolarii noştri pe acasă în timpul liber. Căci trebue s'o ştiţi că nu-i deajuns să dai ghiozdanul de gâtul copilului şi să-l trimeţi la şcoală. Fiindcă se poate întâmpla ca el să spună că vine la şcoală, însă poate foarte bine să umble fugar, şi când vede pe ceilalţi că se duc acasă, să se ducă şi el. Sau alte cazuri: Sunt unii părinţi care

vor să controleze pe copii, cum merg cu şcoala şi atunci când le sosesc şcolarii acasă, numai auzi că-i întreabă: — „Ai fost la şcoală, Ioane?“ Ion răspunde.

— „Ihii...“ — Te-a ascultat „domnu?“ — „Da!“ — „Ai ştiut, mă?“

— „Ohò... cel mai bine!“

— „Bravo, alal de tine!“

Şi tot aşa mereu — până când — vine sfârşitul anului şi Ion „al tatii“ în loc „să treacă“ premiant, el „rămâne“ repetent! (fiindcă nu şi făcuse datoria aşa cum se lăuda părinţilor). Când vede asta tatăl lui Ion, protestează mirat şi mânios către domnul învăţător:

— „Cum, domnule „profesor“, băiatul meu a rămas repetent?!...“

— „După cum vezi!“ răspunde liniştit domnul învăţător!

— „Apoi cum se poate una ca asta, că doar băiatul meu ştiu că pleca regulat la scoală şi de câte ori il ascultai, el „ştia mai bine ca toţi?“

— „Cine ţi-a spus asta, bade Stane?“

— „Iaca, băiatul meu, cine să-mi spună?...

— „Păi bine, omule, doar te văd în toată firea, îi zice domnul învăţător, d-ta ai timp să crezi tot ce spun copiii? D-ta de vreai să cunoşti cu adevărat ce ispravă îţi făcea Ion al d-tale la şcoală, trebuia să vii să mă întrebi pe mine, dacă vine regulat sau nu la şcoală, dacă ştie şi cum ştie el lecţiile!...“

Prin urmare, vedeţi, cinstiţi gospodari, unde duce lipsa de interes şi control adevărat ce trebue să facă părinţii asupra purtării şi muncii şcolarilor?

Iată pentru ce este dar nevoie să daţi cât mai des pe la şcoală. Sunt şi cazuri fericite, când se găsesc unii copii, care fără nicio supraveghere din partea părinţilor, îşi fac mulţumitor datoria de buni şcolari, însă aceştia sunt de obicei mai rari.

Iată pentru care cauză, vreau să atrag luarea aminte asupra datoriilor părinţilor de a sta în cât mai strânse legături cu noi — învăţătorii — fiindcă astfel munca noastră va fi mai rodnică şi încununată de rezultate mult mai frumoase. Astfel vom izbuti cu mai multă uşurinţă ca din vlăstarele acestea tinere să pregătim nişte caractere frumoase, capabile, înzestrate cu toate însuşirile alese şi bune, necesare unui cetăţean

vrednic şi chibzuit. Ajutându-ne între noi, vom putea da ţării şi viitorului o generaţie de oameni sănătoşi la minte, viguroşi şi oţeliţi la trup şi mari la suflet.

De vom munci în deplin acord, vom asigura copiilor noştri calea cea mai bună în viaţă, pregătindu-i a înfrunta cu bărbăţie orice greutăţi, pentru a dobândi fericirea lor, prosperitatea neamului şi înflorirea şi strălucirea scumpei noastre Patrii. Aşa să ne ajute Dumnezeu *).

ILIE I. MIREA

---

*) Cuvântare rostită la Serbarea dela 29 Iunie 1934 — la şcoala din com. Pisc-jud. Brăila.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

2. SALUTARE

Oameni buni, bine-aţi venit!
Noi pe voi mult v'am dorit
In această sală mare
La a noastră sărbătoare!

Astăzi voi veţi auzi
Minunate poezii.
Şi ce cântece-am cântat.
Veţi vedea şi ce-am lucrat.

Oameni buni, orice ar fi,
Noi mereu ne vom sili,
Ca şi de-aici inainte,
Să fim harnici şi cuminte.

D.

3. SCUMPA ŢARĂ ROMÂNEASCĂ

Scumpă ţară românească,
Cuib in care m'am născut,
Câmp pe care s'a văzut
Vitejia strămoşească,
Scumpă ţară românească
Te salut!

Şi-a mea frunte ţi-se 'nclină
Ca 'naintea unui sfânt,
Căci, deşi copil eu sânt,
Inima de dor mi-e plină,
Să te văd mereu regină
Pe pământ.

Să ai viaţă de vecie,
Să sporească-al tău popor;
Sub stindardul tricolor,
Să nu vezi decât frăţie;
Şi-atunci dac'o fi să fie,
Pot să mor!

H. Lecca

4. CLASELE PRIMARE

Parcă ieri m'aduse tata
De mânuţă 'n clasa 'ntâi
Vremea trece aşa de iute...
Nici nu ştiu când isprăvii!

Mulţumiri, recunoştinţă
Azi le-aduc ca un prinos,
Căci mi-au dat invăţătură
Ce-mi va fi de mult folos!

Vă spun drept că-mi vine-a plânge
Că de azi n'o să mai fiu
Mică 'n clasele primare:
Ce voiu fi ?... Nici eu nu ştiu!

Adio, clase primare
Azi am terminat cu voi.
De-acum eu voi fi tot mare,
Voi rămâneţi tot 'napoi.

Pe Doamnele invăţătoare
Eu le, rog ca să mă ierte
Dacă 'n patru ani de şcoală
Le-am făcut ca să mă certe.

Nu mă bucur! căci deacuma
Nu voiu mai veni aici;
Căci vă las ca amintire
Anişorii mei cei mici!

***

5. DOMNUL (Invăţător*)

de *Adelina Olteanu Maior*

Pe bunul nostru 'nvăţător
Noi îl avem drag tare,
Şi pentru toate relele
Ii cerem azi iertare.

L-am supărat de-atâtea ori...
— Aşa-i copilul prost —
Dar, Dumnealui să fie bun
Să uite tot ce-a fost.

Atâta dor să ţie minte,
Că ne-a fost drag la toate;
Şi să gândească uneori
La noi dacă se poate

6. M A M A

A venit aseară mama, din sătucu-i de departe,
Să mai vadă pe fecioru-i, — astăzi „Domn cu multă
[carte!"

A bătut sfios la uşă, grabnic i-am ieşit în prag;
Ni s'a umezit privirea de iubire şi de drag;
Sărutându-i mâna dreaptă, ea m'a strâns la piept du-
[ioasă,
Şi 'ntrebând'o câte toate, am intrat apoi în casă.

Inlăuntrul casei mele, — câtă brună — am adunat,
Dă prilej ca biata mamă să se creadă 'ntr'un palat:
Nu 'ndrăsneşte nici să intre, cu opincile 'n picioare,
Şi cu multă grijă, calcă doar pe-alături de covoare!

Eu o 'ndemn să nu ia seama şi să calce drept, în lege,
Că doar e la fiu-su'n casă, nu e'n casa vreunui rege,
Şi de-abia o fac să şeadă pe-un divan cu scoarţă nouă:
— „Mi-era dor te tine, maică... Ţi-am adus vreo
[zece ouă,
„Niţel unt, iar colea'n traistă nişte nuci vreo două
[sute..."
Şi cu ochii plini de lacrimi, prinde iar să mă sărute:

*) Domnul Profesor — „Amicul tinerimii", 1908.

— „Poate mor, că sunt bătrână şi-a prins dorul să mă [’ndrume
„Se mai văd odată, maică, ce mi-e azi mai drag pe [lume!
„Caierul mi-i pe sfârşite... mâine poate-şi curmă firul
„Şi ’ntre patru blăni de scânduri să mă cheme cimitirul...
„Jale mi-e, de voi mămucă, dar visez, chiar şi deş-[teaptă...

„Cum pe-o margine de groapă bietul taică tu m’aşteaptă...
„Tu, odorul mamii’n urmă să te-aduni cu fraţii-acasă,
„Şi să’mparţi agonisirea după urma lui rămasă:
„Lui Codin să-i dai pământul dela moară şi cu via;
„Vaca şi-un pogon din luncă, maică, să le ia Măria;
„Lui Mitruş să-i dai zăvoiul de răchiţi dintre pârae;
„Carul, boii şi cu plugul să le dai lui Nicolae,
„Iară tu, ca mai cu stare decât fraţii zişi pe nume,
„Să iei casa ’n care ţie ţi-a fost dat să vii în lume...

„Când şi când în miezul verzii sau de Paşti să vadă satul
„Cum îmi vine, ca ’n toţi anii, la căsuţa mea băiatul
„Şi-având tihnă şi odihnă — la venire sau plecare, —
„Ş’aprinzi şi la groapa maicii câte-un paiu de lumânare.“

. . . .
A tăcut apoi bătrâna, şi-a plâns mult cu lacrimi grele,
Ce curgându-i lin în poală, se ’ntâlneau cu ale mele.

Vasile Militaru

7. IN BAE

In albioara lui micuţă
Ce-i aşezată pentru scaldă,
Ii toarnă draga lui măicuţă,
Să-l îmbăeze, apă caldă...

La desbrăcat în pielea goală
Şi lângă albie îl lasă,
Căci ea se duce cu o oală,
S’aducă nişte apă’n casă...

Mircică iute se repede,
Pisica ’n braţe strâns o ia,
Şi până nimeni nu îl vede,
Se bagă ’n albie cu ea...

Când maică-sa se ’napoiază
Şi vede mâţa udă ’n apă,
Pe Mirciulică-l urechiază,
Iar pe motan din bae-l scapă...

„De ce afunzi pisica ’n bae?
[Il ceartă dânsa], nu ai teamă
Că, de eşti rău, iţi dau bătae;
Tu vorba mea nu iei în seamă?“

—„Ba, da, măicuţă, el îngână,
Insă pisica, m’a rugat,
Că nu s’a spălat de-o săptămână —
S’o iau cu mine la scăldat!...“

Zaharia G. Buruiană

8. RUGĂCIUNEA MAMEI

Copilaşi din toată lumea, ştiţi voi cum se roagă mama
Pentru voi în orice seară? Nu ştiţi? Sigur! N'aţi
[luat seama
Când, cu ochii plini de lacrimi, la icoana Maicii Sfinte,
Işi rosteşte în blândeţe şoapte, rugăciunea ei fierbinte...

Uite-aşa grăeşte dânsa: „Maică Sfântă Preacurată,
„Vezi-i ce frumos dnrm dânşii?.. Ei îmi sunt averea
[toată,
„Pentru ei, din greu mă sbucium, pentru ei trăesc în
[lume
„Şi îndur atât noianul de dureri fără de nume!

„I-am culcat şi-acum, spre Tine, viu ca ei, să nu mă
[vază
„Şi te rog, Măicuţă Sfântă, să cobori o blândă rază,
„Raza bunătăţii Tale, pe frumoasele lor plete,
„Ca să n'aibă vise rele şi nici pleoapele muete.

„Şi-le adu 'n suflet raiul liniştit al vieţii tale
„Şi mi-i fă ca 'n zori de ziuă, când or fi ca să se scoale
„Să-i văd blânzi, cuminţi şi veseli, înreptând spre mine
paşii,
„Cum îndreaptă către Tine, colo 'n cer, sus, îngeraşii!...
Amin!“

Teodor Castrişanu

9. POVESTE

—„Mamă dragă“, zice Puiu
Către mama, drag zâmbind!
„Spune-mi drept, iţi place ţie
„S'auzi basme povestind?“

—„Cum de nu“, răspunde mama,
„De ştii vr'unul, hai te-ascult!“
—„Să ţi-l spun, dar să ştii mamă
„Că e scurt, nu ţine mult!“

—„Cu atât mai bine, spune-l
„Lângă mine vin de şezi“.
—„Iacă 'ncep şi cum e rostul
„Chiar îndată o să vezi:

„Ci-c'a fost, a fost odată,
„Căci în altfel dac'ar fi,
„Tot ce vreau să-ţi spun acum,
„N'aş putea a-ţi povesti:

„Ci-c'a fost aici pe masă,
„Până ieri, frumos, un şart
„Un pahar. Acuma însă,
„Nu mai este, căci l-am spart!“

N. Ţincu

10. TOT ȚI-AM ZIS, MÂNDRO...

Allegretto. mf.

1. Tot ți-am zis mândro mă duc
și tu tot nu mai crezut Dra-gă
și iar dra-gă fir de iar-bă nea-gră. Fir de
cu-cu-ruzi A-uzi mândro auzi

2. Dar acum mă crezi
Că trei ani nu mă mai vezi!
Dragă și iar dragă
Fir de iarbă neagră
Fir de cucuruz
Auzi, mândro-auzi. } Refren

3. Eu mă duc între streini
Unde nu cunosc pe nimeni!...
Refren...

4. Numai frunza și iarba
C'alea-s și prin țara mea!
Refren...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

11. SUNT PE DRUM

Un ţigan visa intr'una
Ziua, noaptea, c' gândeşti?
Să se ducă şi el odată
In oraş la Bucureşti.

Intr'o seară mi-se culcă
Colea 'n tindă şi visa
Că in Bucureşti se află
Şi pe străzi mi-se plimba.

Cum visa aşa ţiganul,
Iacă dancii in odaie
Mi-se iau intâi la ceartă
Şi pe urmă la bătaie.

Auzind ţiganul larmă,
Cum imi sta, aşa, culcat,
Dancilor din ha odae
Cam aşa le-a cuvântat;

— „Ista vă este norocul,
Că-s la Bucureşti acum,
Că v'aş trage o mardeală
Să vă las lungiţi in drum!"

Anton Marcu

12. PÂINE CU UNT

Sta copilul spre icoană
Cu smerenie-aţintit.
Mamă-sa-l invaţă a spune
„Tatăl nostru" desluşit.
— „Zi, Năică: „Tatăl nostru".
„Tatăl nostru" el grăeşte,
„Care eşti in ceruri"
Mama mai departe i-l rosteşte;
Dar când fu la
„Dă-ne nouă pâinea cea de
totdeauna",

Se o opri din spus, copilul,
Mişcând buzele intr'una.
„Ei, ce faci, Năică dragă?
De ce stai? ce tot şopteşti?
Spune cum te 'nvaţă mama...
Şi mai tare să vorbeşti!
—„Vezi că, mamă, nu-mi prea
[vine
Numai pâine să tot cer,
Oare numai pâine are
Tatăl nostru cel din cer?

Sunt sătul de pâine goală,
Să-l rugăm dar, maica mea,
Să-mi dea pâine toată ziua
Dar şi-un pic de unt să dea.

M. Mihăilescu

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

13. ȚĂRANUL LA DENTIST

Un țăran voind să-și scoată
O măsea care-l durea
Și mergând la târg cu ea,
Nu știu cum și nu știu cine
Dintre câți a întrebat
La dentist l-a îndreptat:
Și dentistul, se 'nțelege,
Meșter mare, cât se poate,
Haide-o prinde și i-o scoate.
Mulțumit acum țăranul
Că i-a scos-o, de, ce vrei,
Scoate punga și plătește
Pentru muncă patru lei.
— „O! mă rog, dentistul zice
„Nu, eu patru lei nu pot;
„Zece lei la mine-i prețul
„De-o măsea pe care-o scot".
— „Zece lei, țăranul zice,
„Mare lucru, nu se poate!...
„Dar cu zece lei, la altul
„Le pot scoate și pe toate.
„Am mai scos eu, hei, măsele,
„Nu-i acuma 'ntâia dată;
„Chiar mai an mi-am scos doar [una
„Ce era nițel stricată.
„Dar care, Doamne sfinte,
„Nici gândești cum mă durea
„Și mi-a scos-o bărbierul
„De-am dat doi lei pentru ea.
„Vezi, am dat doi lei atuncea
„Și-astăzi patru, îndoit;
„Pentru munca dumitale,
„Și la urmă ce-ai muncit?
„Numai mi-o prinseși în clește
„Și mi-ai scos-o, hai, pe dată,
„Dar atunci cu bărbierul
„Fost-a frate, treabă lată;

„M'a târît mai toată casa
„Și m'a tras și m'a smucit
„De gândiam că-mi iese ochii,
„Și la urmă ce-am plătit?
„Pentr'o muncă-așa de crudă
„I-am plătit curat doi lei
„Socotește, na, ce vrei!!

Th. D. Speranția

14. MAI INTREABĂ ȘI PE ALTUL

Un țigan trece odată
Pe la stână, baciul, nașul,
Se 'ndeletnicea ciobanul
Ca să strângă tocmai cașul.
Când îl vede-așa țiganul,
Să nu tacă, îl întreabă:
— „Bună ziua, nășulică,
Ce mai ala bala, treabă?"

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

— „Ia, de toate câte-o leacă,
Ii răspunde acel naş,
Fac şi eu, ca tot ciobanul,
De mâncare puţin caş.

Dar ia spune iute, fine,
Ai mânca şi tu din caş...?“
— „Haoleo! răspunse cioara,
Aş mânca cât un vrăjmaş!“

— „Dar ia spune fine, dacă
Ai mânca puţină urdă?“
— „Mai întrebi răspunse iară,
Aş mânca oricât de multă!“

— „Dar cu oile, măi fine,
Ai urcat dealul înaltul?...“
— „Despre hasta, năşulică,
Mai întreabă şi pe altul!“

Anton Marcu

15. PARCĂ EU SUNT PROFET?...

Burăh şchiopul, datorează,
De un an lui David Flei,
Pentru nişte mărunţişuri,
Vreo trei-patru mii de lei.

L'amânat un an de zile,
Vino mâine, vin poimâine,
Şi mi l-a gonit pe drumuri
Aşa cum goneşti un câine.

Astăzi însă David este
Hotărît ca să termine
Şi gândeşte ea pe Burăh
Să mi-l ia cum e mai bine.

Cu ăst plan făcut în minte,
L'a sa uşă-a prins să sune,
Şi cum intră înăuntru
Cu glas dulce aşa-i spune:

— „Burăh, mai ţii minte oare,
E un an de-atuncea aşa,
Ai să-mi dai patru miare!?...“
— „Cum să uit aşa ceva?“

— „Dacă e aşa, atuncea,
Spune-mi cât să mai aştept?“
— „Asta nu ştiu dragă David
Fiindcă eu nu sunt profet!“

Anton Marcu

16. MOARTEA LUI IANOŞ

Ianoş moare peste noapte
Fără să fi fost bolnav,
Fără să fi suferit, nepoate,
Vreun accident mai grav.

Iulişca, de jale trasă,
L-a spălat, l-a pomădat,
Şi 'ntinzându-mi-l pe masă
Cu flori l-a înconjurat.

Iată că Nea Niţă Cleşte
Vine, mortul a vedea
Şi după ce mi-l priveşte,
Văduvei îi zice-aşa:

—„Nu ştiu cum putu să moară,
Găsesc chiar că-i curios,
Căci când l-am văzut azi seară.
Era sdravăn, sănătos!

Iulişca-i răspunse-atunce:
— „Nici eu nu pricepem cum,
Cum mort poate să ajunge,
Un aşa om sdraven, tun;

Ce se-ţi spun, draghe vecine,
Seara mâncat gulaş, tort,
Beut bine, culcat bine,
Dimineaţa sculat mort!

Anton Marcu

17. ERA GROZAV...

Era grozav, o! bietul viţeluş, cum îl târa
la abator, mai adineaori, cum se împotrivea,

şi cum se străduia să lingă picăturile rămase
din ploaia scursă 'n târgul trist, pe ziduri cenuşii, de case.

O! Doamne, şi ce bun şi blând părea
el, care, toate drumurile pline de *scoruşe,* le ştia.

O! Doamne, tu care ne-arăţi atâta îndurare
zi-mi că va fi pentru noi toţi, odată o iertare

şi că 'ntr'o zi, în cerul luminat, n'or să mai fie
viţei micuţi şi drăgălaşi să-i ducă la măcelărie,

ba chiar că, dimpotrivă, deveniţi mai simţitori,
le vom încununa cornitele cu flori.

O! Dumnezeul meu, fă tu ca sărăcuţul ăsta de viţel
să sufere cât mai puţin când o intra cuţitu 'n el.

Francisc Jammes

(Traducere de *Perpessicius*
„Scut şi targă")

18. VORBE CU TÂLC

Vai de omul care are
Suflet mic în casă mare!
Fericit ce-l ce ridică
Suflet mare 'n casă mică!...

După chip cunoşti o floare,
Ciocârlia după cânt,
Aurul, după culoare
Iar pe om după cuvânt.

Proştii lumii să n'aştepte
Prunci din ţeava tunului
Şi cuvinte înţelepte
Din gura nebunului.

Vasile Militaru

19. MARINARUL

De-a marinarului sosire
Se 'mprăştiase vestea 'n sat:
Bătrânul revenea să-şi ducă
Sfârşitul vieţii pe uscat.

Îi rămăsese doar bordeiul,
Copii, femeie, erau morţi,—
Ce trist să fii în lume singur
Şi-un doliu-atât de greu să porţi!...

Preotul satului adesea
Il insoţea spre ţintirim;—
De cei ce nu mai sunt în viaţă
E frumos să ne amintim!

La masa unei cârciumi seara,
El povestea câte minuni:
Primejdii ce 'nspăimântă mintea,
Şi lupte grele cu furtuni...

Dela o vreme marinarul
Trăia mai trist şi mai retras,
Şi veşnic părea dus pe gânduri
In ascultarea unui glas...

Era un cântec de departe,
Un imn de-oceanuri şi de mări
Pe care-l auzea într'una
Ca nişte triste aiurări...

Şi... într'o zi simţind că'n viaţă
Durerea lui nu mai încape,
A luat o luntre, o lopată,
S'a dus — şi dus a fost pe ape!...

Traian Demetrescu

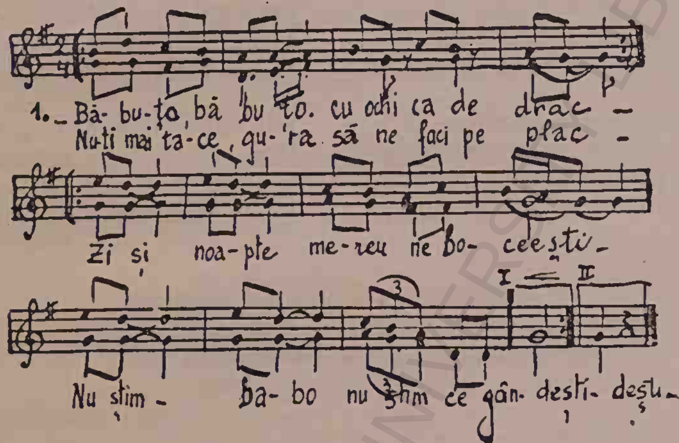
(„Sensitive")

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

20. BABUŢO

Versuri de * * *

Muzica de Emil Gheorghiu



2. Ţi-o fi dor, băbuţo, de-al tău moşnegel
Să mai ai răbdare c'ai să mergi la el.
Toată noaptea ţi-ai făcut de cap } bis
Ai bocit şi ţi-a venit de hac!

3. — Ba eu, dragii babei, de când m'am născut,
Niciodată baba pe plac n'a făcut.
Eu cu nimeni nu pot să mă împac, } bis
N'am făcut şi n'am să fac pe plac!

4. — Lasă-ne, băbuţo, să ne veselim,
Du-te, poamă acră, ca să mai trăim !...
— Nu plec! nu plec şi nici n'am să tac } bis
N'am făcut şi n'am să vă fac pe plac!



21. G R O P A R U L

In fiecare zi pe seară,
Posomorit şi obosit,
Pe dinaintea casei mele
Trecea, în gânduri adâncit.

Purta pe el veşminte rupte,
Şi-o barbă neagră pân' la piept,
Iar părul îi cădea 'n şuviţe
Pe fruntea-i largă de 'nţelept.

Şi într'o cârciumă vecină
Intra grăbit şi solitar,
Fuma dintr'o lulea aprinsă
Şi bea tăcut dintr'un pahar.

Dar într'o zi oprindu-i paşii,
Cum i-ai opri unui vrăjmaş,
L-întreb să-mi spue cine este?
El îmi răspunde: — „Sunt gropar".

Şi-adaogă: — „Eu sap morminte
Şi la bogaţi şi la săraci!..."
Iar eu i-am zis strângându-i mâna:
— „Ce bine oamenilor faci!..."

Traian Demetrescu

(„Sensitive")

22. U R S A R U L

Umblase mult prin sate şi câinii îl lătrase,
Mâncase câte-odată, de multe ori răbdase;
La cârciumi şi prin bâlciuri de-un şir întins de ani,
Cânta, jucându-şi ursul, pe codri şi pe bani.

Bătrân dănţuitorul, bătrân şi cântăreţul...
Şi rare ori, de milă, îi răsplătea drumeţul...
Artistu 'n patru labe, maestrul în toiag,
Mergeau tăcuţi şi jalnici, — pribeag lângă pribeag.

. . . .

Şi obosiţi de cale, lăsând în urmă satul,
Pe câmp sau prin frunzişuri dorm unul lângă altul.

Traian Demetrescu

23. ŞESURI NATALE

Voi, şesuri nesfârşite sub ceruri largi de vară,
Ca ele liniştite şi luminând ca ele,
Pe-aici îmi înfloriră şi aici se scuturară
In mersul vremii, macii copilăriei mele.

Intinderile voastre cu ondulate linii,
Pe lunga 'nvălurare a holdelor mănoase,
Domol se desfăşoară sub tremurul luminii
Şi pier într'ale zării adâncuri vaporoase.

Şi râurile care sar sprintene la munte
Şi-şi prăvălesc spumoasă năvala lor, când ies
Aici, pe unde nu e o piatră să le 'nfrunte,
Adorm în mersul leneş al netedului şes.

Amiaza obosită se toropeşte 'n zare,
Albeşte uriaşă pe largile tarlale
Şi 'n pacea dogorită de-a verii 'nvâlvorare,
Ea zace 'n infinitul nelămuririi sale.

Purtând poveri de roade, trec carele greoaie,
Cu boi blajini dealungul prăfoaselor şosele
Şi doina, care 'n focul văzduhului se moaie,
Imi cade 'n gând cu vremea copilăriei mele.

Voi, şesuri dulci ca lenea şi largi ca nesfârşirea,
Cu depărtări pe unde mirajele tresaltă,
Şi sufletu-mi în care vi se răsfrânge firea
L-aţi legănat cu râuri şi-amieze laolaltă.

Şi 'n sufletu-mi cu doruri învăpăiate, care
Cuprind nemărginirea întinderilor voastre,
Sunt visuri fără nume ce chiamă 'n depărtare
Ispititor ca Fata-Morgana 'n zări albastre.

Nichifor Crainic

(„Şesuri natale")

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

24. AMIAZA DE IULIE

Parcă doarme toată firea...
Când şi când, s'aud prigorii;
Secerile ard în soare,
Că prânzesc secerătorii:

Roată 'n jurul mămăligii
I-a strâns foamea cu-al ei har,
Ba, la umbra unei tufe,
Ba, la umbra unui car...

Pe stergaru 'ntins pe iarbă
Masă scumpă-acum începe:
Ici, un ou şi-un praf de sare,
Dincolo, vreo două cepe...

Şi leguma puţintică
De din faţa fie-cui;
Cât ai face o ţigară,
Acum e, acuma nu-i...

Ridicând apoi urciorul,
Dragomir îşi stinge-o sete,
Şi-o lăcustă rătăcită
I-a venit pe vânt în plete.

Moş Ion, fumeaz-o pipă
Şi 'nfigând-o-apoi în brâu,
Doarme dus, având din clae
Căpătâi un snop de grâu...

Iar la sânul maicii sale,
Un copil ca o răsură,
Adâncit în somnu-i dulce,
Râde 'n vis, cu ţâţa 'n gură...

(„Stropi de rouă“) *Vasile Militaru*

25. S E C E T A

E cald, arşiţă, şi nu plouă
De când zăpada s'a topit.
Iar noaptea nu mai cade rouă,
Şi grâu şi iarbă s'a pârlit;
Ovăzul, nici n'a răsărit.

Turme de oi, cirezi de vite,
Mugind de foame pe islaz,
Din loc în loc merg istovite,
După un fir de iarbă ars,
Ce-abia, ici colo-a mai rămas.

Dogoritor adie vântul,
Pământul ars şi-adânc crăpat;
In brazdă nu mai prinde plugul;
Porumbul nu s'a semănat,
Prin râuri apele-au secat.

Tot dinspre soare vântul bate,
Se 'nalţă pulberea în zare.
Şi din scântei neînsemnate
S'aprind păduri întregi şi sate...
Ard fioros; e jale mare...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Ţărani cu feţele plecate
Şi preoţi, albi bătrâni, greoi,
Spre câmpul ars cu sfinte moaşte
Pornesc pe jos în trist convoiu,
Să facă rugă pentru ploi.

O ! Doamne, Tu eşti bun ; ne iartă
Păcatele ce am făcut.
Trimite, ploaia Ta, curată,
Ne mântuieşte de nevoi.
O ! Doamne sfinte, dă-ne ploi.

Voicu Cojocaru

(Din „Cruciada Românismului")

26. SECETA

Se 'ncepe secerea ca mâne
Şi-i grâul mic şi sec şi rar
Ş'atâta jale-i pe hotar —
Din ce-o să-şi facă omul pâne!

Porumbul frunzele-şi îndoaie,
Pământu-i tare şi crăpat;
Nu-i chip să iasă la spălat
De n'o veni un pic de ploaie.

Dar cerul parcă-i de aramă
Şi mila 'n el s'a isprăvit;
Atâtea cruci şi gând smerit
Şi slujbe nebăgate 'n seamă!

E-amiaza. Soarele revarsă
Potop de pară şi scântei;
Se târâe 'ncet către bordei
Un car cu fân din lumea arsă.

In vârf copil cu ochi de mure,
Cu părul creţ şi bălăior
Priveşte sus un norişor
Ce-l scoate vântul pe pădure.

Priveşte, fără să'nţeleagă
Ce doruri sfinte se trezesc
In pieptul celor ce-l zăresc,
Şi ce nădejdi de el se leagă.

Ecat. Pitiş

27. SECETĂ

Un vânt uscat dând razna prin ogoare,
Preschimbă bulgarii încinşi de soare
In munţi de praf ce 'ntunecă văzduhul;
Nici pic de nor pe bolţile aprinse,
S'au ofilit imaşele întinse
Şi 'n iezerul secat, e galben stuhul.

Fără ştiuleţi, cu spicul mic, chircit,
De arşiţă şi secetă răzbit,
Stă păpuşoiul veşted şi plecat
Ciulindu-şi frunza 'n semn de rugăciune;
Iar vitele mânate la păşune
Se 'ntorc de vreme înapoi spre sat.

In cârjă, sprijinit urmându-şi calea,
S'opreşte 'n lan să-şi socotească jalea,
Un biet moşneag albit de multe toamne;
Abia 'ngânând o rugă 'n gândul său,
Şi 'nalţă ochii către Dumnezeu
Şoptind smerit: „Ne mântueşte, Doamne!"

Corneliu Moldovanu

(„Poezii")

28. SECETA

E secetă, — şi de căldură
Pe câmp porumbul se usucă,
Mor vitele în bătătură, —
Şi norii vin... ca să se ducă...

Prin sat aleargă paparude
Şi-se'nvârtesc in danţ vioaie:
Ţăranca apă le asvârle.
Işi scutur pletele lor ude,
Cântând descântece de ploaie;
Şi-s goale ca nişte şopârle.

Ţăranii pâlcuri se adună:
Pe câmp abia se mişc'o turmă
Tânguitor talanga sună —
Ciobanul a rămas în urmă,

Cu cotul răzemat in bâtă
El cată dus in depărtare,
Dar seceta posomorită
Se intinde fără de hotare,
Nori albi din zare se ridică—
Se 'nşiră, se desprind, se strică.

St. O. Iosif

29. TRECUI VALEA MORT DE SETE...

Cântec popular aranjat de *N. Oancea*

Moderato

1. Tre-cui va-lea mort de se-te Mă'n tal-nii cu do-uă fe-te Do-uă fe-te'n hai-ne no-uă Să-ru-ta le-aş pe-amân-do-uă. La, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la,

2. Aş iubi pe cea mai mare,
Cea mai mică 'mi place tare.
Aş iubi pe cea mai mică
Cea mai mare-i mai voinică.
Tra, la, la, la, la...

3. Ş'am să fac o lege nouă
Să le iubesc pe-amândouă;
Am să fac o lege veche
Să le iubesc pe-o pereche.
Tra, la, la, la, la, la...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

30. TOT LA CARCIUMA

„Blestemat să-i fie neamul
„Şi pomana blestemată
„Celui care-a scos rachiul
„Pe pământ întâiaşdată!...
„Om nebun! Tu vezi, sărmane,
„Că eşti tată şi-ai copii
„Şi tu vecinic dela crâşmă
„Când te caut văz că vii".
Cam aşa zicea femeia
Pe bărbatul său certând
Că-l găsea la crâşmă numai
Zi şi noapte, ori şi când.
Omul spune ce mai spune,
Ce-o fi spus nici eu nu ştiu;
Dar din sân, pe masă, pune
O sticluţă de rachiu.
— „Ce-ai adus acolo'n sticlă?"
Un copil intreabă 'ndată.
— „Ia, rachiu", răspunde omul.
— „Eu să gust, se poate tată?"...
— „Gustă-l „dragă", zice omul,
„Bată-l sfântul cel de sus,
„Că de-aceea l-am adus".

Auzind aşa copilul
Pune sticla 'ncet la gură
Şi-o ridică-o tot ridică
Pân'ce-apucă-o picătură;
Iar din dată cum apucă
Zice:
— „Valeu, vai, tătucă,
„Iute-i Doamne, vai şi rău,
„Prăpădi-l-ar Dumnezeu."

***

—„Iute?!... Hei, vedeţi acuma,
„Intru cât sunt vinovat."
Zice omul supărat.
„Tot la crâşmă, zice mă-ta,
„Tot la crâşmă te găsesc!
„Dar la crâşmă eu sărmanul
„Tot cu-această iuţitură,
„Ce nu poţi s'o iai în gură,
„Zi şi noapte tot cu-aceasta,
„Tot cu-aceasta mă căznesc...

Th. D. Speranţia

31. DROPICA

Un birjar, răzbit de boală,
Intr'o zi din pat se scoală
Şi la doctor nemereşte.
După ce mi-l ciocăneşte,
Doctorul zice că-i grav,
Că de dropică-i bolnav.
— „Vai de mine! Vezi năpasta?...
Şi ce boală mai e şi-asta?"
— „Ce să fie, iacă apă multă,
D'aia eşti umflat la burtă".

— „I'auzi dumneata drăcie!
Ei, trăzni-te-ar, chir Ilie!
Lasă c'ai să mi-o plăteşti!"
—„Cine-i ăsta de-l cinsteşti?..."
—„Cârciumarul, un mişel!"
—„Şi ce-amestec are el?..."
—„Are mâncai-aş din turtă!
Că dacă am apă 'n burtă,
Dânsul este vinovat,
Eu i-am cerut vin curat!..."

Victor Bilciurescu

32. ZIUA PAPUŞICHII...

Astăzi Ghichii şi Mioarei
Mari le mai sunt trebile!
Cine vrea să ştie care-i
Cauza, întrebe-le!

O să afle că-i tot zorul
Pentru-o onomastică:
Păpuşica lor — odorul —
De gumă elastică.

Trebue cum se cuvine
Să-şi serbeze numele,
Fi'ndcă la mijloc, vezi bine,
Este doar renumele!...

De-aia sunt grăbite tare
Amândouă fetele
Şi-au uitat şi de mâncare,
Îngrijate, bietele!...

Păpuşichii lor frumoase
I-au făcut surorile
O rochiţă de mătase
Albă ca ninsorile...

I-au legat cu panglicuţă
Aurul cosiţelor,
Ca să pară mai drăguţă
Tuturor fetiţelor.

S'au dus apoi prin saloane,
Scotocind bufetele,
Şi-au găsit nişte bomboane
Să trateze fetele.!.

Dar da-abia sfârşiră
Toate pregătirile,
Că la ele şi porniră
Multe, musafirele...

Vine Mia, vine Tanţa.
Sora lor Emilia,
Vine Eta şi Constanţa,
Vine şi Cecilia.

Grăsulii şi costelive,
Nalte cât sunt mesele,
Sunt cu toate guralive
Şi nespus de vesele.

„*Să trăiască* păpuşica",
Spun în cor copilele, —
„Şi să-i fie, mititica,
„Fericite zilele..."

S'au jucat apoi cu toate
Deranjând saloanele
Şi la urmă, 'nfometate,
Au păpat... bomboanele...

Nicolae Mihăescu

33. PATUL PĂPUŞII

Cine e ca dânsa oare
Mulţumită,
Fericită?
Mamiţica
I-a adus chiar acuşica,
Fetii ei ascultătoare,
I-a adus un pat micuţ,
Nu se poate mai drăguţ.
Pat întreg cu-al lui dichis:
[E un vis!
Are plapumă şi perne
Şi cearşaf care s'aşterne
[P'o saltea.
[Mică şi ea.

(„Versuri pentru copii" B. P. T.)

Fata patul îl priveşte,
Intr'un colţ şi-l potriveşte,
[Il aşează pe tăcute.
Peste câteva minute
Se întoarce şi, văzând
Pe măicuţa ei umblând
[Ca să iasă
[Afar' din casă,
Punând degetul la gură,
Serioasă la figură,
Iute-i zice pe şoptite
Aste vorbe deslușite:
„Mamă 'ncet deschide uşa,
„Că d'abia-mi culcai păpuşa!"

N. Ţinc

34. FURTUNA

Nimeni n'a rămas in stradă
Norii negri vin grămadă.
Sboară frunzele uscat
In văzduh împrăştiate
Şi salcâmii stau să cadă:
[Bate vântul, bate...

A ieşit dela răscruce
O femeie care duce
Un copil de mână... Sună
Porţi izbite de furtună
Şi femeia-şi face cruce:
[Fulgeră şi tună.

Dar a norilor năframă
Se sfâşie... Biata mamă,
Cu puterile scăzute,
Vrea copilul să-şi ajute
Şi cu glas pierdut il chiamă:
[Hai cu mama, iute.

L-a luat acum în braţe
Ploaia o izbeşte 'n faţă.
Bolta parcă-i spartă 'n două..
Cu mânuţele-amândouă
El de gâtul ei s'agaţă;
[Plouă, mamă, plouă!

G. Topârceanu

35. CURCUBEUL

Ce frumos e după ploaie:
Soarele a inviat;
Curcubeul incovoaie
Pe cer, arcul colorat.

Trei surori mici şi drăguţe
Către el în sus privesc,
Sar voios, bat din mânuţe,
Şi 'ntre ele-aşa vorbesc:

„De-ar fi, zice cea mai mare,
„Curcubeul o panglică,
„L-aş lua cu nerăbdare
„Ca să-l pun la păpuşică!"

Ce-a de-a doua-i altă fire:
La păpuşi ea nici gândeşte
Are gânduri de mărire
Şi semeaţă-aşa grăeşte:

„Eu aş vrea să fiu regină,
„Curcubeul un covor
„Şi, pe el păşiad senină,
„Să salut al meu popor!"

Surioara cea mai mică
Stă puţin şi se gândeşte,
Apoi ochii 'n sus ridică
Şi cu glas duios, şopteşte:

„Dac'ar fi al meu să fie
„Acest mândru curcubeu,
„Eu cu drag şi bucurie,
„Il l-aş da lui Dumnezeu!"

Ninetta Coandă

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

36. DESPĂRŢIRE

Bun rămas, căsuţă scumpă, dela margine de sat
Unde duc cărări în luncă şi cotesc pe după râu,
Unde plopul sus ridică frunte ca un împărat
Şi s'ascund tălăngi prin iarba verde, 'naltă până'la brâu.

Tu salcâm dela fereastră, obosit de anii grei,
Cu trei ramuri întristate şi tulpina despoiată
Tu-ai simţit fiorul morţii cum a dus pe toţi ai mei:
Oare la bătrâna-ţi umbră mai şedea-voi eu vreodată?

Parcă văd cum te-o preface vremea asta schimbătoare.
Dup'o iarnă mai geroasă frunzele n'o să-ţi mai crească.
Când vor trage de vecernii clopote tânguitoare
Tu vei străjui drept cruce casa tristă bătrânească.

Şi prin negura adâncă în toamnele 'ntârziate,
Lemnu-ţi gol doar de va spune ce-a fost ieri în casa noastră;
Iar ca oaspete pe braţu-ţi vreun cocor de s'o abate —
O, pricep că-mi plângi plecarea, drag salcâm dela fereastră.

Gheorghe Munteanu

37. SĂ-MI SCRII

Am aşteptat să-mi scrii, se vede
Că lecţiile nu te lasă...
Sau fericitul, ştii... nu crede
Că viaţa nu e prea frumoasă,
Când eşti departe de cei dragi...

...Mi-e dor de tine, de măicuţa...
Mi-e dor de leagănul din curte,
In care ştii, ne dam noi huţa,
Mi-e dor de zilele prea scurte,
Când culegeam, ţii minte? fragi...

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Eşti mare azi... tu creşti degrabă,
Azi, cred că mama nu-ţi mai spune,
Cum pe'nserate, vine-o babă,
Ce ia pe fetele nebune
Şi le aruncă'n apă-adâncă...

Şi... poate vei uita ca mâine,
Cum îţi citeam cu drag „levistă“...
Cum ne băteam cu miez de pâine
Şi cum, ştii tu, deveneai tristă,
Că păpuşica nu mănâncă...

Să mi scrii, să-mi scrii de toate-acestea
Şi dacă-ţi aminteşti, să-mi scrii,
Ce tâlc ascuns àre povestea:
„Plugarul care-avea trei fii...“

Toma Rădulescu-Ghenu

38. T A C

Inainte mă certam,
Insă regulat, primeam
Câte un bobârnac:
Pac!...

De atunci m'am lecuit,
Nu mai strig, stau liniştit
Şi pe filosoful fac
Tac.

Spre exemplu, dimineaţă,
Când văd că se vinde 'n piaţă
Puiul câte un pitpalac
Tac...

Mă intorc c'o pătlăgea
Vânătă ca vai de ea
Şi de mi-e sau nu pe plac
Tac...

In alegeri nu mă bag
Că e chestie de ciomag.
Una ştiu şi aia fac
Tac.

Iar la birturi când găsesc
Fie'n supă borş rusesc
Câte-o muscă sau gândac
Tac.

Acasă cu nevasta mea,
Când susţine ea ceva,
Ştiu că tot nu-i vin de hac,
Tac.

Când pe lângă creditori
Mă trezesc cu perceptori
Pupăză peste colac,
Tac.

Sunt la noi mulţi indivizi
De bani şi putere-avizi
Case şi averi la sac,
Tac.

Dar când e ca să intrebi
Ce fel de anume trebi
Ei inoadă şi desfac,
Tac.

Nickir

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

39. OMUL CÂND E NECĂJIT

Timp de învârtită... Muzica de N. Oancea

1.) O-mul când'ii ne - că- jit Tra, la, la, la, la, la, la la.
la. Se cu-noaș-te pe - pă- sit. Tra la, la, la, la, la, la, la,
la, la, la, Că- pă ses-tèn-ce-ti nel- Tra, la, la, la, la,
la, la, la, la, la- Cu-ne-ca-zul du-pă el-
Tra, la, la, la, la, la, la, la, la -

2. Nu gândi, bade, gândi, Tra, la, la, la, la la, la, la, la, la
Căci ca tine n'oi găsi. Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la
Numai valea dac'oiu trece „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ } bis.
Voiu găsi ca tine zece. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ }

3. Nu gândi, bade, în tine, Tra, la, la, la, la, la, la, la, la la
Că ți-l bate joc de mine. Tra, la, la, la, la, la, la, la, la, la
De mi-ajută Dumnezeu „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ } bis.
Mai iute mi-oi bate eu. „ „ „ „ „ „ „ „ „ „ }

— CORTINA —

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

40. ALUNELUL *)

— DANS NAȚIONAL —

Versuri de *Zoe Boerescu* — Melodie populară

Viol

I. A-lu-ne-lu, a-lu-ne-lu, hai la joc
II. A-lu-ne-lu, a-lu-ne-lu, sus săl-tați

Să-ne-fi-e, să-ne fi-e cu no-roc.
Și la stân-ga, și-la stânga hai-deți frați

Cine'n ho-ră o să joa-ce, Ma-re, ma-re se va face
Cine n'o ju-ca și el să-ră-mâ-nă mi-ti-tel-

Jocul. Copiii ținându-se cu mâinile pe umeri, ca la sârbă, joacă săltat. La cuvintele: „Alunelu, alunelu, hai la joc!" pornesc la dreapta, cu piciorul drept înainte, iar cu cel stâng înapoi. Ei execută astfel 2 pași spre dreapta; iar la cuvintele: „la joc" bat de două ori cu piciorul stâng. La cuvintele: „Să ne fie, să ne fie cu noroc!" pornesc la stânga, incepând cu piciorul stâng. Ei duc piciorul stâng inainte și pe cel drept inapoi și execută astfel doi pași; iar la cuvântul: „noroc" bat de două ori cu piciorul stâng. La versurile „Alunelu, alunelu, sus săltați!..." „Și la stânga și la dreapta haideți frați!" copiii repetă intocmai mișcările arătate mai sus. Urmează apoi jocul pe loc, pe care-l schițăm mai jos. La cuvintele: „Cine 'n horă o să joace" duc alternativ piciorul drept și cel stâng inainte pe călcâiu și le aduc la loc; iar la cuvântul „joace" bat de două ori din piciorul stâng. La cuvintele: „Mare, mare se va face...." fac aceleași mișcări pe loc, de astă dată incepând cu piciorul stâng; iar la cuvântul „face" bat de două ori cu piciorul drept. La ultimele versuri: „Cine n'o juca și el, să rămână mititel" repetă mișcarile pe loc aratate in versurile anterioare. Când se cântă strofa a doua, copiii joacă intocmai ca'n strofa intâia.

---

*) După Grigore Teodosiu, Vol. I „Ciripit de păsărele", pag. 69.

BOSTON UNIVERSITY LIBRARY

41. D R Ă G A N *)

Mă recomand: Nae Cioflan
Fost sergent de stradă,
Cu postul în maidan,
Lângă biserica Sf. Ştefan,
Unde 'n colţ e un băcan...
Domn comisar Becarian
Mă chiamă şi-mi zice:
Măi Cioflan!
Să prinzi pe Drăgan,
Că-i un pehlivan!
Zic: Trăiţi Domn' Becarian
Am să prind pe Drăgan!...
Intr'o zi stam pe maidan,
Când văd un zăplan
Care mergea tiptil ca un şobolan.
Mă reped la el ca un uragan
Şi strig: Stai, Drăgan!
In numele legii te arestez!
Drăgan zice: Bine,
Hai la secţie!... Hai!
Pe drum, spune Drăgan
Dom' sergent, fii uman
Şi dă-mi un ban
Să intru la băcan,
Să-mi iau un sfert de pâine.
Zic: Bine, Drăgan
Na un ban,
Intră la băcan
Şi-ţi ia un sfert de pâine.
Intră Drăgan, la bàcan;
Iar eu rămân afară să-l aştept.
Trecu cinci minute...
Trecu zece minute...
Trecu un sfert de ceas...
Nu mai vine Drăgan.
Afurisitul de Drăgan fugise pe
din dos.
Raportez lui Dom' Becarian,
Care zice: Măi Cioflan,
Eşti un gogoman!
Trăiţi, Dom' Becarian!...
. . . .
Şi trece un an.
Stam de pândă tot în maidan
Când... hop! Drăgan.
Mă repez la el ca un hultan
Şi-i zic: Stai, Drăgan
In numele legii te-arestez!
Hai la secţie!... Hai!...
Pe drum Drăgan iar:
— „Dom' sergent, fii uman
Şi dă-mi un ban
Să intru la băcan
Să-mi iau un sfert de pâine
Zic: „Bine, Drăgan
Na-ţi un ban
Intră la băcan
Şi ia-ţi sfertul de pâine...
Intră Drăgan la băcan
Iar eu mă duc să-l aştept pe
din dos.
Trecu cinci minute,
Trecu un sfert de ceas
Fără nici un folos;
Nu mai vine Drăgan!
Intru la Băcan
Intreb de Drăgan
Afurisitul de Drăgan
Fugise prin faţă.
Raportez lui Dom' Becarian
Care-mi dă povaţă
Cu mâna la mustaţă:
Măi Cioflan!
Eşti un gogoman!
Trăiţi, Dom' Becarian!...
. . . .

*) Personagiul care povesteşte este bâlbâit.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Şi mai trece un an.
Stam la post în maidan
Când văd pe Drăgan
Având în mână un geamantan.
Mă reped la el ca un uragan
Şi zic: Stai, Drăgan!...
In numele legii, te arestez!
Drăgan zice: Bine!
Hai la secţie!... Hai!...
Pe drum iar:
Dom' sergent, fii uman
Şi dă-mi un ban
Să intru la băcan
Să iau un sfert de pâine:
Că banul ţi-l dau mâine.
Ehe!... Drăgan, ăi fi tu pehlivan,
Dar nici eu nu sunt gogoman.
Stai tu acum afară,
Mă duc eu la băcan
Să-ţi iau pâine de-un ban...
Intru la băcan
Iau sfertul de pâine.
Iar când revin afară:
Foc şi pară!
Poate nu-s de crezare?
Fugise Drăgan!...
. . . .
Raportez lui Dom' Becarian
Şi-al treilea an,
Iar el îmi zice
Ca unui complice:
Măi Cioflan!
Eşti un gogoman!
M'a făcut de ocară
Şi m'a dat afară.
Ştiţi, de ce adică?
Persecuţie politică!

(Din „Umorul Românesc")

42. ŢIGANUL LA PEPENI

Pe-un ţigan un om prinzând-l în grădină-
[odinioară
Mâncând pepenii verzi, îi zice:
— „Dar ce caţi acolo, cioară?
Pentru ce şi cum intraşi?
Pepeni verzi de ce mâncaşi?"
— „Am intrat, bădică" zice,
„Ca să văd, pământu-aice
„E ca 'n câmp ori e mai bun?...
„Dar pe cinste, drept să-ţi spun,
„Că de pepeni de mâncat,
„Să nu-ţi fie cu bănat,
„Să chiorăsc, dac'am gustat".
— „Taci din gură, măi Ţigane!
„Incă faci pe oameni proşti?
„Nu vezi tu, că te cunoşti?

Biblioteca Universitară Iași

„Uite 'n barbă-ţi o sămânţă!
„Măi, ce hoţi sunteţi! Ce hoţi!
„Dar vă 'nvăţ eu, las', pe toţi!"
— „Nu bădică,
„Nu-i nimică",
Zice el. „Nu fii tiran,
„Să te pui cu'n biet Ţigan!
„Că sămânţa, care-o vezi, este, zău, *de-acum*
[*un an !*"

Th. D. Speranţia

43. FEMEIA INDARATNICA

Unui sătean, odată, femeia, i s'a înnecat,
Când la un râu cu altele s'a scăldat.
El c'o prăjină în mână în vârfu-i cu cârlig pus,
Se ducea tot căutând-o pe cursul apei în sus.
. . . .

Altul trecând îl întrebă, ce tot umblă cătând?
El spuindu-i tot deodată îşi ceru şi sfat zicând:
— „Mi s'a înnecat, frăţioare, nevasta colea mai jos
„Şi cum s'o găsesc nu ştiu căci caut fără folos".

— „Bine, acela răspunse, ce cauţi pe râu în sus?...
„Că apa în colo la vale trebue să o fi dus".
— „Nu crez, frate, el îi zise, să fi mers pe apă în jos,
„Că ea cât trăi în viaţă toate le făcea pe dos.

„Şi socotesc că şi moartă d'andaratele s'a dus,
„Şi trebue prin urmare s'o caut pe apă în sus".

Anton Pann

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

44. CE O FI ASTA ?

Ioane, mă, boerul nostru
La mine se plângea aseară
Că nu poate dormi, — uritul
Il omoară.

Ce-o fi şi asta, vere mă!
El are pat de puf şi flori
Să dormi în el fără de vise,
Fără flori...

Iar noi pe locul ud şi gol
Un bolovan sub cap, — ascunşi
In crângul verde sau răzor
Dormim duşi!

Ion Costin

45. INTOARCEREA FIULUI RISIPITOR

Eu, tată, am plecat
şi te rog, să nu fii supărat,
căci dac'aş fi rămas
n'ai fi tăiat acum viţelul cel mai gras.
Am colindat flămând pământurile
şi m'au bătut în faţă vânturile
şi m'a pârlit soarele...
şi m'au durut picioarele...
Acum te văd şi-mi pare bine,
aşa dar
te rog să nu te uiţi urît la mine
Că plec iar.
Eu sunt stâlpul de care inima ta se razimă.
Porunceşte să-mi aducă nişte poame
şi o bucată mai mare de azimă,
că până s'o frige viţelul, mor de foame...
Phi! câte lucruri ciudate am văzut
pe unde am trecut.
De vreo două ori
am fost chiar slugă
şi-am păzit o turmă de râmători.
Vai, tată, prin câte locuri am umblat!
dar să ştii că nicăieri nu te-am uitat,
ci de câte ori vedeam pe alţii stând la masă
eu m'am gândit:
ce bine trebue să fie-acum acasă!
Şi am venit.

(„Parodii originale") *Topârceanu*

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

46. MÂNCAREA ŢIGANULUI

Un ţigan odată,
De drum, ostenit,
Pe mal, lângă o baltă,
Şedea la prânzit;
Dar neavând, se vede,
De mâncare altă,
Mânca mămăligă
Cu apă de baltă.
Un român atuncea
Pe-acolo trecând,
Incepu să'ntrebe
De ţigan râzând:
— „Dar ce faci acolo,
„N'auzi tu, Tănase?"
— „Ce să fac, bădică,
„Şed şi eu la masă."
— „Cică şed la masă,
„Par'că eu nu văd!..."
— „Apoi vezi, dar, uite,
„Eu la masă şed".
— „Şezi!... Mănâncă-al naibei,
„Bată-l focul boală,
„Numai mămăligă
„Şi cu apă goală!..."
Iar ţiganu-acuma
Indesat grăeşte:
— „Ba-i chiar mămăligă
„Cu zeamă de peşte".

Th. D. Speranţia

47. ARMA UNGURULUI

Intr'un vagon de drum de fier
In mers, e lume multă.
Vorbeşte tare unul gras,
Ceilalţi ascultă.
Vorbeşte dânsul de hoţii
Din vremuri şi de-acum:
I-aşa de rău că nu'ndrăsneşti
Să mai porneşti la drum.
Dar cum vorbeşte el aşa
Deodată numai iată
Un ungur 'nalt şi mustăcios
In faţa lui s'arată —
Şi zice: Da, e drept, e rău,
Şi poate chiar să fie
Şi mult mai rău când fost la om
La cap tot mult prostie.
Mă rog, la hoţ trebu'mpuşcat
De loc nu se ertat!
Şi omen cine mers la drum
Şi arma nu-i luat nici-cum
Acela fost om prost.
Eu, om deştept, oricând plecat
Tot înarmat.
Eu spus la toţi, arma purtat
Şi nu-i ruşine, nu m'ascund:
Când fac bagaj, de oameni răi,
Eu revolvere pus întâi
In cufăr jos la fund.

Th. D. Speranţia

48. NEASTÂMPĂRATUL

Din cracă'n cracă 'ncetişor
Se urcă iute Ionel.
El a zărit un cuibuşor
Şi-ar vrea să afle ce-i in el.

Se urcă şi din ochi nu-l pierde,
Spre cuib se 'ntinde curios!
Trosc! a sunat o cracă verde
Şi *buf!* el cade jos.

Sevasta Dimitriu

49. DE-AR FI MÂNDRA'N DEAL LA CRUCE. .

Rallentando.

1) De-ar fi- mân-dra'n deal la- cru- ce-

Repejor.

De-ar fi- mân-dra'n deal la cru-ce De trei ori pe

zi m'aș du-ce Tra, la,- la, la, la, la, la. De trei ori pe

zi m'aș du-ce Tra-la, la, la, la, la, — . .

2. La mândra-i cale departe,] bis.
Nu pot merge fară carte. } bis.
Tra, la, la, la, la, la.

3. Cartea n'are cine-mi face] bis.
Căci primarul nostru zace. } bis.
Tra, la, la, la, la, la.

4. Cu notaru-s mânios] bis.
Imi scrie cartea pe dos !... } bis.
Tra, la, la, la, la, la.

5. Aș trimite n'am pe cine.] bis.
Să mă duc eu, mi-e rușine. } bis.
Tra, la, la, la, la, la.

6. De aceea rog pe Lună] bis.
Ca să-i duc-o vorbă bună. } bis.
Tra, la, la, la, la, la.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

50. POMANA ŢIGANULUI

Un ţigan cam pe la munte,
Vrând să treacă pe o punte,
Din intâmplare ii scapă
Căciula din cap în apă.

Şi neputând să se 'ntinză
Cu iuţeală ca s'o prinză,
Se uita la ea cu jale
Cum sălta pe râu la vale.

Zicând: — „Du-te dar mai tare,
Că tot aveam de gând, imi pare,
Ca să dau tatii o cană
Şi-o căciulă de pomană.

Aşa facem şi noi, poate,
De unde nu putem scoate:
Ziceam vorba cea obştească
Dumnezeu să primească.

Anton Pann

51. MAMA

O! mamă, scumpă şi iubită
De-ai şti cum sufletu-mi te chiamă,
Cum inima-mi de dor rănită
Imi plânge zi şi noapte, mamă!

Tu m'ai crescut cu drag, ştiu bine,
De rostul vieţii mi-ai dat seamă;
Când stam alăturea de tine
Mi-era aşa de bine, mamă.

Ah! ochii tăi, senini, albaştri
Mă 'nvăluiau ca o maramă;
Erau în viaţa mea doi aştri
Ce-mi luminau gândirea, mamă!

Orice iubire părintească
De-ar face sufletul să geamă,
Nu poate să înlocuiască
Iubirea trainică de mamă!

Când plouă, fulgeră şi tună
Aş alerga fără de teamă.
Prin cea mai groznică furtună
Ca să te văd, iubită mamă!

***

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

52. BUNICII

de *Coralia Bucureanu*

NAE: bunicul
ZOE: bunica

Scena reprezintă o cameră modest mobilată. In mijlocul ei o măsuţă, alăturea două scaune. Pe masă: o tabacheră, o lulea, o cutie cu chibrituri: ochelari şi un ceas de buzunar. La ridicarea cortinei:

Bunica (şezând pe un scaun de lângă măsuţă, împleteşte un ciorap; dela uşa din dreapta se aude poştaşul: „Poşta". Bunica se repede spre uşă, luând scrisoarea în primire şi înapoindu se:)

— O scrisoare dela Guţă, dela scumpul nostru Guţă (sărută scrisoarea, o învârteşte în toate părţile, urmând:)

— O cunosc după plic (se aşează pe scaun împletind iar la ciorap; — după o mică pauză:) — Mor de nerăbdare să-i ştiu cuprinsul. Şi tocmai acum doarme bătrânul meu!... Nenorocit mai e omul ce nu ştie carte... Dar n'am răbdare, mă duc să-l scol... Doar l-o bucura aşa o veste (se apropie de uşa din stânga). Nae! Nae!

Bunicul (de după uşă:) — Tu eşti, Zoe?

Bunica. — Da, eu sunt! Scoală, că-ţi aduc o veste bună (îşi reia locul la masă, şi ascunde scrisoarea). Ia să vedem ghiceşte el?...

Bunicul (intră, căscând somnoros). — Ei! să te auzim cu veştile tale! Ce? Ţi-a ouat pestriţa, ţi-a clocit moţata, ţi-ai găsit gălbuia, or mai ştiu eu ce găini mai ai. Şi ţi-ai pus în gând să-mi strici somnul cu veştile tale fistichii?

Bunica (glumeaţă). — Nu e, nu e. E azi ceva mai dihai! Ia ghici!

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Bunicul. — Ei, ştiu eu! Ţi-a fătat vaca bălană şi face asta să mă scoli tu pe mine din somn?
Bunica (veselă) — Ia te uite cum nu ghiceşte (arătându-i scrisoarea). Ia uite colea.
Bunicul (holbând ochii). — Ce-i asta?
Bunica. — O scrisoare dela Guţă, dela scumpul nostru Guţă (sărută plicul).
Bunicul. — Ei, vezi tu! Aici ai tu dreptate. Asta într'adevăr, e veste bună. Adă-o încoa s'o citesc.
Bunica (intinzându-i scrisoarea, iar în timp ce bunicul deschide plicul şi şi aşează ochelarii): — Şi nenorocita de mine, nu mai puteam de nerăbdare să-i ştiu cuprinsul. Nenorocit mai e omul ce nu ştie carte!...
Bunicul. — Ei taci, taci, nu-ţi mai plânge bătrâneţele, mai bine ascultă...
Bunica (se apropie de bunic şi-şi vâră capul în scrisoare).
Bunicul (o impinge îndărăt răstit). — Ei, ce te bagi în sufletul meu? Sgâeşti ochii ca şi cocoşul la evanghelie. Dacă ştii s'o citeşti, na, citeşte-o tu!
Bunica. — Am vrut eu să văd slovele băiatului.
Bunicul. — Mai bine ascultă (citeşte) Scumpii mei bunici.
Bunica (întrerupe). — Scumpul maichii.
Bunicul. — Vrei să taci? (urmează citind:) De multă vreme nu v'am mai scris, iertaţi-mă!
Bunica (speriată). O fi fost bolnav!
Bunicul. (răstit). — Stai, soro, să isprăvesc (urmează citind). Am fost prea ocupat cu examenul. Astăzi la orele 10 mi s'a eliberat certificatul de promovare. Am trecut în clasa a doua, luând premiul întâiu (pentru sine). Bravo băiete!
Bunica. — Adevărat, că nepoţii seamănă cu bunica. Şi mie mult mi-ar fi plăcut să învăţ... dacă m'ar fi lăsat tatăl meu...
Bunicul (necăjit). — Eu scrisoarea azi n'o mai isprăvesc. Mereu mă întrerupi cu fleacurile tale! Dacă-ţi plăcea aşa de grozav cartea, cum te lauzi azi, nu rămâneai neştiutoare (işi umple luleaua cu tutun şi o aprinde cu un chibrit).
Bunica. — Ba îmi plăcea, — zău, îmi plăcea! Dar tata, Dumnezeu să-l ierte—om încăpăţânat, de n'avea pereche, îşi băgase în cap, că fetelor nu le trebue

carte. Mereu se certa cu mama: Fetele la d'ale casei, la țesut, la tors, la cusut...

Bunicul (întrerupe). — Foarte bine (fumează).

Bunica (urmează). Cartea e a băieților... Asta-i era totdeauna vorba.

Bunicul. — Foarte drept!

Bunica (urmând). — Și cum era de încăpățânat, nu mai ieșea nimeni din vorba lui.

Bunicul. — Vorbă să fie.

Bunica. — Și uite așa... astăzi am rămas o proastă. Râzi tu de mine — mâine... — și nepotul. Greu ispășesc eu păcatul lui tată-meu.

— Mă Nae — mă crezi tu — cât mă vezi de bătrână, eu, zău și azi aș mai învăța.

Bunicul (fluerând ironic). — Hai, fetițo, să te inscriu la școală! Hai! Dar nu te primește! Incă n'ai vârsta... de școală... la cap — adicătelea.

Bunica (plângând). Atâta știi, să-ți bați joc de mine!

Bunicul. — Prea târziu ți-ai adus aminte, Zoițico! Nu știi tu vorba aia: „Când n'a jucat Dănciucu, nu mai joacă Dăncioiul".

Bunica. — De cât să-ți bați joc de mine, mai bine isprăvește scrisoarea lui nepotu-tău, (ironic) că de mult ce-l iubești, ai și uitat de el!

Bunicul. — Bine că te-ai săturat singură de flecăreala ta. (Reluând scrisoarea). Apoi dacă m'ai zăpăcit, mai știu eu unde am rămas?

Bunica (mânioasă). — Ei, nu mai știi! Acolo la premiantul intâiu.

Bunicul (citind). — Drept răsplată, iubiții mei părinți, îmi implinesc o dorință a mea: aceea de a-mi petrece vacanțele la moșia dragilor mei bunici.

Bunica (intrerupând). — Scrie, scrie-i să vie cât mai curând!

Bunicul (din ce in ce mai enervat, bătând cu pumnul in masă). — Iar imi tai vorba, soro! Zău dacă nu rup scrisoarea in bucăți! Nu poți să-ți stăpânești ciocul o clipă! daga, daga, daga, daga! (tare). Gâscă!!!

Bunica (uluită). Zi inainte, că nu mai spun nimic.

Bunicul. — Iar nu știu unde am rămas.

Bunica (răstită). — Ce, dracu, tot uiți? Acolo când vine la noi!

Bunicul (citeşte). — Dacă nu se va ivi nicio piedică, apoi mâine Joi, la orele şase ne vom îmbrăţişa în gara Rădăciuni. Vă doreşte mult al vostru nepot, Guţă Popescu (pune scrisoarea în plic). Bine c'am isprăvit odată (se uită la ceas; către bunica). Un ceas şi jumătate am tot citit scrisoarea!

Bunica (holbăind ochii mirată). — Da ce... e gata... Şi mie nu-mi scrie nimic!

Bunicul (indignat). Ei, poftim! Păi, n'ai auzit tu că scrie: scumpii mei... bunici! Ne scrie doar la amândoi. Ş'apoi la ce să-ţi scrie ţie? Ştii tu să citeşti?

Bunica. — Mi-ai fi citit-o tu.

Bunicul (urmând). — După ce nu ştii carte, mai ai şi pretenţii!

(O pauză de câteva secunde: bunicul dă foc la lulea baba împleteşte la ciorap).

Bunica (voioasă). — Nae! Va să zică mâine îl avem pe Guţă la noi!

Bunicul (speriat). — Stăi, Zoio! Stăi! Să mai văd odată (deschizând enervat scrisoarea). Da! Mâine, Joi! (neliniştit). Păi, Zoio! Joi e azi. Scrisoarea a fost scrisă ieri. Băiatul vine azi (apucă nervos ceasul, se plimbă încolo şi încoace, răstit). Ceasurile şase şi jumătate! A întârziat trenul! Vine băiatul singur şi nu ştie încotro s'apuce (furios către buna). Du-te repede şi pregăteşte-mi hainele nemţeşti. Vezi tu ce mi-ai făcut cu flecăreala ta!

Bunica (pleacă grăbită).

Bunicul (singur). — Să telefonez la primăria din Răcăciuni, barem să mi-l oprească acolo, pân'oi veni să-l iau. Bietul băiat, ce spaimă o să tragă! Ce spaimă!

Bunicul (către bunica care reintră). — Zoio! Zoio! Ce mi-ai făcut cu trăncăneala ta?

Bunica (resemnată). — Gata hainele (bunicul iese).

Bunica (singură). — Doamne! Mi-e inima împietrită. Să nu se fi întâmplat ceva băiatului. Un copil de opt ani numai! Cum să se dea el jos singur din tren? Şi când s'o vedea el singur acolo... Doamne! să nu dea de ţigani. Imi vine să-mi iau lumea în cap (pauză). Şi cine îmi aduce toate necazurile acestea? Ia, tot încăpăţânarea lui tată meu! să fi ştiut citi, nu lungeam vorba cu bătrânul, nu întârzia trenul, nu suferea băiatul!

Bunicul (intrând cu o telegramă in mână). — Zoio, Zoio! O telegramă, Zoio... Acum a venit (o deschide tremurând, citeşte). Intârziat trenul, sosesc Vineri, şapte dimineaţa, Guţă. (Bunicul uşurat, făcând amândoi gesturi de uşurare). Zoio, noi avem mai mult noroc decât minte. Ce balamuc ar fi fost dacă venea băiatul azi.

Bunica. — Ce balamuc, ce balamuc! Şi mie parcă mi s'a luat un bolovan de pe inimă. Nici n'am vrut să-ţi spun ce gânduri negre mă frământau.

Bunicul. — Ehe! Apoi pe tine te frământau remuşcările: flecăreala ta, trăncăneala ta. Dacă se întâmpla ceva băiatului, a ta era vina.

Bunica. — Bine că am avut şi eu niţel noroc.

Bunicul. — Hai, las'o baltă, vino de şezi colea lângă mine şi să ne gândim ce să-i pregătim noi lui Guţă pentru mâine.

Bunica (îşi trage scaunul lângă cel al bunicului, ascultând cu toată atenţiunea).

Bunicul. — Ştii ce zic eu, Zoio! Să-i faci tu lui Guţă nişte papanaşi buni, cum ştii tu să-i faci (ameninţător). Dar să nu-i arzi ca atunci.

Bunica. — Nu! Nu-i mai ard.

Bunicul (urmează). — Şi să-i tai găina cea mai grasă.

Bunica. — Tai eu, tai.

Bunicul. — Şi să-i facem o friptură bună.

Bunica. — Buună.

Bunicul. — Şi eu mă duc in grădină, mă urc in pom la caisele alea rumeoare. Ştii tu, cum ii plăcea lui Guţă in anul trecut, şi cum le cerea el: (imitând glasul copilăresc) bunicule, mie să-mi dai fetiţele alea cu obrajii rumeni (revenind la glasul grav) ştrengarul tatei (râde pe infundate).

Bunica (fericită). — Mult e deştept, Doamne; (după o mică tăcere). Mă Nae, toate bune, mă Nae, numai una nu-mi arde mie... ştii tu. Pân'a'nvăţa băiatul carte — il mai luam noi de nu mai afla nimica. Dar acuma — când ştie Guţă a scrie. Dacă mi-o cere băiatul să-i scriu şi eu! Eu ce să zic, mă Nae?

Bunicul. — Ei, ce să-i zici? (grav). Să-i spui şi tu adevărul. Să-i spui că pe vremea ta, fetele nu prea invăţau carte şi că tată-tău te-a crescut numai pentru de-ale casei: la ţesut, la tors, la cusut, la... la...

Bunica (plictisită). — Ei hai, zi odată, la impletit.
Bunicul (ironic). — La fle...că...rit. (Bunica îl ghiontește furioasă. Bunicul râde cu hohote. Bunica îi imită râsul batjocoritor)
Bunica (urmerză necăjită). — Atâta știi să râzi ca un prost! (sculându-se în picioare). Ba încă n'o să-i zic nimic. O să-i cârpesc și eu o minciună, sunt suferindă de ochi și doctorul mi-a oprit scrisul și cititul. Uite așa!
Bunicul.—Hai să fie și așa! (batjocoritor, plimbându-se.) Va să zică, coana Zoia s'a apucat să mintă la bătrânețe. Bravo! Halal să-i fie.
Bunica (plângând). — Iată unde m'a dus încăpățânarea lui tată-meu! Aci am ajuns.
Bunicul. — Dar Zoio, Zoio! bagă de seamă, ascunde-ți bine ciorapul, că Guță al nostru e deștept și când te-o prinde el cu mâța'n sac, apoi o pățești rău atunci, rău de tot (poruncitor). Ascunde-ți ciorapul.
Bunica (resemnată) — Aoleo! Mă Nae și eu fără ciorap sunt... ca tine fără lulea.
Bunicul (își strânge gospodărește obiectele de pe masă. Ochelarii și ceasul îi pune în buzunarul de sus al hainei. Tabacherea, luleaua și chibriturile în buzunarul de jos. Scrisoarea nepotului o ascunde într'un carnet. In acest timp bunica urmează:)
Bunica. — Și apoi am vrut și eu să-i fac un dar lui Guță; să poarte el ciorapii lucrați de mâna mea... Nu mi-e dat să am vreo plăcere în lumea asta.
Bunicul. — Hai, du-te de-ți ascunde ciorapul și eu mă duc să pregătesc caisele.
Bunica. — Du-te, du-te. (Bunicul iese). (Depănând ața singură). Omul fără carte e ca orbul fără lumină. Să fi avut eu o fată (energic) zău, dacă n'o făceam tobă de carte! Nu mai ajungea ea ca mine (plângând) de râsul nepoților, ori cu minciuna la bătrânețe. (Din fundul culiselor se aude glăsul bunicului). Ce mai mârâi acolo, Zoio! Ascunde-ți ciorapul și pregătește papanași pentru mâine.
Bunica (plictisită). — Las' că am eu grija, am eu... (apoi către ciorap, strângându-l) și ție... acum, în pod ți-e locul.

---

53. CĂRAREA VIEȚII

Dialog de *Pantelimon Diaconescu*

Persoanele { ION
COSTICĂ

Ion. — Bună ziua, boier Costică.
Costică. — Bună ziua, Ioane. Dar din cotro vii?
Ion. — Fusei până la domnul învățător, să-mi dea un atestat. Am un gheavol de copil, care a terminat școala și m'am gândit ca să-l dau la o meserie, că vezi bine, pământ de-abia ne-ajunge cât să trăim noi de pe dânsul, dar mi-te copiii noștri. De pildă, eu am șapte copii – 4 băieți și 3 fete — și pământ numai opt pogoane: de copil abia câte un pogon. Numai cu atâtea e greu să trăiască un plugar. Așa ce m'am gândit, voinicu-i voinic, se hrănește și'n piatră seacă, pe când fata i marfă ciudată, nu poate fi aruncată pe fie-unde. Cu ce le-oiu mai da eu, cu ce-o mai dobândi dela socri, se mărită și trăesc, cum trăesc.
Costică. — Bine te-ai gândit dumneata, mă Ioane, ca să dai băiatul la meserie. Slujbașul azi i-aici, mâine în Focșani, ori e dat afară din slujbă și lăsat pe drumuri: pe când meseriașul trăește slobod, lucrează cum îi place și se vaită numai de sănătate. „O meserie plătește cât o moșie".
Ion. — Tocmai asta am zis-o și eu. Am patru băieți, pe toți îi dau la meserie, ca să aibă fiecare cu ce să-și capete pâinea și să nu mă blesteme mâine-poimâine.
Costică. — Bine, mă Ioane, după cum spusei, foarte bună e și meseria și cine e harnic și cuminte se procopsește de pe urma ei. Dar, ia gândește-te, cum ar

BOU ... UNIVERSITY LIBRARY

fi dacă toţi s'ar duce numai la meserie. Cine ne-ar mai învăţa copii la şcoală? Cine-ar mai face leturghia? Cine-ar mai deslega hârtiile primăriei?...

Ion. — De ce te vaiţi dumneata! N'aibi grije, boier Costică, se'ndeasă ei prea mulţi şi la slujbele astea!

Costică. — Eu ştiu bine că mai mulţi se întrec la condeiu, decât la meşteşug. E rău însă, că nu se duce fiecare unde trebue să se ducă, la treaba de care-i bun. Cine-i bun de cojocar, se duce să se facă învăţător! Cine-i bun de negustor, pleacă să se facă doctor ori avocat şi cine-i bun de ostaş, e trimes cu de-a-sila să se facă popă; iar cine-i vrednic s'ajungă ministru, păzeşte oile în vârful muntelui!...

Ion. — Apoi de, boier Costică, toţi fug de muncă şi se trag la umbră. Şi cine are cu ce roade, sdrumică şi oasele, iar cine nu, nici carne moale. La carte cine se întrec? — Cei bogaţi. Au cu ce purta cheltuelile.

Costică. — Da, au bani dar îi întrebuinţează rău, pentrucă mulţi dintre dânşii îşi nenorocesc copiii, îndreptându-i pe drumuri prăpăstioase, pe care nu le pot urca decât păsările în sbor, iar nu orice bivol. De aceea merg treburile rău la noi în ţară, pentrucă părinţii nu-şi povăţuesc bine copiii. Ei nu înţeleg că un gospodar chibzuit şi econom poate fi mai fericit decât un ministru slab de cap. Oriunde s'ar afla, omul trebue să-şi priceapă bine rostul său, altfel se face de râsul lumii.

Ion. — Eu cred, boier Costică, - omului e dat de sus cu ce să trăiască.

Costică. — „Dumnezeu iţi dă, dar în traistă nu-ţi bagă!“ Nu se mai află pomana aia: „Pică pară mălăeaţă în gura lui nătăfleaţă!“ Trebue să ne trudim, dragă Ioane, să ne frământăm creierul, că ne iau streinii pâinea dela gură. E adevărat că fiecare se naşte cu un dar dela Dumnezeu. Unul are darul sau meşteşugul de a cânta frumos — facă-se deci cântăreţ! Altul are darul de a zugrăvi frumos, şi de aceea e sortit să se facă zugrav sau pictor. Altul are darul de a face încrestături meşteşugite şi el e bun de tâmplar, de zidar sau de inginer. Totuşi darul acesta dumnezeiesc se pierde fără vreun folos pentru omenire, dacă nu se îngrijeşte în şcoala potrivită, precum

se pierde degeab un pom de soiu bun, căruia nu i se dă nicio îngr jire.

Ion. — Taina dumitale cu „darul“ de Sus, este întocmai așa. N'a mințit cine a zis: „Ziua bună se cunoaște de dimineață...“ Așa-i cu copiii. Cât l-ai vedea că de mic cioplește mereu cu briceagul și-și face de lucru toată ziua, să știi că acela-i bun de meșteșugar. Altul nu se leagă de acestea, ci adună hârtii și le chitește și le răvășește toată ziua. Am băgat de seamă la ăsta al meu, care zic că vreau să-l dau la meserie; de mic se ținea numai de isnoave: ba morișcă, ba sfârlează, ba cursă de prins vrăbii și câte alte drăcii nu născocea. Ei, cartea nu s'a prins de el și pace: tare de cap! Am pe ăl după el, e în clasa IV-a, termină la Sânpetrul viitor, este altfel. Nu se leagă el de nimica pe acasă. Cartea și cartea!

Costică. — Da, mi-a spus d-l învățător despre el, că-i băiat cu judecată bună și silitor.

Ion. — Așa e. Eu l-am cunoscut de mic că are tragere de inimă spre carte și cred că aș scoate ceva din el, da ce să mă fac, nu pot să-l dau la altă școală, că-s mari cheltuelile, eu am casă grea, copii mulți

Costică. — Mai vorbim noi altădată și te voi învăța eu ce să faci. Dar e păcat să lași a se pierde degeaba darul cu care l-a înzestrat Dumnezeu. S'auzim de bine, Ioane.

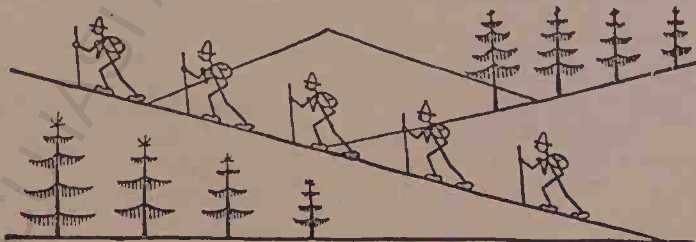
Ion — Să dea Dumnezeu bine, boier Costică.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

54. IONICĂ CEL PROST

Ionică-i mare leneş,
Vrea de toate ca să fie,
Dar, nici el, ce breasl'anume
Să-şi aleagă nu prea ştie:
Lemnăria-i bună breaslă,
Dar rândeaua e prea grea!
Ca hornar se murdăreşte
Asta nu-i de faţa sa.
Minier? E greu prin munte
Nu e pretutindeni vale,
Dar morar? Sunt prea grei sacii
Şi te doare pe la şale,
Să se facă ţesător?
Rupe firul şi-i zadarnic,
Orice breaslă cere muncă
Şi stăpânu-i rău amarnic.
„Ionică, Ionică,
„Ia gândeşte-te, anume,
„Ce-ai să fii? Căci timpul trece
„Şi rămâi un prost pe lume!"
Să se facă lăcătuş?
Fieru-i greu, căldura-i mare,
Hai, cismar atunci, dar talpa
Nu-i de lucru, că-i prea tare,
Croitor? Te'mpungi cu acul
Legător? Miroase cleiul,
La stăpân de nu faci treabă
Iţi tot dă cu reteveiul,
Nici geamgiu nu-i pricopseală,
Căci spargi geamul şi-i za-
[darnic.
Orice breaslă cere muncă
Şi stăpânu-i rău amarnic.
„Ionică, Ionică,
„Ia gândeşte-te, anume,
„Ce-ai să fii? Căci timpul trece
„Şi rămâi un prost pe lume!"
Ionică, de atuncea,
Multe bresle a'ncercat,
Dar, niciuna pân'la capăt,
Căci pe toate le-a lăsat.
Timpul a trecut şi-acuma
Ionică este mare
Şi e slab, sărman cerşeşte,
Nici ce să mănânce n'are.
Toată ziulica plânge
Şi se vaită'ngrozitor:
„Ah, de ce în tinereţe
„Nu am fost mai silitor?
„N'am făcut nimic pe lume,
„Cât trăit-am pe pământ,
„Cred şi eu acum că-s leneş
„Şi că mare prost mai sunt!"

Din „100 poezii".



55. DISTRIBUIREA PREMIILOR

Iar în timp ce d-l învăţător încununează pe cei premiaţi — corul cântă

Mulţi ani trăiască

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

56. TREI CULORI

Text și melodie de *C. Porumbescu*
pentru 2 voci de *T. Popovici*

f Bărbătește

Trei cu- lori cu-nosc pe lu-me Ce le țin ca sfânt odor
Sunt cu- lori.
Sunt cu lori — de-un vechi re nu-me, Su- ve nir de-un brav po- por.
ff Sânt cu lori.
Sânt cu lori — de-un vechi re - nu me -, Su-ve-nir de-un brav po- por —.

II

Roșu-i focul, ce străbate
Inima plină de dor
Pentru sfânta libertate
Și al țării viitor.

III

Auriu ca mândrul soare
Fi-v'al nostru viitor,
Pururea'n eternă floare
Și de-un luciu netrecător.

IV

Iar albastru e credința
Pentru țară, ce-o nutrim,
Credincioși fără schimbare
Pân'la moarte vom să-i fim.

V

Cât pe cer și cât în lume
Vor fi aste trei culori,
Vom avea un falnic nume
Și un falnic viitor.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

TABLA DE MATERII

I. Cuprinsul sau programul Serbării Paştilor

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Se poate reprezenta cu succes „Săptămâna luminată“ de M. Săulescu

II. Serbarea sădirii pomilor

III. Serbarea Independenţii (10 Mai)

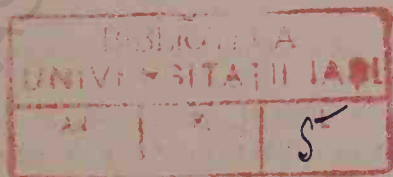
BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

VI. Serbarea Eroilor

V. Serbarea de finele anului şcolar

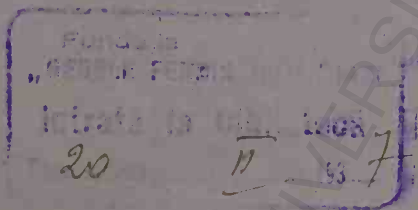
BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY


BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII IAŞI
5

INSTITUTUL DE
ARTE GRAFICE
„CUGETAREA"
STR. POPA NAN, 21
BUCUREŞTI

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY



BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cărți apărute în Editura „CUGETAREA":

Mihail Lungianu	*Din Țara lui Alb-Impărat*	55
Alina B. Jordan	*Ivanușca Duracioc*	58
Cezar Petrescu	*Fram, ursul polar*, ed. IV	65
Ilie I. Mirea	*Manualul serbărilor școlare* vol. I, ed. II	42
—	*Idem*, vol. II, ed. II	50
—	*Colecție de Cântece școlare și populare*	40
—	*Teatru școlar și popular*, vol. I	35
—	*Comoara Copiilor*	65
P. Ghiață — I. Rotaru	*Un ceas de șezătoare*	35
—	*Urechilă*, ed. II	30
—	*Ursulică*, ed. II	35
Alex. Calistrat	*Bob de grâu*	35

PREȚUL Lei 50.—

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY